

WILLIAM
SHAKESPEARE

KRAL V. HENRY

HASAN ALİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: HAMİT ÇALIŞKAN

Genel Yayın: 2785

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLÎ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

**WILLIAM SHAKESPEARE
KRAL V. HENRY**

**ÖZGÜN ADI
THE LIFE OF KING HENRY THE FIFTH**

**İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
HAMİT ÇALIŞKAN**

**© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 11213**

**EDİTÖR
KORAY KARASULU**

**GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM**

**REDAKSİYON
SERENAD DEMİRHAN**

**DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ**

**GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI**

1. BASIM, HAZİRAN 2013, İSTANBUL

**ISBN 978-605-360-880-6 (CİLTİLİ)
ISBN 978-605-360-881-3 (KARTON KAPAKLI)**

**BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK
LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 612 58 60
Sertifika No: 11931**

**Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.**

**TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr**

WILLIAM SHAKESPEARE

KRAL V HENRY

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
HAMİT ÇALIŞKAN

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Kişiler

KORO

KRAL V. HENRY

CLARENCE DÜKÜ

Kralın kardeşi

GLOUCESTER DÜKÜ

Kralın kardeşi

BEDFORD DÜKÜ

Kralın kardeşi

EXETER DÜKÜ

Kralın amcası

YORK DÜKÜ

Kralın kuzeni

HUNTINGDON KONTU

SALISBURY KONTU

WARWICK KONTU

WESTMORELAND KONTU

CAMBRIDGE KONTU RICHARD

MASHAMLI LORD HENRY SCROOP

SIR THOMAS GREY

CANTERBURY BAŞPİSKOPOSU

ELY PİSKOPOSU

SIR THOMAS ERPINGHAM

Kralın ordusunda subay

FLUELLEN

Kralın ordusunda Galli subay

GOWER

Kralın ordusunda İngiliz subay

JAMY

Kralın ordusunda İskoç subay

MACMORRIS

Kralın ordusunda İrlandalı subay

JOHN BATES

Kralın ordusunda asker

ALEXANDER COURT	Kralın ordusunda asker
MICHAEL WILLIAMS	Kralın ordusunda asker
BİR İNGİLİZ HABERCİ	
BARDOLPH	Sir John Falstaff'ın yardımcısı
NYM	Sir John Falstaff'ın yardımcısı
PISTOL	Sir John Falstaff'ın yardımcısı
VI. CHARLES	Fransa kralı
ISABEL	Fransa kraliçesi
LEWIS, DAUPHIN*	
KATHARINE	Charles ile Isabel'in kızı
ALICE	Prencesin nedimesi
BERRY DÜKÜ	
BOURBON DÜKÜ	
BRETANYA DÜKÜ	
BURGONYA DÜKÜ	
ORLEANS DÜKÜ	
CHARLES DELABRETH, CONSTABLE**	
KONT GRANDPRÉ	
LORD RAMBURES	
MONTJOY	Bir Fransız haberci
VALİ	Harfleur Valisi
Bir Fransız Askeri	
İki Fransız Elçisi	
Bir Çocuk	Falstaff'ın seyisi
SAHİBE NELL	Eastcheap Hanı'nın sahibesi, evlenmeden önceki adı Mistress Quickly, Pistol ile evlidir.
KORO	

Lordlar, leydiler, subaylar, İngiliz ve Fransız askerler, yurttaşlar, haberciler ve refakatçiler.

Sahne: Önce İngiltere, daha sonra Fransa.

Fransa veliahdına verilen unvan.

Fransa ordusunun başkomutanına verilen unvan; aynı zamanda kralın en yüksek memurudur.

Prolog

(Koro girer.)

KORO

Ah, keşke bir ilham perimiz olsa,
Düş gücümüzü cennetin doruklarına tırmandırsa!
Sahnemiz bir krallık olsa,
Bu muhteşem oyunu krallar oynasa, hükümdarlar izlese!
İşte o zaman cengâver Harry,
Tam kendisine yaraşır şekilde, heybetli Mars'a benzer;
Kıtlık, savaş ve yangın,
Tasmalı tazılar gibi,
Emrini beklerler.
Ama soylu izleyiciler lütfen bağışlayın bizleri,
Bu değersiz sahneye böylesine görkemli konuları
Getirmeye cüret eden ilham fukaralarını.
Hiç bu sahneye Fransa'nın geniş ovaları sığar mı?
Hiç bu yuvarlak ahşap binaya,
Agincourt'a dehşet salan miğferleri sığdırabilir miyiz?
Ah, affedin! Ama madem birkaç sıfır
Bir sayının değerini bir milyona çıkarabiliyor,
İzin verin, sıfır gibi birer hiç olan bizler,
Bu muhteşem hikâyede hayal gücünüzü harekete geçirelim.
Varsayın şu anda, bu duvarların arasında,
İki güçlü krallığın bulunduğunu ve dar ve tehlikeli denizin
Onların göğe yükselen kıyılarını ayırdığını.

Eksiklerimizi düşüncelerinizde tamamlayın;
Binle çarpın bir insanı hayalinizde,
Ve bir ordu canlansın düşlerinizde; biz atlardan bahsedince,
Mağrur nalları toprakta iz bıraksın düşüncelerinizde;
Çünkü artık krallarımızı hayalinizde kuşandırmalı,
Büyük zaman dilimleri* katederek;
Onları oradan oraya götürmeli,
Uzun yılların başarılarını bir kum saatine sığdırmalısınız.
Size yardım edebilmem için bu tarihin Koro'su olduğumu
düşünün;
Olursa kusurumuz sığınırız affınıza,
Dileriz zevkle izler, hoşgörüyle yaklaşırsınız oyunumuza.

I. Perde

1. Sahne

(Londra. Kralın sarayında bir oda.)

(Canterbury başpiskoposu ve Ely piskoposu girer.)

CANTERBURY

Lordum, size anlatayım; bu tasarı
Sabık kralın on birinci saltanat yılında
Bize rağmen kabul edilen tasarının aynısı,
Ancak o yıllardaki huzursuzluklar ve karışıklıklar
yüzünden

Gündemden düşmüş ve unutulmuştu.

ELY

Peki ama şimdi yasalaşmasını nasıl engelleyeceğiz?

CANTERBURY

Bu konuyu düşünmeliyiz. Bize rağmen kabul edilirse
Varlığımızın yarısından fazlasını kaybedeceğiz.
Dindarların vasiyetlerinde kiliseye bıraktıkları
Bütün toprakları elimizden alacaklar.
Bu toprakların hesabı da şöyle:
Kral için savaşıacak on beş kontun, bin beş yüz şövalyeyle,
Altı bin iki yüz beyin masraflarını öder;
Yaşlıların, cüzzamlıların ve bedenlen
Çalışamayacak denli güçten düşmüş çaresizlerin yaşadığı
Yüz düşkünlerevinin ihtiyacının tümünü karşılar,

Üstüne üstlük kralın hazinesine
Yılda tamı tamına bin altın kalır.
Tasarı işte böyle diyor.

ELY

Bu tasarıyla çok şey kaybederiz.

CANTERBURY

Çok da ne kelime, varımız yoğumuz gider.

ELY

Buna nasıl engel olabiliriz?

CANTERBURY

Kral çok erdemli ve merhametlidir.

ELY

Aynı zamanda kutsal kiliseye büyük bir imanla bağlıdır.

CANTERBURY

Gençliğindeki davranışları bu yönde ümit vadetmiyordu.

Babası son nefesini verir vermez

Onun çılgınlıkları da bir anda ölüverdi;

Evet, tam o anda arınma bir melek gibi geldi,

İçindeki günahkâr Âdem'i kırbaçlayarak attı

Ve vücudunu, içinde ulvi varlıklar barındıran bir cennete
dönüştürdü.

Bu kadar çabuk âlim olan bir kimse görülmemiştir;

Islah hiç kimseyi bu kadar büyük bir dalga hâlinde,

Böylesine güçlü bir sel gibi gelerek, kusurlarından

arındırmamıştır;

Dikbaşlılık bu kralda olduğu kadar

Hiç bu kadar çabuk ve aniden etkisini yitirmemiştir.

ELY

Ne büyük bir şans bu değişiklik bizim için.

CANTERBURY

Dinî konulardaki görüşlerini bir dinleseniz,

Ona hayran kalır, hemen gönülden bir arzuyla,

Keşke kral piskopos olsa, diye düşünürsünüz;

Devlet işleri hakkındaki fikirlerini duysanız,

Kendini ezelden beri bu konulara adanmış dersiniz;
Savaşta bahsederken ona kulak verdiniz mi,
Anlattığı korkunç muharebeler kulağınıza müzik gibi gelir;
İstediğiniz siyasi sorunu gündeme getirin,
O kördüğümü sanki kendi dizbağımı gibi kolayca çözer;
Ağzını açtığında baldan tatlı konuşmasını duymak için
Rüzgâr bile diner, herkes dikkat kesilir.
Bilgisinin kaynağının
Hayat tecrübesi olduğu kesin;
Majesteleri eskiden boş işlerin tiryakisi olduğundan,
Dostları eğitimsiz, kaba ve sığ olduklarından,
Zamanını şamatayla, yeme içmeyle
Ve eğlenceyle geçirdiğinden,
İnzivaya çekilip kendini geliştirmeye çalıştığı
Hiç görülmediğinden,
Önüne gelenle düşüp kalkmaya hiç ara vermediğinden,
Onun bu bilgileri nereden öğrendiği hayrete şayan.

ELY

Çilek ısırgan otunun altında yetişir;
Sağlığa yararlı böğürtlen adi meyvelerin yanında
Çok daha iyi gelişir ve olgunlaşır.
Prens de gelişimini haşarılık kisvesi altında gizlemiş;
Onun bu özelliği, geceleri daha hızlı büyüyen yaz çimeni
gibi

Kimseler fark etmeden ilerleme kaydetmiş.

CANTERBURY

Mutlaka öyle olmuştur çünkü mucizeler devri sona erdi;¹
Bu yüzden insanı mükemmelliğe ulaştıran
Bazı vasıtalar olduğunu kabul etmeliyiz.

ELY

Soylu lordum, mecliste sunulan

¹ Protestan öğretisine göre, Vahiy son mucizedir, bir daha mucize olmayacaktır. Canterbury insanın aklını arındırarak tanrısal kusursuzluğa ulaşabileceğine işaret etmektedir.

Bu tasarının yumuşatılması konusuna dönersek;
Majesteleri tasarımı destekliyor mu, desteklemiyor mu?

CANTERBURY

Ne destekliyor ne de desteklemiyor;
Daha doğrusu tasarımı sunanlarınkinden çok
Bizim görüşümüze yatkın;
Çünkü ruhani meclisimizin toplantısından sonra
Majestelerine bir teklifte bulundum.
Hâlihazırda Fransa ile yaşadığımız sorunları
Kralla enine boyuna görüştüm
Ve kilisenin seleflerine sağladığı parasal destekten
Çok daha büyük bir miktarı kendisine vermeyi teklif ettim.

ELY

Bu teklifinizi nasıl karşıladı lordum?

CANTERBURY

Majesteleri teklifimi çok olumlu karşıladı;
Ancak yeterli zaman olmadığından,
Büyük büyükbabası Edward'dan intikal eden
Fransa'daki bazı dükalıklar ve bilumum
Fransa tacıyla tahtı üzerindeki miras haklarının
Ayrıntılarını ve meşruiyet nedenlerini görüşemedik,

ELY

Konuşmanızın yarıda kesilmesine neden olan şey neydi?

CANTERBURY

Tam o sırada Fransız elçi huzura çıkmak istedi;
Sanırım onu huzura kabul etme vakti geldi.
Saat dört oldu mu?

ELY

Oldu.

CANTERBURY

Öyleyse getirdiği haberi dinlemek için içeri girelim;
Aslında, Fransız daha tek kelime etmeden,
Ne diyeceğini tahmin edebiliyorum.

ELY

Ben de size eşlik edeyim; konuşmasını duymayı çok istiyorum.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Aynı yer. Kabul salonu.)

(Kral Henry, Gloucester, Bedford, Clarence, Warwick, Westmoreland, Exeter ve refakatçiler girer.)

KRAL HENRY

Soylu Lord Canterbury nerede?

EXETER

Burada değil.

KRAL HENRY

Çağırtın onu sevgili amcacığım.

WESTMORELAND

Majesteleri, elçiyi içeri alalım mı?

KRAL HENRY

Biraz sonra kuzen;² onu dinlemeden önce
Aklımızı meşgul eden ve bizi ve Fransa'yı ilgilendiren
Bazı önemli konularda karar vermek istiyoruz.

(Canterbury başpiskoposu ile Ely piskoposu girer.)

CANTERBURY

Tanrı ve melekleri kutsal tahtınızı korusun
Ve uzun yıllar onu onurlandırmanızı sağlasın!

KRAL HENRY

Umarım, teşekkür ederiz.
Âlim lordumuz, sizden Fransa'da uygulanan Salik yasasının
Bizim taht üzerindeki iddialarımızı hukuki ve dinî açıdan
Engelleyip engellemediğini açıklamanızı rica ediyoruz.

2 Kuzen Westmoreland. Henry'nin amcası John Gaunt'un kızı Joan Beaufort ile evliydi.

Benim sevgili ve sadık lordum, Tanrı aşkına,
Yalan söylemeyin, gerçekleri eğip bükmeyin
Veya doğru olmadığını bile bile, zekice muhakemelerle,
Meşru olmayan hak iddialarını savunarak,
Vicdanınızı töhmet altında bırakmayın;
Çünkü Tanrı biliyor ki, şu anda sapasağlam olan birçok
insan

Bizi yapmaya teşvik edeceğiniz şeyi
Desteklemek için kanlarını dökecekler.
Bu nedenle sözlerinizle bize garanti verirken,
Uyuyan savaş baltamızı uyandırırken dikkatli olun.
Dikkatli olmanızı size Tanrı adına emrediyoruz;
Çünkü bu iki krallık ne zaman savaşsa çok kan
dökülmüştür.

Dökülen masum kanın her damlası,
Hataları yüzünden kılıçların çekilmesine neden olan,
İnsanların ömürlerini mahveden kişiye karşı
Atılan bir çığlık, haykırılan acı bir şikâyetir.
Bu ricamızı unutmadan konuşun lordum;
Çünkü anlattıklarınızı dinleyeceğiz, düşüneceğiz,
Sözlerinizin vicdanınızda yıkandığına
Ve vaftiz edilmiş bir bebek gibi
Günahtan ari olduğuna yürekten inanacağız.

CANTERBURY

Öyleyse dinleyin söyleyeceklerimi yüce majesteleri;
Tabii, bu imparatorluk tahtına şahsınızı, hayatlarınızı ve
hizmetlerinizi
Borçlu olan soylu lordlar, sizler de.
Majesteleri, Fransa tahtı üzerinde hak iddia etmenize
hukuki bir engel yok.
Sadece Fransızların Pharamond'dan³ alıntı yaptıkları,
In terram Salicam mulieres ne succedant,

3 Pharamond. Salik Franklarının efsanevi kralı.

Yani, “Hiçbir kadın Salik ülkesinde vâris olamaz” ifadesi
var.⁴

Fransızlar yanlış bir şekilde Salik ülkesini Fransa olarak
yorumluyor

Ve kadının tahta çıkmasını yasaklayan bu yasayı koyan
kralın da

Pharamond olduğunu söylüyorlar.

Ancak, kendi yazarları bile Salik ülkesinin Cermen
topraklarında,

Sala ve Elbe ırmakları arasında olduğunu söylüyor.

Saksonları yenilgiye uğratan Büyük Charles⁵

Bir miktar Fransız askerini oraya yerleştirmişti;

Kocalarına ihanet etmeleri nedeniyle

Cermen kadınlarını iffetsiz bulan Fransızlar bu yasayı,

Yani, Salik ülkesinde kadın soyundan hiç kimsenin

Vâris olamayacağı yasasını koydular.

Dediğim gibi, Salik ülkesi Elbe ve Sala Irmakları

arasındadır,

Günümüzde burası Cermen toprağıdır ve adı Meissen’dir.

Bundan da açıkça görülüyor ki, Salik yasası Fransa için
yapılmamıştır;

Zaten Fransızlar da Salik ülkesini,

Yanlışlıkla bu yasayı koyduğunu varsaydıkları

Kral Pharamond’un öldüğü dört yüz yirmi altı yılından

Dört yüz yirmi bir yıl sonra ele geçirdiler.⁶

Büyük Charles, sekiz yüz beş yılında, Saksonları yenerek

Fransızların Sala Irmağı’nın ötesine yerleşmesini sağladı.

Dahası Fransız tarihçiler, Childeric’i tahttan indiren

Kral Pepin’in,

4 Salik Yasası bir örf ve ananeler derlemesiydi; tahta kimin çıkacağını belirleyen bir yasa değildi. Philip Valois’ı Fransa kralı seçen Fransız soylular, krallığın bir kadının yönetimine geçmesini engellemek için bu yola başvurmışlardı. Fransız soylular daha sonra da annesi Isabella nedeniyle Fransız tahtında hak iddia eden III. Edward’a bu gerekçeyle karşı çıkmışlardı.

5 Büyük Charles. Şarlman.

6 Holinshed’de böyle yazmaktadır. Aslında 379 yıl sonra.

Kral Clothair'ın kızı Blithild'in mutlak vâris olarak
Fransa tahtında hak iddia ettiğini yazmaktadırlar.
Aynı şekilde, Büyük Charles'ın doğrudan ve tek vârisi olan
Lorraine Dükü Charles'ın tacını gasp eden Hugh Capet de,
Taç üzerindeki hak iddialarında haklı olduğunu
kanıtlamak için
(Ki, gerçekte bu, yanlış ve boş bir iddiaydı),
Kendisinin, Büyük Charles'ın oğlu İmparator
Louis'nin oğlu
Şarlman'ın⁷ kızı Leydi Lingard'ın vârisi olduğunu
söylemişti.
Ayrıca tahtı gasp eden Capet'nin tek vârisi olan
Kral X. Louis'nin⁸
İç huzuruyla Fransa tacını giymesi,
Ancak büyükannesi güzel Kraliçe Isabel'in
Daha önce sözünü ettiğimiz Lorraine Dükü Charles'ın kızı
Leydi Ermengard'ın soyundan geldiği söylenince
mümkün olmuştu.
Bu evlilikle Büyük Charles'ın soyu yeniden Fransa tacına
kavuşmuştu.
Dolayısıyla gün gibi aşikârdır ki, Kral Pepin'in unvanı,
Hugh Capet'nin taht üzerindeki hak iddiası,
Kral Louis'nin içinin rahat etmesi,
Hepsi de kadın soyundan gelmeleri sayesinde mümkün
olmuştur
Ve bugüne kadar bütün Fransız kralları bu sayede tahta
çıkışlardır.
Oysa şimdi tutmuş, siz majestelerinin kadın soyundan
Fransa tahtının
Vârisi olduğunuz iddianızın geçersiz olduğunu söylemek
için,

7 Şarlman. Aslında Dazlak Charles. Hata, Shakespeare'in yararlandığı tarihçiler Holinshed ve Hall'dan kaynaklanmaktadır.

8 X. Louis. Aslında IX. Louis. Hata yine Shakespeare'in yararlandığı tarihçi Holinshed'den kaynaklanmaktadır.

Bu Salik yasasını gündeme getiriyorlar.
Sizin bir kadının mirasçısı olduğunuzu söylüyorlar.
Sizden ve atalarınızdan gasp ettikleri unvanlarına
Bu yasanın tam bir engel koyduğunu kabul etmek yerine,
Çok aşikâr bir şekilde içine düştükleri çelişkiler ağından
medet umuyorlar.

KRAL HENRY

Bu iddiada bulunmam doğru ve adil olur mu?

CANTERBURY

Günahı benim boynuma yüce majesteleri!
Sayılar Kitabında şöyle yazmaktadır:
“Eğer bir adam ölürse ve onun oğlu yoksa,
O zaman mirasını onun kızına geçireceksiniz.”
Yüce majesteleri hakkınızı arayın,
Dalgalandırın kızıl sancaklarınızı;
Muhteşem atalarınız size örnek olsunlar.
Yüce lordum, hak iddianızı dayandırdığınız
Büyük büyükbabanızın⁹ mezarına gidin;
Onun bir tepeden, aslan yavrusu oğlunun
Fransız soylularının kanlarını döküşünü
İzleyen babasının gülümseyen bakışları altında,
Fransız ordusunu Fransa topraklarında
Perişan ederek¹⁰ büyük trajedilere neden olan
Büyük amcanız Kara Prens Edward'ın savaşçı ruhlarına
seslenin.
Soylu İngiliz ordusu, askerlerinin sadece yarısıyla
Fransızların gurur kaynağı ordularını perişan ederken,
Diğer yarısı işsiz güçsüz, savaşmadan kenarda durmuş
gülüyordu!

ELY

Bu kahraman ölülerin anılarını yeniden canlandırın,

9 III. Edward. Henry Fransa tahtı üzerindeki hak iddiasını, büyük büyük-
babası III. Edward'ın, Fransız Kralı IV. Philippe'in kızı Isabella'nın oğlu
olmasına dayandırmaktadır.

10 1346 yılında gerçekleşen Cressy Savaşı.

Güçlü bileğinizle yeniden yaşatın başarılarını.
Siz onların mirasçısısiniz, onların tahtında oturuyorsunuz;
Onları yücelten soylu kan ve cesaret
Sizin de damarlarınızda akıyor;
Yüceler yücesi kralım, hayatınızın baharındasınız,¹¹
Seferlere çıkma, büyük girişimlerde bulunma yaşındasınız.

EXETER

Dünyadaki bütün dost krallar ve hükümdarlar
Aslan yürekli atalarınız gibi
Saldırıya geçmenizi bekliyorlar.

WESTMORELAND

Majestelerinin haklı olduğunu,
Savaşmak için paraya ve güce sahip olduğunu biliyorlar;
Bunu siz majesteleri de biliyorsunuz; hiçbir İngiltere kralı
Bu kadar zengin soylulara ve sadık tebaaya
sahip olmamıştı;
Hepsinin de yürekleri, bedenlerini İngiltere’de bırakıp,
Fransa topraklarında kamp kurmaya gitti bile.

CANTERBURY

Yüce majesteleri, izin verin bedenleri de gitsin
Ve kanla, kılıçla, ateşle hakkınız olanı alsınlar;
Buna yardımcı olmak üzere,
Kilise de, siz majestelerine bugüne dek
Tek seferde hiçbir atanıza vermediği kadar
Büyük miktarda para yardımında bulunacak.

KRAL HENRY

Yalnızca Fransa’yı işgal etmeye hazırlanmamalıyız;
Aynı zamanda bunu fırsat bilip ülkemize saldıracak
İskoçlara karşı savunma için
Ne kadar asker gerektiğini de belirlemeliyiz.

CANTERBURY

Yüce hükümdarım, sınır bölgesinde yaşayanlar
Ülkemizi yağmacılardan koruyacak
Bir duvar oluşturacaktır.

11 O tarihte Henry 27 yaşındaydı.

KRAL HENRY

Biz sadece çapulcuları kastetmiyoruz;
Her zaman kaypak bir komşu olan İskoçların
Topyekûn bir saldırısından kaygı duyuyoruz;
Çünkü tarih kitaplarında, büyükbabamın babası¹²
Ne zaman Fransa'ya bir sefer düzenlese,
İskoçların bentteki yarıktan fışkıran sular gibi
Bütün güçleriyle dalga dalga geldikleri,
Askerden yoksun ÷lkemize akınlar düzenledikleri,
Şatoları ve kentleri kuşattıkları yazar.
Savunmasız İngiltere de bu hain komşu karşısında
Korkudan tir tir titrermiş.

CANTERBURY

Yüce kralım, İskoç'un yaydığı korku
Verdiği zarardan fazla olmuş,
Bunu size bir örnekle anlatayım:
Bütün soyluları Fransa'ya gitmiş İngiltere,
Onları bir dul gibi matem tutarak beklerken,
Sadece kendini mükemmelen savunmakla kalmamış,
İskoç kralını esir alıp başıboş bir hayvan gibi
Bir ağıla kapatmıştır,
Sonra da, onu Fransa'ya göndermiştir;
Böylece Kral Edward'ın ününe ün katmış ve
İngiltere tarihini,
Batık gemilerle, sınırsız hazinelerle dolu
Denizlerin dibi gibi zenginleştirmiştir.

ELY

Yine de çok eski ve çok doğru bir söz vardır:
"Fransa'yı yenmek istiyorsanız
İşe önce İskoçya ile başlamalısınız."
Çünkü kartal İngiltere ava çıkmaya görsün,
İskoç gelinciği onun soylu yumurtalarını yemek için
Korumasız yuvasına sinsice gelir,

¹² III. Edward.

Kedinin yokluğunda cirit atan fareler gibi
Yiyebileceğinden fazlasını talan eder.

EXETER

Bu sözden kedinin evde kalması gerektiği çıkıyor
Ama bu yanlış bir çıkarım;
Çünkü mülkümüzü koruyacak kilidimiz
Ve sefil hırsızları yakalayacak harika tuzaklarımız var.
Silah tutan eller ülke dışında savaşıırken
Bilge kafalar ülkeyi savunacaktır;
Çünkü ülke üst, orta ve alt olarak
Çeşitli tabakalardan oluşmasına rağmen
Tıpkı müzikteki gibi her zaman
Tam ve doğal bir uyum içindedir.

CANTERBURY

İşte bu yüzden Tanrı,
Hareketi daimi kılmak için insanoğlunu,
Farklı işlevlere göre bölmüş;
Burada hiç değişmeyen tek şey
Hedef ya da amaç olarak itaat olmuştur.
Bal arıları da böyle çalışır.
Bu yaratıklar içgüdüsel olarak toplu yaşarlar.
Bir kralları ve çeşitli memurları vardır;
Kimi yargıçlar gibi içeride adaleti sağlar;
Kimi tacirler gibi dışarıda ticaretle uğraşır;
Diğerleri askerler gibi iğneyle silahlandırılmıştır
Ve yazın kadife tomurcuklarını yağmalar,
Topladıkları ganimeti keyifle,
Krallarının çadırına getirir.
Hükümdar bu sırada şarkı söyleyerek
Altın çatılar inşa eden ustaları,
Bal yoğuran yurttaşları,
Dar kapıdan ağır yüklerini geçirmeye çalışan işçileri,
Aksi aksi vızıldayarak tembel erkek arıyı
Soluk benizli cellatlara teslim eden

Asık suratlı yargıcı denetlemektedir.

Bundan şunu çıkarıyorum: Farklı işlerde çalışanlar
Ortak bir amacı hedef alabilirler;

Farklı yönlerden atılmış birçok okun aynı hedefe ulaşması,

Birçok yolun şehirde kesişmesi,

Birçok ırmağın denizde buluşması,

Güneş saatinin çizgilerinin merkezde toplanması gibi,

Binlerce eylem de bir kez başlamayagörsün,

Tek bir hedefte sonlanır ve yenilgiye uğramadan

Başarıyla sonuçlanır. Bu yüzden Fransa'ya gidin

yüce kralım.

Bahtı açık İngiltere'nizi dörde bölün;

Bir çeyreğini bile Fransa'ya götürseniz

Bütün Galya'yı temelinden sarsarsınız.

Eğer biz, geride kalan üç misli kuvvetle

Ülkemizi saldırgan köpekten koruyamazsak,

Bırakın ülkemize saldırılar düzenlensin,

Yiğitliği ve hükümet idaresindeki bilgeliğiyle tanınan

ulusumuz

Bu ününü yitirsin.

KRAL HENRY

Dauphin'in yolladığı elçiler huzura gelsin.

(Birkaç görevli dışarı çıkar.)

Artık kesin kararımızı verdik;

Tanrı'nın ve gücümüzün soylu kasları olan sizlerin

yardımla,

Bizim olan Fransa'yı ya önümüzde diz çöktürür,

Ya da tarumar ederiz; ya Fransa tahtına çıkarız

Ve Fransa ile onun bir krallık kadar güçlü dükallıkları

egemenliğimize girer,

Ya da bu kemikleri anıtsız, hiçbir özelliği olmayan sade

bir mezara gömeriz;

Ya tarihimiz başarılarımızı anlata anlata bitiremez,

Ya da mezarımız saraydaki dilsiz Türk gibi sessiz kalır,

Balmumundan bir mezar taşı bile olmaz.

(Fransız elçiler girer.)

Artık sevgili kuzenimiz Dauphin'in düşüncelerini
öğrenmeye hazırız;

Çünkü duyduk ki kraldan değil,
Ondan haber getirmişsiniz.

ELÇİ

Majesteleri, getirdiğimiz mesajı
Olduğu gibi mi aktaralım,
Yoksa Dauphin'in size bildirmekle yükümlü olduğumuz
görüşlerini

Ana hatlarıyla mı söyleyelim?

KRAL HENRY

Biz zorba değiliz, Hristiyan bir kralız;
Duygularımız zindanlarımızda zincire vurulmuş
Mahkûmlar gibi kontrol altındadır.
Bu yüzden içtenlikle ve açık açık
Dauphin'in düşüncelerini anlatın bize.

ELÇİ

Öyleyse, mesajı birkaç kelimeyle şöyle:
Majesteleri, yakın zaman önce Fransa'ya elçi yollayarak
Yüce atanız Kral Üçüncü Edward'a
Ait olduğunu söylediğiniz bazı dükalıkları istediniz.
Efendimiz prens bu talebinize cevap olarak,
Bu tavrınızın gençliğinizdeki davranışlarınızı
anımsattığını söylüyor

Ve sizi şöyle uyarıyor:

Oynak danslarla Fransa'dan kazanabileceğiniz hiçbir şey
yoktur;

Cümbüşle orada dükalık elde edemezsiniz.

Bu yüzden sizin kişiliğinize daha uygun olan
Şu hazine sandığını yolladı ve karşılık olarak
Dükalıklarla ilgili hak iddianızdan vazgeçmenizi istiyor.
Dauphin'in mesajı budur.

KRAL HENRY

Bu hazine neymiş amca?

EXETER

Tenis topları majesteleri.

KRAL HENRY

Dauphin'in bu alaycı tavrı bizi memnun etti;
Hediyelerine ve katlandığınız zahmetlere teşekkür ederiz.
Raketimizi alıp bu toplarla korta çıktığımızda,
Fransa'da, Tanrı'nın izniyle öyle bir maç yapacağız ki,
Babasının tacını kortun¹³ dışına yollayacağız.
Söyleyin ona, öyle bir rakibe meydan okudu ki,
Fransa'nın bütün kortlarında maç yapacağız.
Onu çok iyi anlıyoruz, bizim haylazlık günlerimizi
yüzümüze vuruyor

Ama o günlerden neler öğrendiğimizi hesaba katmıyor.
Bu sade İngiltere tahtının bizim için hiç değeri yoktu;
Bu yüzden de ondan uzakta kendimizi zevküsefaya verdik.
Herkes bilir, insanlar en çok evden uzaktayken sorumsuz
davranırlar.

Ama Dauphin'e söyleyin, bana ait olan Fransa tahtına
çıktığımda
Bir kral gibi vakur davranacak, yüceliğimi sergileyeceğim.
Sırf bu amaçla gençliğimde sarayın ihtişamını bir kenara
bırakıp,

Günlerimi sıradan insanlar gibi yaşayarak geçirdim.
Ama orada öyle görkemli bir şekilde yükseleceğim ki,
Bütün Fransızların gözlerini kamaştıracam.
Evet, bizi görünce Dauphin'in gözleri kör olacak.
Söyleyin bizimle dalga geçen prenze, onun bu esprisi
Tennis toplarını top güllerine çevirdi;
Bu güllerle gelecek olan korkunç intikamın
Bütün sorumluluğunu onun ruhu taşıyacak.

13 Shakespeare, İngilizcede saray anlamına gelen "court" sözcüğüyle kelime oyunu yapıyor.

Çünkü onun bu alayı binlerce kadını sevgili kocalarından
yoksun bırakacak;

Analar oğulsuz kalacak, şatolar yerle bir olacak;

Henüz peydahlanmamış, daha doğmamış çocuklar
Dauphin'in bu alayına lanetler okuyacak.

Ama bütün bunlar Tanrı'nın izniyle olacak

Ve ben bana bu izni vermesi için ona yalvarıyorum.

Siz de Dauphin'e, Tanrı'nın izniyle intikam almaya
geleceğimi

Ve haklı kolumu kutsal bir amaç uğruna kaldıracığımı
söyleyin.

Barış içinde gidin ve Dauphin'e şunu söyleyin:

Onun bu alayına gülenlerden çok daha fazlası ağladığında
Esprisinin sığ bir zekânın ürünü olduğu görülecek anında.

Güven içinde gitmelerini sağlayın. Uğurlar olsun.

(Elçiler çıkar.)

EXETER

Çok eğlenceli bir mesaj oldu.

KRAL HENRY

Gönderenin yüzünün kızarmasını sağlamayı umuyoruz.

Bu nedenle lordlarım, seferimizi başarılı kılacak

Hiçbir fırsatın kaçmasına izin vermeyin.

Çünkü artık düşüncelerimizde, her şeyden önce gelen
Tanrı'dan sonra sadece Fransa var.

Bu yüzden savaş için gerekli askeri hemen toplayın,

İşleri çabuklaştırmak için ne gerekiyorsa yapılınsın;

Çünkü Tanrı'nın yardımıyla, babasının kapısının eşiğinde
Dauphin'in ağzının payını vereceğiz.

Bu yüzden, herkes adasın kendini düşünmeye

Bu adil sefer için ne yapmak gerek diye.

(Borular çalınır, çıkarlar.)

II. Perde

(Koro girer.)

KORO

Şimdi İngiltere'nin bütün gençleri yanıp tutuşuyor;
Eğlence kıyafetleri dolaba kaldırıldı.

Artık zırhçılar işbaşında; tüm erkeklerin yüreği
Sadece şeref için atıyor.

Herkes otlağını satıyor at almak için;

Her birinin amacı birer İngiliz Merkür olup, kanatlanmış
ayaklarla

Hristiyan hükümdarların örnek aldığı krallarının
peşinden gitmek.

Artık bütün ülkeye beklenti havası hâkim;

Herkes kılıçlarını, ucundan sapına kadar

Harry ve askerlerine vadedilen imparatorluk taçlarıyla,
Çelenklerle süsleyeceğini umuyor.

Casuslarından bu ölümcül hazırlığın haberini alan

Fransızlar

Korku içinde titreşiyorlar ve ödleğe entrikalarla

İngilizleri amaçlarından saptırmaya çalışıyorlar.

Ah İngiltere! Küçük bir bedendeki yüce bir kalp gibisin;

Küçüksün ama iç yüceliğinin örneğisin;

Bütün evlatların sevgi dolu ve sadık olsa,

Şerefin senden yapmanı istediği neleri yapmazsın ki!

Ama bak, Fransa sendeki kusuru, içindeki hain

yüreklileri fark etmiş,

Ceplerini altınla dolduruyor; üç hain adam,
Birincisi Cambridge Kontu Richard,
İkincisi Masham Lordu Henry Scroop
Ve üçüncüsü Northumberlandlı Şövalye Sir Thomas Grey,
Fransız altınları karşılığında –Ah, ne büyük bir suç bu!–
Ödlele Fransa ile bir komplo kurmuşlar:
Cehennem ile ihanet verdikleri sözü tutarlarsa,
Bu harikulade kral Southampton’da,
Gemiye binip Fransa’ya doğru yola çıkmadan önce
Onlar tarafından öldürülecek.
Biraz sabrederseniz mekân değışikliğı sorunu çözer,
Oyunumuzu olaylarla doldururuz.
Varsayın ki paralar ödendi, hainlerle anlaşma yapıldı,
Kral Londra’dan yola çıktı;
Bayanlar baylar, artık sahne Southampton’a taşınmıştır.
Tiyatro binası artık oradadır ve sizler de orada olmak
zorundasınız;
Sonra da, sizleri salimen Fransa’ya götürüp, geri getirirken
Dar denize¹ sihir yapıp yolculuğunuzun sakın geçmesini
sağlayacağız.
Söz veriyoruz, kimsenin midesini bulandırmayacak
oyunumuz.
Ama sahnemizi Southampton’a, kral oraya gelince
taşıyacağız,
Daha önce değil.
(Çıkar.)

1. Sahne
(Londra. Bir cadde.)

(Onbaşı Nym ile Çavuş Bardolph girer.)

BARDOLPH

Merhaba Onbaşı Nym.

¹ Mañ Denizi.

NYM

Günaydın Çavuş Bardolph.

BARDOLPH

Sancaktar Pistol'la barıştın mı?

NYM

Aklıma bile gelmiyor. Görüşmüyoruz ama işime geldiğinde suratına gülerim, ama şimdilik elimden bir şey gelmez. Dövüşmem ama gözümü yumar kılıcımı sallarım. Alelade bir kılıç ama ne gam! Üstünde peynir kırtılabilir ve başkalarının kılıcı kadar soğuğa dayanıklı; işte bu kadar.

BARDOLPH

Sizi barıştırmak için kahvaltı ismarlayacağım ve üç can yoldaşı hırsız Fransa'ya gideceğiz. Tamam mı Nym Onbaşı?

NYM

Eh, vadem ne kadarsa o kadar yaşayacağım, orası malum; vadem dolunca, onu da bir şekilde hallederiz; kararım bu, tek çarem bu.

BARDOLPH

Onbaşı, asıl malum olan, adamın Nell Quickly'yle evlenmiş olması; kadın sana yanlış yaptı, nişanlındı senin.

NYM

Bir şey diyemeyeceğim; her şey olacağına varır. İnsan uykudayken boğazı hâlâ yerinde duruyor olabilir, ama bazıları bıçak keskindir der. Her şey olacağına varır. Sabır sıkıcıdır ama insan sonunda istediğini elde eder. Her şeyin bir sonucu olmalı. Ama bunu söylemek bana düşmez.

(Pistol ile hancı kadın girerler.)

BARDOLPH

İşte Sancaktar Pistol ile karısı geliyor. Onbaşı sakın ol. Selam sana Hancı Pistol!

PISTOL

Aşağılık köpek, bana hancı mı dedin?

Yemin ederim ki bu sözden nefret ederim;
Zaten Nell'im de kimseye oda kiralamayacak.

HANCI KADIN

Doğru, yemin ederim ki kiralamayacağım; çünkü nakış işleyerek onurlarıyla yaşayan on dört, on beş kadını hana alınca, insanlar hemen kerhane işlettiğimizi düşünüyorlar.

(*Nym'i görür.*)

Hay aksi, keşke burada olmasaydı!

(*Nym ve Pistol kılıçlarına davranırlar.*)

Şimdi burada dövüşecekler ve tahammülden² cinayete tanık olacağız.

BARDOLPH

Çavuş! Onbaşı! Burada dövüşmeyin!

NYM

Çek bakalım!

PISTOL

Haydi oradan it. Köpoğlukopek!

HANCI KADIN

Onbaşı Nym, göster yiğitliğini ve kılıcını kınına sok.

NYM

Sen çekil aradan. Sıkıyorsa *solus*³ çık karşıma.

PISTOL

"Solus" mu, seni iğrenç köpek! Pis yılan!

Çarparım "solus"u o çarpık suratına;

Sokarım "solus"u dişlerine, gırtlığına,

O kahrolasica ciğerine,

Aha sana yemin, kursağına,

Ondan da kötüsü, o lanet ağzına!

O "solus"u al da kışına sok;

Şimdi seni nallayacağım; Pistol'ın horozu kalktı,⁴

Birazdan ateş etmeye başlayacak.

2 Hancı kadın "taammüden" demek istiyor.

3 Yalnız, tek başına. (Lat.)

4 Pistol, "tabanca" anlamına gelmektedir.

NYM

Şeytan mı çıkartıyorsun? Ben Barbason değilim. Seni iki seksen yere serme havasındayım; Pistol, küfürlerinle tepemin tasını attırırsan seni kılıcımla temize havale ederim, hiç şüphelen olmasın; şöyle bir kenara gel de, bağır-saklarını biraz gıdıklayayım; olayımız budur.

PISTOL

Adi palavracı, iğrenç, lanetlik herif!
Mezarın kazıldı, ölümün yakın;
Çek kılıcını.

(Kılıcını çeker.)

BARDOLPH

Durun, dinleyin beni. İlk hamleyi yapanın karnını deşerim, aha size asker yemini.

PISTOL

Büyük yemin; öfke dinmeli.
Elini ver, ön patini ver bana;
Amma yiğitmişsin.

NYM

Eninde sonunda gırtlığını keseceğim, olayımız budur.

PISTOL

“*Couple a gorge*”⁵ demek ha!
Öyleyse seni tekrar düelloya davet ediyorum.
Alçak köpek, karıma göz diktin ha?
Sen en iyisi hastaneye git
Ve küvette⁶ terleyen Doll Tearsheet gibi
Frengili bir orospu bul da, onunla gerdeğe gir.
Quondam⁷ Quickly’sini ben aldım, o benim,
Benim için ondan başka kadın yok dünyada;
Ve birkaç... Bu kadar laf yeter.
Haydi, yallah.
(Çocuk girer.)

5 Couper la gorge. Pistol hüzuk Fransızcasıyla “boğaz kesmek” diyor.

6 Cinsel hastalıkların tedavisinde kullanılan küvet.

7 Bir zamanların.

ÇOCUK

Hancı Pistol, efendimin⁸ yanına gelmeniz gerekiyor; siz de hanımım. Efendim çok hasta, yatağa yatırmak lazım. Bardolph, sen de kafanı yorganın altına sok da yatak ıınsın.⁹ Yemin ederim çok hasta.

BARDOLPH

Defol git piç kurusu!

HANCI KADIN

İnan olsun, bu oğlan bir gün kargalara ziyafet olacak. Kral onun¹⁰ kalbini kırdı. Kocacığım, gecikmeden eve gel.
(*Hancı kadın ile çocuk çıkarlar.*)

BARDOLPH

Haydi gelin, sizi barıştırayım. Birlikte Fransa'ya gitmek zorundayız. Neden birbirimizin boğazını kesmeye çalışıyoruz ki?

PISTOL

Bırak dünyayı seller götürsün, şeytanlar yiyecek diye ulusun!

NYM

Bahiste kazandığım sekiz şilini verecek misin?

PISTOL

Veren şerefsizdir.

NYM

O parayı istiyorum, işte o kadar.

PISTOL

Buna kılıçlar karar versin; davran bakalım.
(*İkisi de kılıçlarını çeker.*)

BARDOLPH

Kılıcım üstüne yemin ederim ki, ilk hamleyi yapanı öldüreceğim; yemin ediyorum, öldüreceğim.

8 Sir John Falstaff.

9 Bardolph'un kırmızı suratına atf.

10 V. Henry, IV. Henry oyununun sonunda tahta çıktığında Falstaff ile dostluğunu keserek haylazlık günlerini geride bırakır.

PISTOL

Kılıç çekmek yemin etmeye benzer; yemin edince de onu tutmak gerekir.

BARDOLPH

Onbaşı Nym, barışacaksan barış; barışmazsan benim de düşmanım olursun. Haydi kılıcını kınına sok.

NYM

Bahiste kazandığım sekiz şilini verecek misin?

PISTOL

Benden altı şilin çalışır, hem de nakit;

Yanında da bir içki ısmarlarım,

Üstüne de dostluğumu ve kardeşliğimi eklerim.

Nym¹¹ ile içtiğimiz su ayrı gitmeyecek, o da benden

ayrılmayacak.

Güzel değil mi? Orduya erzak satacağım, paraları

desteleyeceğim.

Ver elini bana.

NYM

Altı şilinimi verecek misin?

PISTOL

Eksiksiz ve nakit olarak.

NYM

Tamam öyleyse.

(*Hancı kadın girer.*)

HANCI KADIN

İnsan evladı olan herkes hemen Sir John'un yanına gelsin. Ah zavallı! Her gün bastıran günaşırı¹² humma onu bitap düşürmüş, onu öyle görmek beni mahvediyor. İyi yürekli insanlar, hemen gelin.

NYM

Kral şövalyeyi yanından kovdu; olay budur.

11 "Nim" sözcüğü "hırsız" anlamına gelmektedir ve Pistol, kelime oyunu yaparak aynı zamanda, "Hırsızlıkla yaşayacağım," diyor.

12 Hancı kadın, her gün (quotidian) ile günaşırı (tertian) sözcüklerini yanlışlıkla birlikte kullanıyor.

PISTOL

Nym, dediğin doğru;
Kalbi kırıldı, bir daha da iflah olmadı.

NYM

Kral iyi yürekli bir kral ama her şey olacağına varır; onun
da gelgitleri oluyor.

PISTOL

Haydi şövalyeyi teselli edelim, ölmeyeceğiz kuzucuklar.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(*Southampton. Bir meclis odası.*)

(*Exeter, Bedford ve Westmoreland girer.*)

BEDFORD

Doğrusu majesteleri bu hainlere güvenmekle hata ediyor.

EXETER

Yakında tutuklanırlar.

WESTMORELAND

Ne kadar da rahatlar!
Sanki sadakat gönüllerinde taht kurmuş,
İtaat ve bağlılık tacı giymiş gibiler.

BEDFORD

Kral niyetlerini en ince ayrıntısına kadar biliyor;
Kimden öğrendiğini hayatta tahmin edemezler.¹³

EXETER

Hele içtiği su ayrı gitmeyen,
Değerli hediyelere boğduğu en sevgili dostunun,
Efendisi kralın hayatını başka bir ülkeye
Para karşılığı satması ne korkunç bir şey!
(*Borular çalınır. Kral Henry, Scroop, Cambridge,
Grey ve refakatçiler girer.*)

13 Kralı komplodan haberdar eden kişi March Kontu idi.

KRAL HENRY

Rüzgâr dindi, artık gemilere binebiliriz.
Lord Cambridge, Sevgili Lord Masham,
Ve siz soylu şövalyem, bana fikrinizi söyleyin:
Fransa'ya götürdüğümüz ordumuz
Fransız birliklerinin arasında bir gedik açmaya
Ve tasarladığımız şeyleri yapmaya yeter mi?

SCROOP

Hiç kuşkusuz majesteleri, tabii herkes elinden geleni
yaparsa.

KRAL HENRY

Bundan hiç kuşku duymuyorum; çünkü inanıyorum ki,
Yanımızdakiler arasında bizi yürekten desteklemeyen,
Ve geride bıraktıklarımız arasında
Başarılı ve muzaffer olmamızı istemeyen
Tek bir kişi bile yok.

CAMBRIDGE

Majesteleri bugüne kadar hiçbir hükümdar
Sizin kadar sevilip sayılmamıştır.
Kanımca egemenliğinizin tatlı gölgesinde oturan
Mutsuz tek bir kul bile yoktur.

GREY

Doğru. Eskiden babanızın düşmanı olanlar
Öfkelerini balla yoğurdular ve size
Kalpleri sevgi ve coşku dolu bir şekilde hizmet ediyorlar.

KRAL HENRY

Bu yüzden o kadar müteşekkirim ki,
Elimizin işlevini unutmak,
Erdemi ve liyakati ödüllendirmeyi unutmaktan
Daha kolay olacak.

SCROOP

O zaman size daha çelikleşmiş bir iradeyle hizmet
edeceklerdir;
İçlerindeki çalışma arzusu umutla tazelenecek
Ve siz majestelerine sonsuz hizmetlerde bulunacaklardır.

KRAL HENRY

Biz de aynen öyle düşünüyoruz.

Amcamız Exeter, dün şahsımıza hakaret ettiği için

Tutuklanan adamı serbest bırakın.

Çok şarap içtiği için böyle davrandığını düşünüyoruz;

Ayılınca ne yaptığını anlamıştır; onu affediyoruz.

SCROOP

Bu bir merhamet ama aynı zamanda aşırı güven göstergesi;

Majesteleri, bırakın cezalandırılınsın; serbest bırakılması

Başkalarının onu örnek almasına yol açar.

KRAL HENRY

Yine de bırakın merhametli olalım.

CAMBRIDGE

Merhamet gösterirken cezalandırabilirsiniz de.

GREY

Efendim, iyi bir dayak atıldıktan sonra

Hayatını bağışlarsanız büyük merhamet göstermiş

olursunuz.

KRAL HENRY

Ah, beni çok sevmeniz, bana çok değer vermeniz

Bu zavallı adamın aleyhine oluyor!

Eğer içkinin etkisiyle işlenen

Küçük kabahatlere gözlerimizi kapayamayacaksa,

Düşünülp planlanan krala ihanet suçları

Önümüze getirildiğinde gözlerimizi ne kadar açmamız

gerekecek?

Gerçi Cambridge, Scroop ve Grey

Bizi çok sevdiklerinden ve güvenliğimize çok önem

verdiklerinden

Onun cezalandırılmasını istiyorlar

Ama biz yine de adamı serbest bırakıyoruz.

Şimdi gelelim Fransa meselesine:

Son görevlendirilenler kimlerdi?

CAMBRIDGE

Biri benim lordum;

Emri bugün sizden almamı söylemiştiniz majesteleri.

SCROOP

Bana da öyle söylemiştiniz haşmetmeap.

GREY

Bana da öyle, yüce kralım.

KRAL HENRY

Öyleyse, işte görev emriniz, Cambridge Kontu Richard;

Bu da sizinki, Masham Lordu Scroop;

Ve Northumberlandlı Şövalye Grey, bu da sizinki.

Okuyun onları ve gerçek değerinizi anladığımı anlayın.

Lord Westmoreland, amcam Exeter,

Bu akşam yola çıkıyoruz. Hayrola baylar!

O kâğıtlarda ne okudunuz ki,

Betiniz benziniz attı? Şu yüzlerinin hâline bakın!

Kâğıt gibi bembeyaz oldular.

Orada sizi bu kadar korkutacak

Ve kanınızın çekilmesine yol açacak ne okudunuz?

CAMBRIDGE

Suçumu itiraf ediyorum

Ve majestelerinden merhamet dileniyorum.

GREY, SCROOP

Hepimiz dileniyoruz.

KRAL HENRY

İçimizde capcanlı olan merhamet duygusunu

Sizin kendi tavsiyeleriniz boğarak öldürdü;

Utanın, nasıl cüret edersiniz merhametten dem vurmaya!

Efendilerine saldıran köpekler gibi mahvınıza yol açan şey,

Sizin kendi fikirleriniz.

Soylu prensler, lordlarım iyi bakın şu İngiliz canavarlarına!

Şurada duran Cambridge Lordunu ne kadar sevdiğimizi,

Onu kendisine layık her türlü armağanla donattığımızı

biliyorsunuz.

Bu adam birkaç altına satıldı,
Fransızlarla bizi burada, Hampton'da öldürmek için
komplo kurdu;
Kendisine Cambridge'den daha az armağanlar
yağdırmadığımız
Şu Şövalye de bizi öldürmeye yemin etti.
Peki ya sana ne demeli Lord Scroop?
Seni zalim, nankör, vahşi ve insanlık dışı yaratık!
Bütün düşüncelerimin anahtarını emanet ettiğim sen;
Ruhumun en derinliklerindeki duygularımı bilen sen;
Beni kendi amaçların için kullanabileceğin
Altın paraya bile tahvil edebilecek olan sen;
Nasıl olur da, bir yabancı ülkenin parası,
Tırnağıma zarar verecek kadar olsa bile,
Bir kötülük kıvılcımı çakabilir içinde?
Bu o kadar anormal bir şey ki,
Gerçeğin apaçık karşımda durmasına rağmen,
Bu olanlara inanamıyorum. İhanet ve cinayet hep kol
kola gezer;
Birbirlerine hizmet etmeye yeminli, ayrılmaz iki şeytandırlar.
Yaptıkları şey kendileri için o kadar doğaldır ki,
Ağızlarından tek bir şaşkınlık çılgılığı duyulmaz.
Ama sen, doğanın düzenini altüst ederek,
Şaşkınlığın ihanet ve cinayet karşısında çılgılık atmasını
sağladın.
Senin aklını doğaya böylesine aykırı bir şekilde çelen
Kurnaz şeytan hangisi ise, cehennemde mükemmeliyet
ödülü kazandı.
İnsanları ayartarak ihanet etmelerini sağlayan diğer
bütün şeytanlar,
İhanet günahının, insanın ruhunu cehenneme
göndereceği gerçeğini,
Süslerle, bahanelerle ve göz alıcı dış görünüşlerle beziyor,
Dindarlık kisvesi altında gizlemeye çalışıyorlar.

Ama senin aklını çelen şeytan, sana kendisini
desteklemesini emrederken,
Hain rütbesi vermek dışında herhangi bir
gerekçe vermemiş.
Seni ayartan bu şeytan, aslan gibi mağrur bir yürüyüşle
Bütün dünyayı dolaşsa ve uçsuz bucaksız cehenneme
geri dönse,
Oradaki şeytanlara şöyle derdi:
“Kimsenin ruhunu o İngiliz’inki kadar kolay ayartamam.”
Ah, nasıl da zehirledin o güzelim güven duygusunu
kuşkuyla!

Sadık insanlar mı var? Sen de öyleydin.
Ciddi ve bilgili insanlar mı var? Sen de öyleydin.
Soylu ailelerden mi gelirler? Sen de öyleydin.
Dindar mı görünürler? Sen de öyleydin.
Yediklerinde ölçülü müdürler, aşırı arzulardan,
Sevinçten, öfkeden kaçınırlar mı?
Dengeli midirler, sürekli fikir değiştirmezler mi?
Tavırları ve dış görünüşleri mütevazı mıdır?
İnsanların görünüşüne ve konuşmasına güvenmeyip,
Onları tarttıktan sonra mı itimat ederler?
Sen de tıpkı öyle, incecik bir elekten geçirilmiş gibiydin;
Düşüşün her şeyi öyle lekeledi ki,
En mükemmel özelliklerle donanmış insanlar bile
Artık kuşku altında. Senin için gözyaşı dökeceğim;
Çünkü bana göre senin bu ihanetinle
İnsanoğlu bir kez daha düştü. Suçlu oldukları ortada;
Tutuklayın ve yargılayın;
Suçlarını Tanrı bağışlasın!

EXETER

Cambridge Kontu Richard, seni krala ihanetten
tutukluyorum.
Masham Lordu Henry Scroop, seni krala ihanetten
tutukluyorum.

Northumberlandlı Şövalye Thomas Grey, seni krala
ihanetten tutukluyorum.

SCROOP

Adil Tanrı niyetimizin ortaya çıkmasını sağladı;
Ölmekten çok işlediğim suç için üzülüyorum.
Majesteleri, vücudum bedelini ödeyecek olsa bile,
Beni affetmeniz için size yalvarıyorum.

CAMBRIDGE

Beni ayartan Fransızların altınları olmadı;
Ama yine de yapmayı amaçladığım şeyin tarihini
Daha erkene almama neden olduğunu kabul ediyorum.
Ama buna engel olduğu için Tanrı'ya şükrediyorum;
Cezamı büyük bir sevinçle çekerken
Tanrı'ya ve size beni bağışlamanız için yalvaracağım.

GREY

Hiçbir sadık tebaa korkunç ihanet suçunun
ortaya çıkmasına,
Şu an benim lanetli girişiminin engellenmesine
Sevindiğim kadar sevinmemiştir.
Yüce majeste, hayatımı değil, suçumu bağışlayın.

KRAL HENRY

Sizleri Tanrı bağışlasın! Cezanızı dinleyin.
Soylu şahsımıza ihanet ettiniz;
Resmen düşman olan bir ülkeyle ittifak yaptınız
ve hazinesinden
Bizi öldürmek için para aldınız.
Karşılığında kralınızı ortadan kaldıracak,
Prenslerini ve asilzadelerini esarete mahkûm edecek,
Tebaasını boyunduruğa sokup zulme uğratacak
Ve bütün krallığının mahvına neden olacaktınız.
Biz şahsımızla ilgili olarak intikam peşinde değiliz;
Ama mahvetmeye çalıştığınız krallığımızın güvenliğine
O kadar çok önem veriyoruz ki,
Sizleri onun kanunlarına teslim ediyoruz.

Sefil yaratıklar, yok olun karşımdan ve ölümünüze gidin.
Tanrı size merhamet gösterip, ölümün tadına katlanma
sabrı versin

Ve bu korkunç suçlarınızdan dolayı gerçekten
pişman olmanızı sağlasın!

Götürün onları buradan.

(Cambridge, Scroop ve Grey muhafızlar eşliğinde çıkarlar.)

Lordlarım, artık Fransa'ya gidiyoruz.

Bu sefer, bizim için olacağı kadar, sizin için de muhteşem
olacak.

Tanrı bize lütuf gösterip seferimizi engellemeyi amaçlayan
Bu korkunç ihaneti ortaya çıkardığı için
Savaşta şanslı ve başarılı olacağımızdan şüphemiz yoktur.
Artık önümüzdeki bütün engellerin ortadan kalktığına
şüphemiz yoktur.

Sevgili yurttaşlarım, hemen harekete geçerek

Ordumuzu Tanrı'nın eline teslim edelim

Ve neşeyle denize açılalım; savaş sancakları dalgalansın,
Harry Fransa kralı olmayacaksa, İngiltere kralı da olmasın.

(Borular çalınır ve herkes çıkar.)

3. Sahne

(Londra. Bir meyhanenin önü.)

(Pistol, hancı kadın, Nym, Bardolph ve çocuk girer.)

HANCI KADIN

Tatlı kocacığım, lütfen izin ver seninle Staines'e¹⁴
kadar geleyim.

PISTOL

Olmaz; çünkü bu erkeğin yüreği yasta.
Bardolph, toparla kendini; Nym, canlan biraz;

¹⁴ Southampton yolu üzerinde bir kent.

Çocuk metin ol; Falstaff öldü;
Bu yüzden matem tutmalıyız.

BARDOLPH

Keşke ben de onunla gitseydim, cennet cehennem fark etmez!

HANCI KADIN

Cehennemde değildir, bu kesin; Arthur'un koynundadır;¹⁵ eğer herhangi bir insan Arthur'un koynuna girebilmişse. Daha iyi bir yere, vaftiz edilmiş bebeklerin gittiği yere gitmiştir. Saat on iki ile bir arasında, tam metcezir sırasında öldü. Yatak çarşafını ve yorganı çekiştirip, parmaklarının ucuna bakıp, elindeki hayali çiçeklere gülümsemeye başlayınca sonunun geldiğini anladım; burnu kalem kadar sivriydi; yeşil çayırları sayıklıyordu. "Hayrola Sir John?" dedim, "Haydi dostum, neşelenin." O da üç dört kez, "Tanrım, Tanrım, Tanrım!" diye bağırdı. Bunun üzerine onu rahatlatmak için, Tanrı'yı düşünmemesini, aklına henüz böyle düşünceler getirmemesi gerektiğini söyledim. Sonra ayaklarını örtmemi istedi. Elimi yorganın altına soktum ve ayaklarına dokundum; buz gibiydiler. Sonra dizlerine dokundum, daha yukarı, daha yukarı çıktım, her yeri buz gibi donmuştu.

NYM

Şarabı lanetlediğini söylüyorlar.

HANCI KADIN

Evet lanetledi.

BARDOLPH

Kadınları da lanetlemiş.

HANCI KADIN

Hayır lanetlemedi.

ÇOCUK

Hayır, lanetledi; kadınların şeytanın cisimleşmiş hâli olduğunu söyledi.

15 Hancı kadın, "Abraham'ın (İbrahim Peygamber) koynundadır" demek isterken "Arthur'un koynundadır" diyor.

HANCI KADIN

Karanfile¹⁶ katlanamazdı; kırmızı en sevmediği renkti.

ÇOCUK

Bir keresinde kadınlar yüzünden şeytanın kendisini cehenneme götüreceğini söylemişti.

HANCI KADIN

Kadınlar hakkında bir şeyler söylemedi değil; o sırada ateşi yükseldiğinden Babilli fahişeyi sayıklıyordu.

ÇOCUK

Hatırlıyor musunuz, Bardolph'un burnunda bir pire görmüştü de, onun cehennemde yanan kara bir ruh olduğunu söylemişti?

BARDOLPH

Ateşi besleyen yakıt¹⁷ artık yok; hizmetim karşılığı ondan aldığım tek şey buydu.

NYM

Yola koyulalım mı? Kral Southampton'dan ayrılmak üzere.

PISTOL

Haydi gidiyoruz. Aşkım uzat bakalım dudaklarını.
Malıma mülküne iyi bak;
Uyanık ol. Herkese "Para peşin, kırmızı meşin," de;
Kimseye güvenme;
Verilen sözler saman gibi uçar gider,
Erkeklerin yeminleri kurabiye gibidir, un ufak olur,
hemen unutulur;

Isıracak it dişini göstermez hayatım;
Bu yüzden ihtiyatı hiç elden bırakma.
Haydi sil gözlerini. Haydi kader arkadaşları,
Fransa'ya gidiyoruz; dostlarım, sülük gibi emmeye,
Emmeye, kanlarını emmeye gidiyoruz.

16 İngilizcesi "devil incarnate" olan ifadeyi hancı kadın yanlış anlıyor ve "incarnate" sözcüğü ile "carnation" (karanfil) sözcüğünü karıştırıyor.

17 Falstaff'ın Bardolph'a temin ettiği içki.

ÇOCUK

Ama kan sağlıklı bir besin değilmiş, öyle diyorlar.

PISTOL

Sizler de öpün onu yumuşak dudaklarından ve yola koyulalım.

BARDOLPH

Hoşça kal hancı.

(Hancı kadını öper.)

NYM

Ben öpemem, durumumuz budur ama hoşça kal.

PISTOL

Sana emrediyorum, evinin kadını ol, çok dışarı çıkma.

HANCI KADIN

Güle güle, hoşça kalın.

(Herkes çıkar.)

4. Sahne

(Fransa. Fransız kralının sarayı.)

(Borular çalınır. Fransız kralı, Dauphin, Berry ve Bretanya dükleri, Constable ve refakatçiler girer.)

FRANSA KRALI

İngiliz kralı bütün gücüyle üstümüze geliyor;
Her zamankinden daha dikkatli olmalı
Ve bu saldırıyı bize yakışır biçimde savuşturmalıyız.

Bu amaçla Berry, Bretanya, Brabant

Ve Orleans dükleri yola çıkacaklar;

Ve siz Prens Dauphin, çok ivedi olarak,

Savaş hattındaki kentlerimizi, tahkimatlarını

tamamlayarak,

Ve cesur askerler yerleştirerek güçlendirin;

Çünkü İngiliz kralının düzenlediği saldırılar

Girdabın su emmesi kadar şiddetli.

Geçmişte topraklarımızı işgal eden İngilizleri
Ölümcül bir hata yaparak küçümsememizin
Yol açtığı felaketlerden¹⁸ ders çıkararak, ihtiyatlı
olmamız lazım.

DAUPHIN

Haşmetli babacığım, düşmana karşı silahlanmamız
çok yerindedir.
Barış bir krallığı gaflet uykusuna yatırmamalıdır;
Bir savaş veya anlaşmazlık durumu söz konusu olmasa bile,
Bir savaş olasılığı varmış gibi tahkimatlar güçlendirilmeli,
Asker toplamalı ve hazırlık yapılmalıdır.
Bu yüzden Fransa'nın sorunlu ve zayıf bölgelerini
incelememizin
Yerinde olacağını düşünüyorum. Ama bunu yaparken
Korktuğumuzun sanılmasına yol açacak şekilde
davranmayalım;
İngiliz kralının bahar dansı hazırlıklarıyla meşgul
olduğunu duyduğumuzda
Nasıl davranacaksak öyle davranalım.
Çünkü yüce majesteleri, İngiltere'nin beş para etmez
bir kralı var;
Kraliyet esasını elinde bulunduran
Öyle kendini beğenmiş, züppe, sığ ve dengesiz bir genç ki,
Ondan korkmak yersiz.

CONSTABLE

Yapmayın Prens Dauphin!
Bu kralla ilgili çok büyük yanlışlığınız.
Majesteleri, elçilerimize sorarsanız,
Kralın mesajları ne büyük bir azametle dinlediğini,
Çok değerli danışmanları olduğunu,
Karşı görüş ileri sürerken ne kadar mütevazı,
Kararlarında ise ne kadar ödün vermez olduğunu
söyleyeceklerdir.

¹⁸ Cressy (1346) ve Poitiers (1356) muharebeleri.

Onun eski çılgınlıklarının, tıpkı Romalı Brutus'un
Deli taklidi yaparak akıllı olduğunu gizlemesi
Veya bahçıvanların ilk filiz verecek ve meyvesi en tatlı
olacak
Kökleri gübre altında saklaması gibi bir şey olduğunu
göreceksiniz.

DAUPHIN

Yanılıyorsunuz başkomutan.
Aynı fikirde değiliz ama bunun önemi yok.
Söz konusu savunma olduğunda,
Düşmanı görüldüğünden çok daha güçlü kabul etmek
en doğrusu.
Böylece kusursuz bir savunma gerçekleştiririz.
Savunmanın küçük ölçekli ve yetersiz olması,
Kumaşa para vermeye kıyamayan bir cimrinin
Paltosunu berbat etmesine benzer.

FRANSA KRALI

Biz Kral Harry'nin güçlü olduğunu düşünüyoruz;
Prensler, onu durdurmak için çok iyi hazırlanın.
Ataları bizimle savaşa savaşa deneyim kazandılar;
O da bizi kendi evimizde kovalayan bu ateşli soydan geliyor.
Hatırlayın Cressy Muharebesinin
Bizi ne büyük bir utanca boğduğunu;
Bütün prenslerimiz o kara isimli
Galler Prensi Kara Edward tarafından esir alınırken
Dağlar gibi azametli babası¹⁹ bir dağın üstünde,
yükseklerde,
Sanki altın gibi parlayan güneşi başına taç yapmış,
Kahraman oğlunun Tanrı'nın şekil verdiği,
Fransız atalarımızın yirmi yılda yarattığı
Doğa harikalarını parça parça doğramasını gülerek
izliyordu.
Bu dal o muzaffer gövdenin dalı;

¹⁹ III. Edward.

Doğasındaki bu kuvvet ve onun kaderi bizi ihtiyatlı
yapmalı.

(Bir haberci girer.)

HABERCI

Majesteleri, İngiltere Kralı Harry'nin elçileri
Huzurunuza kabul edilmek istiyorlar.

FRANSA KRALI

Onları hemen kabul edeceğiz. Getirin onları.

(Haberci ve birkaç lord çıkar.)

Dostlarım, gördüğünüz gibi avcı avı amansızca takip ediyor.

DAUPHIN

Öyleyse kaçmayı bırakıp boynuzlarımızı gösterelim;
Çünkü korkak köpekler en çok, kovaladıkları av
Epey önlerinde olduğunda havlarlar.

Yüce majesteleri, şaşırtın İngilizleri

Ve onlara nasıl bir krallığı yönettiğinizi gösterin.

Haşmetmeap, insanın kendini beğenmesi

Kendini küçümsemesi kadar büyük bir günah değildir.

(Lordlar girer; yanlarında Exeter ve refakatindekiler vardır.)

FRANSA KRALI

Kardeşimiz İngiltere kralından mı geliyorsunuz?

EXETER

Evet ve sizi şöyle selamlıyor.

Yüce Tanrı adına sizden tahttan ayrılmanızı,

Tanrı'nın armağan ettiği, bütün doğa ve insan yasalarına
göre

Kendisine ve mirasçılarına ait olan ama sizin ödünç
aldığınız

İhtişamı bırakmanızı istiyor. Yani, tacı ve örf ve
âdetlere göre

Fransa tacına bağlı olan bütün unvanları.

Bunun çok eski zamanlara ait, kıyıda köşede kalmış,

Yanlış veya gerçek dışı bir talep olmadığını görmemiz için,

Size ailesinin, her dalı açıkça gösterilen soyağacını gönderdi
Ve sizden bu soyağacını incelemenizi istiyor.
Onun, ünlü atalarının en ünlüsü III. Edward'ın
Doğrudan vârisi olduğunu gördüğünüzde,
Sizden, tek ve gerçek sahibinden gasp ettiğiniz
Ve haksız bir şekilde elinizde bulundurduğunuz
Tacınızı ve tahtınızı bırakmanızı istiyor.

FRANSA KRALI

Bırakmazsam ne olacak?

EXETER

Kanlı bir savaş; çünkü tacı
Yüreğinize bile saklasanız onu arayıp bulacak.
Bu amaçla korkunç bir fırtına gibi geliyor;
Jüpiter gibi şimşekler yağdırarak, depremler yaratarak
geliyor
Ve eğer talebi yerine getirilmezse, zor kullanarak alacak.
Sizden, Tanrı aşkına tacı teslim etmenizi,
Bu karnı aç savaşın, yutmak için koca ağzını açtığı
Zavallı insanlara merhamet göstermenizi istiyor.
Dulların gözyaşlarının, yetimlerin ağıtlarının, ölen
insanların kanlarının,
Gizli gizli ağlayan genç kızların inlemelerinin sorumlusu
siz olacaksınız
Çünkü bu savaş kocaları, babaları, sevgilileri yutacak.
Onun talepleri ve tehditleri, benim de getirdiğim haber
işte bu kadar.

Eğer Dauphin buradaysa, ona da özel bir mesaj getirdim.

FRANSA KRALI

Bu konuyu düşüneceğiz;

Yarın kararımızı kardeşimiz İngiltere kralına götürürsünüz.

DAUPHIN

Ben burada Dauphin'i temsil ediyorum;

İngiltere kralının ona yolladığı mesaj nedir?

EXETER

Hakaret, meydan okuma, küçümseme ve aşağılama

Ve bu mesajı yollayan kişinin yüceliğine leke sürmeyecek
Bütün olumsuz sıfatlar –size verdiği değer bu kadar.
Kralım şöyle diyor: Eğer babanız bütün talepleri yerine
getirmez

Ve majestelerine yolladığınız o aşağılayıcı şakayı
affettirmezse,

Size toplarıyla öyle bir cevap verecek ki,
Fransa'nın bütün mağaraları, bütün çukurları
Toplarının gürlemesiyle yankılanarak alayınızı iade edecek.

DAUPHIN

Eğer babam olumlu bir cevap verirse, bu benim
arzularım hilafınadır;
Çünkü ben İngiltere'yle savaştan başka bir şey istemiyorum.
Zaten bu amaçla, onun gençliğine ve uçarılığına uygun
Paris toplarını²⁰ ona hediye yolladım.

EXETER

Yüce kralım bu hakarete, Avrupa'nın en gözde sarayı
bile olsa,
Paris'teki Louvre'u temelinden sarsarak cevap verecek.
Emin olabilirsiniz ki, gençliğinin uçarlıkları ile
Şimdiki olgunluğu arasındaki farkı
Onun tebaası olan bizler nasıl hayranlıkla gördüysek,
Sizler de göreceksiniz.
Artık zamanının her saniyesini en iyi şekilde
değerlendirmektedir.
Eğer Fransa'da kalırsa bunu verdiğiniz kayıplardan
göreceksiniz.

FRANSA KRALI

Yarın bu konuda ne düşündüğümüzü ayrıntısıyla
öğreneceksiniz.

(Borular çalınır.)

EXETER

Uzun sürmesin, yoksa kralımız gelir

20 Tenis topunun o zamanki adı.

Gecikmemizin hesabını sizden sorar;
Çünkü ülkenize ayak basmış durumda.

FRANSA KRALI

En kısa zamanda, güvenli bir şekilde gönderileceksiniz;
Bu kadar önemli bir konuda cevap vermek için
Bir gece kısa bir süre.

(Herkes çıkar.)

III. Perde

(Koro girer.)

Şimdi sahnemiz hayalî kanatlarla,
Düşünce hızında uçuyor. Varsayın ki kral,
Tam takım kuşanmış, Hampton Limanı'ndan gemisine
biniyor

Ve görkemli donanmasının ipekten flamaları
Şafak güneşinde dalgalanıyor.
Serbest bırakın düş gücünüzü
Ve palangalara tırmanan miçoları görün;
Kargaşaya düzen getiren tiz düdüğü duyun;
Görünmez rüzgârla kabaran yelkenler sayesinde
Çalkantılı denizde dev dalgaları göğüsleyen
Koca gemilerin nasıl yol aldığını hayal edin.
Kumsalda durduğunuzu ve dalgalarda dans eden
Bir şehir gördüğünüzü düşünün;
Çünkü Harfleur'e doğru yol alan bu muhteşem donanma
Tıpkı böyle görünüyor. Ardından gidin, ardından gidin!
Takın hayal gücünüzü bu donanmanın peşine
Ve ayrılın gece gibi sessiz mi sessiz,
Gücünü kuvvetini kaybetmiş, ya da henüz kazanmamış
Dedelerin, bebelerin, ninelerin koruduğu İngiltere'nizden;
Çünkü bıyığı terleyip de bu seçkin şövalyelerin peşinden
Fransa'ya gitmek istemeyen bir Tanrı kulu olabilir mi?
Zorlayın, zorlayın düşüncelerinizi ve bir kuşatma görün;

Bakın, arabaların üstünde toplar,
Ölümcül ağızlarını kuşatma altındaki Harfleur'e
çevirmişler.

Varsayın ki Fransa kralına gönderilen elçi dönmüş;
Harry'ye, kralın ona kızı Katharine'i
Ve onunla birlikte çeyiz olarak
Birkaç önemsiz ve fakir dükalık vermeyi önerdiğini
söylüyor.

Teklif beğenilmiyor ve usta topçu
Yanan fitille korkunç topu ateşliyor;
(*Borular çalınır, toplar ateşlenir.*)
Önlerindeki her şey yerle bir oluyor.
Merhameti elden bırakmayın
Ve oyunumuzu hayal gücünüzle tamamlayın.
(*Çıkar.*)

1. Sahne
(*Fransa. Harfleur önleri.*)

(*Borazanlar çalar. Kral Henry, Exeter, Bedford,
Gloucester ve ellerinde merdivenlerle askerler girer.*)

KRAL HENRY

Bir kez daha saldırın gediğe, sevgili dostlarım bir kez daha,
Ya da kapansın gedik cansız İngiliz bedenleriyle.
Bir erkeğe barışta sakinlik ve ağırbaşlılık kadar yakışan
Başka hiçbir şey yoktur.
Ama savaş borusunu duyduğunuzda
Kaplan gibi olmak gerekir;
Gerin kaslarınızı, ateşleyin kanınızı,
Gizleyin yumuşak yüzünüzü çatık bir çehrenin ardında
Ve koyun gözünüze korkunç bir bakış;
Baksın kafanızın lombozundan bronz top gibi.
Öfkeyle çatılmış kaşlarınız gözlerinizin üstünde,

Azgın ve yıkıcı denizin altını oyduğu kaya gibi
Ürkütücü bir biçimde dursun.
Şimdi sıkın dişlerinizi ve açın burun deliklerinizi,
Tutun nefesinizi, gerilsin vücudunuz sonuna kadar!
Haydi, haydi soylu İngilizler!
Kanınız nice savaşlar görmüş atalarınızın kanı;
O atalar ki, hepsi de birer İskender gibi
Bu topraklarda şafaktan gün batımına dek savaşmış,
Kılıçlarını ancak düşman kalmayınca kınlarına
sokmuşlardır.
Analarınızın onuruna halel getirmeyin, şimdi kanıtla ma
zamanı
Baba dediğiniz kişilerin gerçekten size can verdiğini.
Asil kandan olmayan askerlere örnek olun,
Öğretin onlara nasıl savaşılacağını.
Ve sizler, vücudu İngiltere’de yaratılan sevgili çiftçiler,
Gösterin bize ne kadar mükemmel yetiştirildiğinizi;
Yemin edelim bizler de buna layık olduğunuza;
Hiç kuşku duymuyorum bundan
Çünkü gözleri asaletle ışıldamayan,
Sıradan tek bir kişi bile yok içinizde.
Serbest bırakılmak için tasmaını zorlayan tazılar gibisiniz.
Av başladı. Güdülerinizin sesini dinleyin ve saldırın,
“Tanrı, Harry, İngiltere ve Aziz George için!”
diye haykırın.
(Çıkarlar. Borazanlar çalar, toplar patlar.)

2. Sahne (Aynı yer.)

(Nym, Bardolph, Pistol ve çocuk girer.)

BARDOLPH

Haydi saldırın, saldırın, saldırın! Gediğe saldırın, gediğe!

NYM

Onbaşı yalvarırım dur; çarpışmalar çok şiddetli; kendi adıma konuşayım, benim tek canım var; açıkçası kan gövdeyi götürüyor; uzun lafın kısası durum bu.

PISTOL

Uzun lafın kısası çok haklısın, ortalık karmakarışık:
Kan gövdeyi götürüyor, Tanrı'nın kulları düşüp ölüyor;
Kılıç ve kalkanla
Muharebe meydanında
Ebedi ün kazanılan gün bugündür.

ÇOCUK

Keşke şimdi Londra'da bir meyhanede olsaydım! Bir testi şarap ve canımın güvenliği için bütün ünümü verirdim.

PISTOL

Ben de:
Dilekler işe yarayacak olsa,
Hiç şaşmam amacımdan,
Hemen koşarım oraya.

ÇOCUK

Aynen öyle,
Şakırım ben de
Ağaca tünleyen kuşlar gibi ahenkle olmasa bile.
(*Fluellen girer.*)

FLUELLEN

Gediğe pis köpekler! Koşun alçak herifler.
(*Onları ileri gönderir.*)

PISTOL

Yüce komutan, merhametli davran biz fanilere!
Sakin ol, dindir amansız öfkeni;
Sakin ol yüce komutan!
Cesur dostum sakın ol; şefkatli davran yakışıklım!

NYM

Sakinleşin! Ekselansları çok öfkelisiniz.
(*Çocuk dışında herkes çıkar.*)

ÇOCUK

Yaşım küçük ama bu üç palavracıyı yakından gözlemledim. Üçünün de hizmetkârıyım, ama hizmetime girmek isteseler, bu üç soytarı bir araya gelse bile tek bir adam etmezler. Örneğin Bardolph ödleğin tekidir ama cesurmuş gibi davranır. Kabadayılık taslar ama hiç dövüşmez. Pistol'a gelince, ölümcül bir dili, uysal bir kılıcı vardır; durmadan lügat paralar ama kılıcını kınından çıkarmaz. Nym ise az konuşan insan cesurdur diye duymuş; kendisini korkak sanmasınlar diye dua bile etmez ama yaptığı iyilikler de ağzından çıkan kötü laflar kadar azdır. Kendisinininkinden başka kimsenin kafasını kırmamıştır, o da sarhoşken bir direğe çarptığı için kırılmıştı. Bunlar her şeyi çalarlar, satın aldık derler. Bardolph bir lavta kutusu çaldı, on iki fersah boyunca sırtında taşıdı, sonra da üç kuruşa sattı. Nym ve Bardolph hırsızlıkta kan kardeşidir; Calais'de bir kürek çaldıklarında anladım ki, bunlarda onur diye bir şey yok. İnsanların cepleriyle bir eldiven ya da mendilmişim gibi içli dışlı olmamı istiyorlar ama başkasının cebinden alıp kendi cebime atmak erkekliğime yakışmaz, çünkü buna düpedüz hırsızlık derler. Onlardan ayrılıp daha iyi birinin hizmetine girmeliyim; alçaklıklarını midem kaldırmıyor, bu yüzden onlardan kurtulmam lazım.

(Çıkar.)

(Tekrar Fluellen girer, peşinde Gower vardır.)

GOWER

Yüzbaşı Fluellen, derhâl lağımlara gelmelisiniz; Gloucester dükü sizinle konuşmak istiyor.

FLUELLEN

Lağımlara mı! Düke söyleyin lağımlara girmek doğru değil. Çünkü o lağımlar savaş tekniğine uygun olarak yapılmadı; eğimleri yeterli değil; çünkü düşman, bakın bunu

düke de söyleyebilirsiniz, bakın düşman bizim lağımaların dört metre altına kendi lağımalarını kazmış. İsa aşkına, eğer yönleri değiştirilmezse hepsi çökecek.

GOWER

Kuşatma komutanı Gloucester Dükü bu konularda çok yiğit bir İrlandalıya danışıyor.

FLUELLEN

Adı Yüzbaşı Macmorris değil mi?

GOWER

Sanırım.

FLUELLEN

İsa aşkına, eğer dünyada bir eşek varsa ta kendisidir; bunu onun suratına da söylerim; gerçek savaş taktikleri hakkında, Romalıların savaş taktikleri hakkında bir köpek yavrusu kadar bilgisi yoktur.

(Yüzbaşı Macmorris ve Yüzbaşı Jamy girer.)

GOWER

İşte geliyor; yanında da İskoç Yüzbaşı Jamy var.

FLUELLEN

Yüzbaşı Jamy kesinlikle son derece harika ve cesur bir beyefendidir. Antik savaşlar konusunda çok bilgili ve malumatlıdır; bunu, onun komutanlığını gördüğüm için biliyorum. İsa aşkına, eski Romalıların savaş taktikleri hakkındaki görüşlerini dünyanın en iyi askerleri kadar başarılı bir şekilde savunur.

JAMY

İyi günler Yüzbaşı Fluellen.

FLUELLEN

Size de iyi günler Yüzbaşı James.

GOWER

Hayrola Yüzbaşı Macmorris! Lağımları terk mi ettiniz? Lağımcılar kazmayı bıraktı mı?

MACMORRIS

İsa aşkına evet! Çok kötü oldu; kazmaya son verildi, ri-

cat borusu çaldı. Yemin ederim ki, babamın ruhu üstüne yemin ederim ki çok yanlış yapıldı, kazmaya son verildi. İsa adına yemin ederim ki bütün kenti bir saat içinde havaya uçuracaktım! Çok yanlış yapıldı, çok yanlış yapıldı; yemin ederim ki çok yanlış yapıldı!

FLUELLEN

Yüzbaşı Macmorris, sizden benimle savaş taktikleri konusunda veya onlarla ilgili bir münazara yapmanızı rica ediyorum; Romalıların savaş taktikleri konusunda sizinle tartışsak, şöyle dostça sohbet etsek; kısmen içimi rahatlatmak için, kısmen de askeri taktikler konusunda düşüncelerimi tatmin etmek için, amacım bu.

JAMY

Gerçekten çok iyi olur sayın yüzbaşılar; fırsatını bulursam ben de görüşlerimi söylerim. Emin olun söyleyeceğim.

MACMORRIS

Şimdi tartışmanın sırası değil. İsa aşkına! Ortalık ısındı, hava sıcak, çarpışmalar hararetli bir şekilde sürüyor, kral ve dükler savaşıyor; şimdi tartışmanın sırası değil. Şehir kuşatıldı, borazan gediğe hücum etmeye çağırıyor bizi; biz ise hiçbir şey yapmadan konuşuyoruz, İsa aşkına! Hepimiz için utanç verici bir durum bu; Tanrı adına yemin ederim ki hiçbir şey yapmadan durmak utanılacak bir durum; yemin ederim ki utanç verici. Kesilecek gırtlaklar, yapılacak işler var ama hiçbir şey yapılmıyor. Yüce İsa, koru beni!

JAMY

Yemin ederim ki uyumak için gözlerimi kapamadan önce çok iyi bir şekilde savaşacağım, ya da cansız vücudum yerde yatacak; evet, savaşırken öleceğim; yiğitçe savaşacağım; evet, uzun lafın kısası kesinlikle bunu yapacağım. Ama aranızdaki tartışmayı da dinlemeyi çok isterim.

FLUELLEN

Yüzbaşı Macmorris, sanırım, yanılıyorsam düzeltin, sizin ulustan pek fazla...

MACMORRIS

Benim ulusum mu? Neymiş ulusum? Benim ulusum hain mi, alçak mı, rezil mi, şerefsiz mi... Neymiş ulusum? Kim konuşuyor ulusum hakkında?

FLUELLEN

Bakın Yüzbaşı Macmorris, eğer sözlerimi kastetmediğim bir yöne çekerseniz, bana iyi niyetle yaklaşmadığınızı düşüneneğim; hem savaş taktiklerinde, hem soyum itibariyle, hem de diğer açılardan sizin kadar değerli biriyim.

MACMORRIS

Benim kadar değerli bir insan olup olmadığınızı bilmiyorum; bu nedenle İsa aşkına kafanızı keseceğim.

GOWER

Baylar birbirinizi yanlış anlıyorsunuz.

(Müzakere borusu çalınır.)

JAMY

Evet ve bu çok yanlış bir şey.

GOWER

Şehir müzakere talep ediyor.

FLUELLEN

Yüzbaşı Macmorris, daha uygun bir zamanda savaş taktiklerini iyi bildiğimi size göstereceğim, işte bu kadar.

(Hepsi çıkar.)

3. Sahne
(Aynı yer.)

(Birkaç kentli kale kapısının üzerinde görünür. Kral Henry ve tüm refakatindekiler kale kapısının önüne gelirler.)

KRAL HENRY

Şehrin valisi ne karar verdi?

Bu yapacağımız son müzakere olacak;
Bu yüzden kendinizi merhametimize teslim edin,
Yok eğer ölerək ün kazanmak istiyorsanız
Bize meydan okuyun; çünkü bir asker olarak
Bana en iyi bu sıfatın yakıştığını düşünüyorum.
Saldırımı yeniden başlatacak olursam,
Düşmek üzere olan Harfleur'ü
Kendi küllerine gömmeden bırakmam.
Merhamet kapıları kapatılacak;
Her türlü vahşeti yapmalarına izin verilecek,
Kanın tadını almış, acımasız, taş yürekli,
Vicdanları cehennem kadar kara askerler
Taze güzel bakirelerinizi, kundaktaki bebelerinizi
Çim gibi biçecekler.
İşte o zaman hiç umurumda olur mu,
Şeytanların şahı gibi alevlere bürünmüş, isten kapkara
olmuş suratıyla
İç savaş, her türlü yıkımı ve felaketi başınıza yağdırırsa?¹
Eğer nedeni sizlerseniz, umurumda olur mu
Tertemiz bakirelerinizin ırzına geçilmesi?
Azgın kötülük dağdan aşağı dörtlale inerken nasıl
dizginlenebilir ki?
Yağmadan gözü dönmüş askerlere dur emri vermek
Leviathan'a kıyıya gelmesini söylemek kadar faydasız
olacak.
Harfleur'lüler, işte bu yüzden askerlerim henüz
kontrolüm altındayken,
Serin ve sakın merhamet rüzgârları
İğrenç ve bulaşıcı katliam, yağma ve kötülük bulutlarını
Hâlâ dağıtabiliyorken, şehrinize ve halkınıza acıyın.
Eğer acımazsanız, göreceksiniz bir anda,
Gözleri kararmış, acımasız askerler pis elleriyle

¹ Henry, Harfleur'lüleri gerçek krallarına başkaldırmak ve bir iç savaşa yol açmakla suçluyor.

Çılgınlık atan kızlarınızın lülelerini kirletecekler;
Babalarınızı ak sakallarından tutacaklar
Ve muhterem kafalarını duvarlarda parçalayacaklar;
Çıplak bebeleriniz mızraklara geçirilecek,
Çılgına dönmüş anaların acı haykırıışları
Herod'un azgın askerlerinin doğradığı
Yahudi kadınlarınkiler gibi göklere yükselecek.
Nedir cevabınız? Teslim olup bunlardan

sakınacak mısınız?

Yoksa savunma suçunu sürdürerek mahvolmak mı

istiyorsunuz?

(*Vali ve refakatindekiler girer.*)

VALİ

Bugün umutlarımız sona erdi.

Dauphin'den destek göndermesini istemiştik;

Ama birliklerinin henüz bu kadar büyük bir

kuşatmayı

Kaldırabilecek güçte olmadığını bildirdi.

Yüce kral, bu yüzden şehrimizi ve canlarımızı

Sizin müşfik adaletinize teslim ediyoruz.

Girin kapılarımızdan; dilediğinizi yapın canımıza

ve malımıza

Çünkü artık kendimizi savunacak durumda değiliz.

KRAL HENRY

Açın kapılarınızı! Amcam Exeter,

Harfleur'e girin; oraya yerleşin;

Fransızlara karşı güçlü bir tahkimat kurun.

Halka merhametli davranın.

Bize gelince sevgili amcacığım, kış yaklaştığı

Ve hastalık askerlerimiz arasında yayıldığı için Calais'ye
çekileceğiz.

Bu gece Harfleur'de sizin konuğunuz olacağız;

Yarın hazırlanıp yola çıkacağız.

(*Çıkarlar.*)

4. Sahne

(Rouen. Sarayda bir oda.)

(*Prences Katharine ve yaşlı bir nedime olan Alice girer.*)

KATHARINE²

Alice, tu as été en Angleterre, et tu parles bien le langage.

ALICE

Un peu, madame.

KATHARINE

Je te prie, m'enseignez. Il faut que j'apprenne à parler.

Comment appelez-vous la main en Anglais?

ALICE

La main? Elle est appelée "de hand."

KATHARINE

"De hand." Et les doigts?

ALICE

Les doigts? Ma foi, j'oublie les doigts, mais je me souviendrai. Les doigts? Je pense qu'ils sont appelés "de fingers"; oui, "de fingers."

2

KATHARINE

Alice, sen İngiltere'ye gittin, o dili iyi konuşursun.

ALICE

Biraz madam.

KATHARINE

Lütfen bana öğret. O dili öğrenmem lazım. El İngilizce nasıl denir?

ALICE

El mi? "De hand."

KATHARINE

"De hand." Peki ya, parmaklar?

ALICE

Parmaklar mı? Hey Tanrım neydi, parmaklar neydi unutmuşum. Ama birazdan aklıma gelir. Sanırım parmakların İngilizcesi "de fingers"; evet, "de fingers."

KATHARINE

La main, “de hand”; les doigts, “de fingres.” Je pense que je suis le bon écolier. J’ai gagné deux mots d’Anglais vite ment. Comment appelez-vous les ongles?

ALICE

Les ongles? Nous les appelons “de nails.”

KATHARINE

“De nails.” Écoutez. Dites-moi si je parle bien: “de hand, de fingres, et de nails.”

ALICE

C’est bien dit, madame. Il est fort bon Anglais.

KATHARINE

Dites-moi l’Anglais pour le bras.

ALICE

“De arm,” madame.

KATHARINE

Et le coude?

ALICE

“D’elbow.”

KATHARINE

El, “de hand”; parmaklar, “de fingres.” Galiba ben çok yetenekli bir öğrenciyim. Daha şimdiden iki İngilizce kelime öğrendim. “Tırnaklar”ın İngilizcesi nedir?

ALICE

Tırnaklar mı? “De nails.”

KATHARINE

“De nails.” Dinleyin. Doğru telaffuz ediyor muyum söyleyin: “De hand, de fingres, de nails.”

ALICE

Çok doğru madam. Harika bir İngilizce.

KATHARINE

Bana kolun İngilizcesini söyleyin.

ALICE

“De arme,” madam.

KATHARINE

Peki ya, dirsek?

ALICE

“D’elbow.”

KATHARINE

“D’elbow.” Je m’en fais la répétition de tous les mots que vous m’avez appris dès à présent.

ALICE

Il est trop difficile, madame, comme je pense.

KATHARINE

Excusez-moi, Alice; écoutez: “De hand, de fingre, de nails, de arm, de bilbow.”

ALICE

“D’elbow,” madame.

KATHARINE

O Seigneur Dieu! Je m’en oublie “d’elbow.” Comment appelez-vous le col?

ALICE

“De nick,” madame.

KATHARINE

“De nick.” Et le menton?

ALICE

“De chin.”

KATHARINE

“D’elbow.” Şimdi öğrettiğiniz bütün kelimeleri tekrar edeyim.

ALICE

Madam, bence bu çok zor.

KATHARINE

Lütfen Alice. Dinleyin: “De hand, de fingre, de nails, de arm, de bilbow.”

ALICE

“D’elbow,” madam.

KATHARINE

Tanrım, unutmuşum! “D’elbow.” Boyun nasıl denir?

ALICE

“De nick,” madam.

KATHARINE

“De nick.” Peki ya, çene?

ALICE

“De chin.”

KATHARINE

“De sin.” Le col, “de nick”; le menton, “de sin.”

ALICE

Oui. Sauf votre honneur, en vérité, vous prononcez les mots aussi droit que les natifs d’Angleterre.

KATHARINE

Je ne doute point d’apprendre, par la grâce de Dieu, et en peu de temps.

ALICE

N’avez vous pas déjà oublié ce que je vous ai enseigné?

KATHARINE

Non, je réciterai à vous promptement: “de hand, de fingre, de mails...”

ALICE

“De nails,” madame.

KATHARINE

“De nails, de arme, de ilbow.”

ALICE

Sauf votre honneur, “d’elbow.”

KATHARINE

“De sin.” Boyun, “de nick”; çene, “de sin.”

ALICE

Evet. Müsaadenizle ifade etmeliyim ki, kelimeleri tıpkı bir İngiliz gibi telaffuz ediyorsunuz.

KATHARINE

Tanrı’nın izniyle bu dili öğreneceğim, hem de çok kısa bir sürede. Tanrı’nın izniyle.

ALICE

Biraz önce öğrettiklerimi unutmadınız, değil mi?

KATHARINE

Hayır, şimdi size hepsini söyleyeceğim: “De hand, de fingre, de mails...”

ALICE

“De nails,” madam.

KATHARINE

“De nails, de arme, de ilbow.”

ALICE

Affedersiniz, “d’elbow.”

KATHARINE

Ainsi dis-je: "d'elbow, de nick, et de sin." Comment appelez-vous le pied et la robe?

ALICE

"Le foot," madame, et "le count."

KATHARINE

"Le foot" et "de count." O Seigneur Dieu! Ils sont mots de son mauvais, corruptible, gros, et impudique, et non pour les dames d'honneur d'user. Je ne voudrais prononcer ces mots devant les seigneurs de France pour tout le monde. Foh! "Le foot" et "le count"! Néanmoins, je réciterai une autre fois ma leçon ensemble: "d' hand, de fingre, de nails, d' arme, d'elbow, de nick, de sin, de foot, le count."

ALICE

Excellent, madame!

KATHARINE

C'est assez pour une fois: Allons-nous à diner.
(Çıkarlar.)

KATHARINE

Ben de öyle dedim: "D'elbow, de nick ve de sin." Ayak ve elbise nasıl deniyor?

ALICE

"Le foot," madam ve "le count."

KATHARINE

"Le foot" ve "de count" mu? Tanrım! Bunlar saygıdeğer hanımların kullanmaması gereken çok terbiyesiz, ayıp, çirkin, ahlaksız kelimeler. Ben bu kelimeleri hayatta Fransız lordların önünde telaffuz edemem. Öf! "Le foot" ve "le count" ha! Yine de, öğrendiklerimi bir kez daha en baştan tekrar edeceğim: "D' hand, de fingre, de nails, d' arme, d'elbow, de nick, de sin, de foot, le count."

ALICE

Harika madam!

KATHARINE

Bu kadar ders yeter. Haydi yemek yiyelim.

5. Sahne
(Aynı yer.)

(Fransa kralı, Dauphin, Bretanya dükü, Constable ve diğerleri girer.)

FRANSA KRALI

Somme Nehri'ni geçmiş.³

CONSTABLE

Lordum, eğer onunla savaşırsak

Artık Fransa'da yaşamayalım,

Verelim bağlarımızı vahşi barbarlara terk edelim bu ülkeyi.

DAUPHIN

O Dieu vivant!⁴

Atalarımızın şehvet düşkünlüğünün arttığı birkaç piçin,

Yabani ağaçlara yapılan aşıyla peydahlanan

Birkaç filizin başı aniden bulutlara erecek

Ve kendilerini aşılayanlara tepeden bakacaklar,⁵ öyle mi?

BRETANYA

Normanlar, ama bunlar piç Normanlar, Norman piçleri!

Mort de ma vie! Eğer onlar ilerlerken saldırmazsak

Dukalığımı satıp, girintili çıkıntılı Albion Adası'nda⁶

Çamurlu berbat bir çiftlik alacağım.

CONSTABLE

Dieu de batailles!⁷ Nereden buluyorlar bu cesareti?

Ülkelerinin havası sisli, kötü ve sıkıcı değil mi?

Onları hor gören güneş

Hep solgun parlayarak çatık kaşlarıyla meyvelerini

öldürmüyor mu?

3 Henry Calais'ye doğru geri çekilmektedir.

4 Ulu Tanrım. (Fr.)

5 Aşılanan yabani ağaçlar: Saksonlar. Aşılayanlar: 1066 yılında İngiltere'yi fetheden Normanlar. Filiz: V. Henry.

6 Girintili çıkıntılı (nook-shotten) ifadesini aşağılamak için kullanıyor. Albion: İngiltere.

7 Savaş tanrısı! (Fr.)

Bitap düşmüş atlara ilaç niyetine içirilen
Adına bira dedikleri kaynamış su⁸
Buz gibi kanlarını ısıtıp onları böylesine yiğit yapabilir mi?
Şarapla ateşlenen coşkun kanımız
Onlarınkinin yanında buz gibi mi kalacak?
Ülkemizin onuru adına, evlerimizin çatılarından sarkan
Buzlar gibi yerimizde oturmayalım
Daha soğuk bir ülkenin insanları yiğitçe savaşıp
Terleriyle sularken bereketli tarlalarımızı!
Hayır, efendilerine bakınca onlara bereketli değil,
çorak demeliyiz.

DAUPHIN

Namusumuz ve şerefimiz adına!
Kadınlarımız bizimle dalga geçiyor,
Açık açık bizde artık iş kalmadığını söylüyorlar;
Kendilerini İngiliz gençlerinin şehvetine teslim edip,
Piç bile olsa, Fransa'ya savaşçılar yetiştireceklermiş.

BRETANYA

Bize İngiliz dans okullarına gidin,
Lavolta ve koranto öğretin, diyorlar;
Tek ustalığımızın topuklarımızda olduğunu
Çok yükselere sıçrayabildiğimizi söylüyorlar.

FRANSA KRALI

Habercimiz Montjoy nerede? Hemen buraya gelsin;
İngiliz kralına, ona meydan okuduğumuzu söylesin.
Davranın Prensler!
Kılıçlarınızdan daha keskin bir ruhla koşun savaş
meydanına.

Fransız Ordusu Başkomutanı Charles Delabreth,
Orleans, Bourbon, Berry,
Alençon, Brabant, Bar, Burgonya dükleri;
Jacques Chatillon, Rambures, Vaudemont,

⁸ İngiliz nalbantları atlara ilaç niyetine bira içirirken, Avrupa'daki nalbantlar şarap kullanırmış.

Beaumont, Grandpre, Roussi, Faulconbridge,
Foix, Lestrale, Bouciqualt ve Charolois;
Dükler, yüce prensler, baronlar, lordlar, şövalyeler,
Bulunduğunuz yüce makamlar adına,
Kurtarın kendinizi bu büyük utançtan;
Harfleur'de döktüğü kanla boyadığı sancaklarını
dalgalandırarak
Topraklarımızda ilerleyen İngiliz Kralı Harry'yi
durdurun;

Saldırın ordusuna, karları eriyen Alplerin
Sularını vadilere boşaltması gibi.
Gücünüz var, çullanın üstüne;
Getirin onu tutsağımız olarak Rouen'e.

CONSTABLE

Yüce insanlara yakışır bir görev bu.
Sayılarının bu kadar az,
Askerlerinin hasta ve açlıktan perişan olmasına
üzülüyorum;
Eminim ordumuzu görünce korkudan ödü patlayacak
Ve savaşmak yerine bize fidye ödemeyi önerecek.

FRANSA KRALI

Başkomutan, işte bu yüzden hemen Montjoy'yı
gönderin;
İngiliz kralının, bize ne kadar fidye vereceğini
Öğrenmek üzere görevlendirildiğini söylesin.
Prens Dauphin, siz bizimle Rouen'de kalacaksınız.

DAUPHIN

Hayır, lütfen, size yalvarıyorum majesteleri.

FRANSA KRALI

Sabırlı olun, çünkü siz bizimle kalacaksınız.
Sayın Başkomutan, prensler, hepiniz gidin
Ve en kısa sürede bize İngiltere'nin yenildiği
haberini getirin.

(Çıkarlar.)

6. Sahne

(Picardy'deki İngiliz ordugâhı.)

(İngiliz ve Galli yüzbaşılar, Gower ve Fluellen girer.)

GOWER

Hayrola Yüzbaşı Fluellen! Köprüden mi geliyorsunuz?

FLUELLEN

Köprüde öyle kahramanca savaştık ki inanamazsınız.

GOWER

Exeter Dükü hayatta mı?

FLUELLEN

Exeter Dükü Agamemnon gibi kahraman bir asker; onu bütün benliğimle, kalbimle canım gibi, kanım gibi, malım mülküm gibi seviyor ve sayıyorum. Tanrı'ya şükürler olsun, tek bir çizik bile almadı; köprüyü kahramanca ve muhteşem bir disiplinle tutuyor. Köprüde bir sancaktar var; bence o adam Marcus Antonius kadar yürekli; tanınmış biri değil ama cesaret dolu şeyler yaptığını gördüm.

GOWER

Adı ne?

FLUELLEN

Sancaktar Pistol.

GOWER

Tanımiyorum.

(Pistol girer.)

FLUELLEN

İşte kendisi de geldi.

PISTOL

Yüzbaşı sizden bir ricada bulunmaya geldim.

Exeter Dükü sizi çok sever.

FLUELLEN

Şükürler olsun öyleyse. Onun sevgisini kazanmayı başarmışım.

PISTOL

Bardolph diye sadık, kahraman ve yürekli bir asker var;
Zalim ve kahpe Kader'in,
Durmadan yuvarlanan kayanın üstünde duran
o kör tanrıçanın

Acımasız ve kaypak çarkının kurbanı olup...

FLUELLEN

Bir dakika Sancaktar Pistol. Kader kör olarak resmedilir; kör olduğunu göstermek için gözleri bağlıdır. Ayrıca, elinde bir çarkla resmedilir; bunun da amacı, kıssadan hissesi, onun hep döndüğünü, güvenilmez ve kaypak olduğunu, durmadan değiştiğini göstermektir. Ayağı da yuvar yuvar yuvarlanan yuvarlak bir taşın üstündedir. Doğrusu şair onu çok güzel tarif etmiş: Kader muhteşem bir kıssadan hissedir.

PISTOL

Kader Bardolph'un düşmanı, ona kaşlarını çattı;
Çünkü Bardolph küçük bir haç çaldı, bunun için de
idam edilecek.

Lanetli bir ölüm bu!

Asılacaksa köpekler asılsın, o serbest bırakılsın,

Yağlı organla soluğu kesilmesin.

Ama Exeter idam emri verdi

Değersiz bir haç için.

Bu yüzden git konuş; dük seni dinler;

Bardolph'un hayat ipi ucuz bir halatla ve utançla
koparılmasın.

Yüzbaşı, onun hayatını kurtar, karşılığını veririm.

FLUELLEN

Sancaktar Pistol, galiba ne demek istediğini anladım.

PISTOL

İşte buna sevindim.

FLUELLEN

Sancaktar, bu sevinilecek bir şey değil; o benim kardeşim bile olsaydı dükün bu doğru kararını uygulamasını ve

onu idam ettirmesini isterdim çünkü disiplini korumak lazım.

PISTOL

Öyleyse geber ve lanetlen; al bu da⁹ dostluğun için.

FLUELLEN

Peki.

PISTOL

Nah bu da sana!

(Çıkar.)

FLUELLEN

Çok güzel.

GOWER

Bu adam aşağılık sahtekârın teki. Onu hatırladım; bir pezevenk ve yankesici.

FLUELLEN

İnan bana köprüde bir insanın duyup duyabileceği en cesur lafları etmişti. Ama dert değil; seni temin ederim, bana söylediklerini zamanı geldiğinde...

GOWER

O adam ahmağın, salağın, serserinin teki; arada sırada savaşa gidiyor, Londra'ya dönünce de asker pozlarına giriyor. Bu tür insanlar büyük komutanların adlarını çok iyi bilirler, çarpışmaların yapıldığı yerleri, tabyaları, gedikleri ve çarpışan birlikleri ezberden söylerler; kimlerin kahramanca savaştığını, kimlerin vurulduğunu, kimlerin korkaklık yaptığını, düşmanın hangi barış koşullarını öne sürdüğünü savaş terminolojisiyle anlatırlar ve bunları yeni icat ettikleri yeminlerle süslerler. Hele komutaninkine benzer bir sakal veya ürkütücü bir savaş kıyafeti, etrafları köpüklü bira bardaklarıyla dolu sarhoşları nasıl da etkiler, tahmin bile edemezsiniz. Yaşadıkları devrin utanç kaynağı olan bu insanları görünce hemen tanımalısınız, yoksa sizi çok fena kandırırlar.

9 Pistol başparmağını işaret ve orta parmaklarının arasına sokarak terbiyesiz bir işaret yapar.

FLUELLEN

Yüzbaşı Gower, onun dışarıdan görüldüğü gibi biri olmadığını anladım; foyasını meydana çıkardığımda bunu ona söyleyeceğim.

(Davul sesleri duyulur.)

Dinleyin, kral geliyor; ona köprüyü anlatmalıyım.

(Davullar çalınır, sancaklar ve arkasından Kral Henry, Gloucester ve savaş yorgunu askerleri girer.)

FLUELLEN

Tanrı majestelerini korusun.

KRAL HENRY

Hayrola Fluellen! Köprüden mi geliyorsun?

FLUELLEN

Evet majesteleri. Exeter Dükü köprüyü kahramanca savundu; Fransızlar çekildi; çok kahramanca ve zorlu çarpışmalar oldu. Düşman köprüyü neredeyse ele geçiriyordu ama püskürtüldü; Exeter Dükü köprüyü vermedi. Majestelerine dükün çok cesur olduğunu söyleyebilirim.

KRAL HENRY

Kaç adam kaybettin Fluellen?

FLUELLEN

Düşmanın kaybı çok fazla, oldukça yüksek; sanırsam dük hiç kayıp vermedi; sadece bir adam kilise soyduğu için idam edilecek. Bardolph adında biri, majesteleri adamı tanır mısınız bilemem; suratı çıban, sivilce, yumru ve iltihaplı yaralarla kaplı; burnu kanca gibi, neredeyse ağzının içine giriyor; rengi de kömür ateşi gibi, bazen mavi, bazen kırmızı, ama burnu idam edildi, ateşi söndü.¹⁰

KRAL HENRY

Bu tür suç işleyen herkesin böyle cezalandırılmasını istiyoruz; hepinize emrediyorum, bölgede ilerlerken köylerden zorla hiçbir şey alınmayacak; her şeyin parası ödenecek; hiçbir Fransız'a hakaret edilmeyecek veya aşağılayıcı

10 Asmadan önce hırsızların burnu kesilirdi.

bir dille alaya alınmayacak; çünkü merhamet ile zulüm ne zaman bir krallığı fethetmek isteseler, kazanan mutlaka merhamet olur.

(*Borazan çalar. Montjoy girer.*)

MONTJOY

Kıyafetimden kim olduğumu biliyorsunuz.¹¹

KRAL HENRY

Evet biliyorum; ne bildireceksin bana?

MONTJOY

Efendimin kararını.

KRAL HENRY

Söyle.

MONTJOY

Kralım şöyle dedi: “İngiltere Kralı Harry’ye şöyle söyle: Ölü gibi görünmüş olabiliriz, ama aslında uyuyorduk. Fırsatlardan yararlanmak, acele etmekten daha iyidir. Söyle ona, Harfleur’de ağzının payını verebilirdik ama çıbanı olgunlaşmadan patlatmak doğru olmaz dedik. Şimdi konuşma sırası bize geldi; artık bir imparator konuşuyor: İngiltere kralı bu çılgınlığı yaptığına pişman olacak, zayıflığının farkına varacak, sabrımıza hayran kalacak. Ona özgürlüğü için verebileceği fidye miktarını düşünmesini söyle. Bu fidye bizim kayıplarımızla, ölen insanlarımızla ve katlanmak zorunda kaldığımız utançla orantılı olmalıdır, ama bütün bunları karşılamak onu aşar. Hazinesi kayıplarımızı karşılayamayacak kadar fakir; döktüğü kanımızın bedelini ülkesinin bütün nüfusuyla bile ödeyemez; katlanmak zorunda kaldığımız utanca karşılık, bizzat önümüzde diz çökmesi bile yetmez. Bütün bunlara bir de şunu ekle: Son olarak ona de ki, kendi adamlarına ihanet etti; onların ölüm fermanı verildi.” Efendim kralın söyledikleri bu kadar.

11 Haberciler üstünde armaları olan kolsuz ceket giyerlerdi.

KRAL HENRY

Adın ne senin? Görevini biliyorum.

MONTJOY

Montjoy.

KRAL HENRY

Görevini hakkıyla yerine getirdin. Şimdi git
Ve kralına onunla şimdi savaşmak istemediğimi,
Bir engelle karşılaşmadan Calais'ye gitmeyi arzuladığımı
söyle.

Doğrusu, sayıca üstün ve olanakları fazla bir düşmana
Bunları söylemek akıllıca bir şey değil ama,
Ordum hastalıktan perişan durumda,
Askerlerimin sayısı azaldı ve şu anda yanımdakiler
Fransız askerlerinden daha üstün değil.
Oysa haberci inan bana, sağlıkları yerindeyken,
Üç Fransız ancak bir İngiliz eder, derdim.
Tanrım, böylesine böbürlendiğim için beni affet!
Sizin Fransa'nın havası içimi bu kusurla doldurdu.
Bundan kurtulmalıyım.

Git, söyle efendine; ben buradayım;
Ödeyeceğim fidye bu zayıf ve değersiz vücudumdur;
Ordum zayıf ve hasta askerlerden ibaret
Ama Tanrı adına yemin ederim ki,
Karşımızda Fransa ile onun kadar güçlü
Bir başka düşman bile olsa savaşmaktan çekinmeyiz.
Montjoy, al sana zahmetlerinin karşılığı.
Git ve efendine iyi düşünmesini söyle:
Geçmemize izin verilirse, geçip gideceğiz.
Verilmezse altın renkli toprağınızı
Kanlarınızla kırmızıya boyayacağız.
Montjoy, sana uğurlar olsun.
Cevabımız kısaca şu:
Bu hâlimizle savaşmak istemiyoruz
Ama bu hâlimizle bile savaşmaktan kaçmayız.
Efendine böyle söyle.

MONTJOY

Aynen böyle söyleyeceğim. Teşekkürler majesteleri.
(Çıkar.)

GLOUCESTER

Umarım saldırmazlar.

KRAL HENRY

Kardeşim, biz Tanrı'nın ellerindeyiz, onların değil.
Köprüye doğru yürüyüşe geçelim, akşam olmak üzere.
Irmağın karşı kıyısında kamp kuracağız;
Yarın yürüyüşe devam edeceğiz.
(Çıkarlar.)

7. Sahne

(Agincourt yakınlarındaki Fransız kampı.)

(Constable, Lord Rambures, Orleans, Dauphin ve başkaları girer.)

CONSTABLE

Dünyanın en iyi zırhı benimki. Keşke sabah olsa!

ORLEANS

Harika bir zırhınız var, ama benim atımın da hakkını teslim edin.

CONSTABLE

Avrupa'nın en iyi atı.

ORLEANS

Şu sabah hiç gelmeyecek mi?

DAUPHIN

Lord Orleans, başkomutan, atlardan ve zırhlardan mı söz ediyorsunuz?

ORLEANS

Sizinkiler dünyadaki bütün krallarınkinden bile daha iyi.

DAUPHIN

Gece ne kadar da uzun sürdü. Dünyadaki hiçbir dört ayaklıya değişmem atımı. Öyle bir sıçrar ki, tenis topu sa-

nırsınız; le cheval volant, Pegasus, chez les narines de feu!¹²
Sırtına atladım mı göklere tırmanır, atmaca olurum. O ise
havada uçar gibi gider; toprağa şarkı söyler bastığında;
toynaklarının sesi Hermes'in kavalından bile güzeldir.

ORLEANS

Kula donlu değil mi?

DAUPHIN

Zencefil gibi de ateşlidir. Tam Perseus'a layık bir hayvan-
dır; saf hava ve ateştir, toprak ve su gibi yavan elementler
yoktur onda; sadece binicisi sırtına binerken kımıldama-
dan sabırla bekler. O gerçek bir attır, onun yanında diğer
bütün atlara ancak beygir denebilir.

CONSTABLE

Lordum, gerçekten de sizinki mükemmel bir at.

DAUPHIN

O binek atlarının şahıdır; kişnemesi hükümdarların emir
vermesi gibidir, görünüşü insanda huşu uyandırır.

ORLEANS

Yeter artık, kuzen.

DAUPHIN

Hayır; tarla kuşunun ötmeye başlamasından, kuzuların
yatmaya gitmesine kadar bineğime hak ettiği övgüleri
yağdırmayan insana ben akılsız derim; atım denizler ka-
dar bereketli bir konudur. Kumlar dile gelse, hepsi atımı
konuşur. Atım hükümdarların müzakeresine layık bir
konu, hükümdarların hükümdarına layık bir attır; dün-
yanın bildiğimiz bilmediğimiz her yerindeki, herkese işini
gücünü bıraktırıp hayran hayran kendisine baktıracak
kadar harika bir attır. Bir zamanlar onu övmek için bir
sone yazmıştım; şöyle başlıyordu: "Ey, doğa harikası..."

ORLEANS

Birinin sevgilisine yazdığı soneyi duymuştum; o da böyle
başlıyordu.

12 Kanatlı at Pegasus, burnundan alev fışkırır. (Fr.)

DAUPHIN

Öyleyse atıma yazdığım soneden kopya çekmiş, çünkü atım benim sevgilimdir.

ORLEANS

Sevgiliniz iyi taşıyormuş.

DAUPHIN

Beni iyi taşır; zaten, bu da bir sevgilide aranan en güzel özelliktir.

CONSTABLE

Ama dün baktım da, sevgiliniz sizi epey sarsıyordu.

DAUPHIN

Sizinki de sizi sarsıyordu.

CONSTABLE

Benimkinin gemi yoktu.

DAUPHIN

Öyleyse, sizinki yaşlı ve uysal olduğundan İrlandalı askerler gibi süvari pantolonu giymeden bindiniz.

CONSTABLE

Binicilikten iyi anlıyorsunuz.

DAUPHIN

Sizi uyarayım: Ata böyle dikkatsizce binenler çamura düşmekten kurtulamazlar. Ben atımı bir sevgiliye tercih ederim.

CONSTABLE

Ben ise sevgilimin bir kısrağ gibi olmasını tercih ederim.

DAUPHIN

Komutan benim sevgilimin saç kendi saçıdır.

CONSTABLE

Sevgilim bir domuz olsaydı, ben de öyle övünürdüm.

DAUPHIN

“Le chien est retourné à son propre vomissement, et la truie lavée au borbier.”¹³ Sen sevgili konusunda ayırım yapmazsın.

13 “Köpek yine kusmuşuna ve domuz yıkandıktan sonra çamurda yuvarlanmaya döner.” (Fr.) (2. Petrus 2:22)

CONSTABLE

Ne atım metresim olur ne de konumuzla bu kadar alakasız bir atasözü söylerim.

RAMBURES

Başkomutanım, bu gece çadırınızda gördüğüm zırhın üstündeki şekiller yıldız mı, güneş mi?

CONSTABLE

Yıldız lordum.

DAUPHIN

Umarım yarın birkaçı düşer.

CONSTABLE

Ama yine de gökyüzüm yıldızsız kalamayacak.

DAUPHIN

Kuşkusuz; zaten aşırı miktarda var, biraz azalması size şan kazandırır.

CONSTABLE

Tıpkı atınıza düzdüğünüz övgüleriniz gibi; övgülerinizin bir kısmı olmasa atınız çok daha iyi koşar.

DAUPHIN

Keşke ona layık olduğu bütün övgüleri düzebilsem! Şu güneş hiç doğmayacak mı? Yarın atımı bir mil boyunca dörtnele süreceğim, arkam biçilmiş İngiliz kafasıyla dolacak.

CONSTABLE

Ben böyle konuşmayacağım çünkü mahcup olabilirim. Ama sabahın gelmesini çok istiyorum; çünkü İngilizleri kulaklarından çekeceğim.

RAMBURES

Ben yirmi esir alacağım; kim benimle bahse girmek ister?

CONSTABLE

Esir almadan önce riske girmeniz gerek.

DAUPHIN

Gece yarısı oldu; zırhımı giymeye gidiyorum.

(Çıkar.)

ORLEANS

Dauphin sabahı iple çekiyor.

RAMBURES

İngilizleri çiğ çiğ yemek istiyor.

CONSTABLE

Bence bütün öldürdüklerini yiyecek.

ORLEANS

Sevgilimin beyaz elleri üzerine yemin ederim ki çok yiğit bir prens.

CONSTABLE

Ayağı üzerine yemin et de, sevgilin üstünde tepinsin.

ORLEANS

Fransa'da ondan cevval biri yok.

CONSTABLE

Cevval diye, iş yapana denir: Daha bir şey yaptığını görmedik.

ORLEANS

Duyduğuma göre henüz kimsenin canını yakmamış.

CONSTABLE

Yarın da yakmayacak, iyi ününe leke sürdürmeyecek.

ORLEANS

Onun cesur biri olduğunu düşünüyorum.

CONSTABLE

Onu sizden daha iyi tanıyan biri de bana aynısını söyledi.

ORLEANS

Kimmiş o?

CONSTABLE

Bana bunu kendisi söyledi; kimlerin bildiği umurumda değil, dedi.

ORLEANS

Olması da gerekmez; onun bu erdemi sır değil ki.

CONSTABLE

Hayır bayım sır; çünkü cesaretine uşağından başka kimse şahit olmamış; onunkisi üstü örtülü yiğitlik, örtü kalcınca yiğitlik de kalmıyor.

ORLEANS

Kötü niyetlinin ağzından iyi söz çıkmaz.

CONSTABLE

Bu atasözüne, “Dost dostunu pohpohlarmış,” diyerek cevap vereceğim.

ORLEANS

Ben de, “Şeytana bile hakkını vermeli,” diyerek sizinkini karşılıyorum.

CONSTABLE

Çok doğru söylediniz; dostunuzu şeytan yaptınız. Ben de bu atasözünü, “Şeytanın canı cehenneme,” diyerek cevaplayacağım.

ORLEANS

Atasözlerinde siz benden daha iyisiniz; ama “Aptal adam okunu hemen fırlatır.”

CONSTABLE

Tutturamadınız.

ORLEANS

Bu sizin atıcılıktaki ilk ıskanız olmayacak.
(*Bir haberci girer.*)

HABERCİ

Başkomutanım, İngilizler çadırınızın bin beş yüz adım ötesinde kamp kurdu.

CONSTABLE

Mesafeyi kim ölçtü?

HABERCİ

Lord Grandpre.

CONSTABLE

O çok yiğit ve bilgili bir beyefendidir. Keşke sabah olsa! Heyhat! Zavallı Kral Harry, o ise şafağın sökmesini hiç istemiyor.

ORLEANS

Bu İngiliz kralı ne kadar sersem ve beyinsizmiş; peşinden gelen salaklarla şaşkın şaşkın dolaşıyor, boyunu aşan işlere kalkışıyor!

CONSTABLE

İngilizlerin akli olsa hemen kaçarlardı.

ORLEANS

Onlarda akıl yok; birazcık akıl olsaydı, o kadar ağır miğfer giymezlerdi.

RAMBURES

İngiltere adasında harikulade yaratıklar da yetişiyor; cesaretle çoban köpeklerinin üstüne yok.

ORLEANS

O itler aptaldır! Rus ayısına gözü kapalı saldırırlar, ayı da kafalarını çürük elma gibi parçalar. İnsan buna, “Şu cesur pireye bakın, aslanın dudağında kahvaltı yapmaya cüret etmiş,” de diyebilir.

CONSTABLE

Çok doğru, çok doğru; bu İngilizlerin bağıra çağıra, vahşi bir şekilde saldırmaları da çoban köpeklerini andırıyor; akıllarını karılarının yanında bırakmışlar. Onlara bolca et yedirir, ellerine de demir ve çelik verirsiniz kurt gibi parçalar, şeytan gibi dövüşürler.

ORLEANS

Ama bu İngilizler etten yana biraz sıkıntılıdalar.

CONSTABLE

Öyleyse yarın sadece yemek yemeye iştahları olacak, savaşmaya değil. Zırh kuşanma vakti geldi. Giyinmeye başlayalım mı?

ORLEANS

Şu anda saat iki; yarın saat onda
Yüz İngiliz esir olacak ikimizin de yanında.
(Çıkarlar.)

IV. Perde

(Koro girer.)

Şimdi evrenin koskoca boşluğunu
Fısıltının ve gözlerin zorlandığı karanlığın doldurduğu
Bir zaman hayal edin.
Çirkin gecenin rahminde her iki ordugâhtan da
Diğer ordunun uğultusu hafiften işitiliyor;
Yerlerinden kımıldamayan nöbetçiler
Neredeyse birbirlerinin gizli fısıltılarını duyuyorlar;
Karşılıklı kamp ateşleri yanıyor, solgun alevlerde
Ordular birbirlerinin karaltılarını görüyor;
Gecenin sağır kulağını delip geçen
Kibirli kişnemelerle atlar birbirine diş gösteriyor
Ve çadırlardan gelen, şövalyeleri hazırlayan zırhçıların
Zırhlara perçin vuran çalışkan çekiçleri,
Dehşetli bir hazırlığı haber veriyor.
Horozlar ötüyor ve uykulu sabahta saatler üçü vuruyor.
Sayılarıyla mağrur, ruhen kaygısız,
Güven dolu ve fazlasıyla neşeli Fransızlar
Küçümsedikleri İngilizler için zar atıyor,
İğrenç ve çirkin bir cadı gibi topallayan,
Ağır aksak ilerleyen yavaş geceyi azarlıyorlar.
Bitkin ve tükenmiş İngilizler
Ateşin etrafında kurbanlık koyun gibi
Sessizce oturuyor ve içten içe sabahın getireceği

Tehlikeleri düşünüyorlar. Kaygılı bakışları,
Çökük avurtları ve perişan kıyafetleriyle,
Onlara bakan aya binlerce korkunç hayalet gibi
görünüyorlar.

Ah, şimdi bu zavallı ordunun komutanının,
Nöbetçiden nöbetçiye, çadırdan çadıra gittiğini
görebilen olursa,
“Tanrı onu kutsasın, muzaffer kılsın!” diye haykırınsın.
Çünkü bütün askerlerinin yanına gidiyor,
Mütevazı bir gülümsemeyle günaydın diyor
Ve onlara kardeşlerim, dostlarım, yurttaşlarım diye
sesleniyor.

O soylu yüzünde, onları güçlü bir ordunun
Kuşattığını gösteren tek bir belirti bile yok;
Ne de uzun, uykusuz gece
Yüzünün bir nebze solmasına neden olmuş;
Tersine, neşeli bakışları ve müşfik azameti ile
Terütaze duruyor, yorgunluktan eser yok;
Öyle ki, daha önce düşünceli
Ve solgun bir şekilde oturan bütün askerler,
Onun bakışlarıyla rahatlıyor.
Güneş gibi cömert gözlerle
Her askere sıcacık bakışlarla bakarak,
O buz gibi soğuk korkularını gideriyor;
Böylece ister sıradan, ister soylu olsun herkes,
Naçizane kulunuzun aktarabildiği kadarıyla,
Gece dolaşan Harry’den bir nebze bir şeyler alıyor.
Şimdi artık sahnemiz savaş alanına doğru uçmalı;
Lütfen orada mazur görün bizi!
Çünkü dört beş eski püskü kılıçla
Ve gülünç çarpışma taklitleriyle
Agincourt adına leke süreceğiz. Ama oturun ve izleyin;
Taklidine bakarak gerçeğini hayal edin.

(Çıkar.)

1. Sahne

(Agincourt. İngiliz ordugâhı.)

(Kral Henry, Bedford ve Gloucester girer.)

KRAL HENRY

Gloucester, tehlikenin büyük olduğu gerçek;
Bu yüzden cesaretimiz daha büyük olmalı.
Günaydın kardeşim Bedford. Yüce Tanrım!
İnsan dikkatle bakarsa
Her kötü şeyde bile bir miktar iyilik görecektir.
Kötü komşumuz erkenden yatağımızdan kaldırdı bizi;
Ama erken kalkmak sağlıklı ve mantıklı bir şeydir.
Ayrıca düşmanlarımız bizim için vicdan
Ve papaz görevi görüyorlar;
Bize sonumuza hazırlanmamızı öğütüyorlar.
Böyle düşünürsen, ottan bal çıkarır,
Şeytanda kıssadan hisse bulabilirsin.

(Erpingham girer.)

Günaydın, yaşlı Sir Thomas Erpingham;
O güzel, ak saçlı başınıza yumuşak bir yastık
Fransa'nın yabani otlarından daha çok yakışırdı.

ERPINGHAM

Hayır majesteleri; bu yatağı daha çok sevdim
Çünkü, "İşte şimdi kral gibi yatıyorum," diyebiliyorum.

KRAL HENRY

Ne güzel bir şey insanların başkalarını örnek alarak
Çektikleri sıkıntıları sevmeleri;
Böyle yapınca insan rahatlar;
Ruh canlanınca da daha önce cansız ve işlevsiz olan
organları,
Uykularından uyanır ve deri değiştiren yılan gibi
Taze bir çeviklikle hareket etmeye başlarlar.
Sir Thomas, bana pelerinini ver.
Sizlere gelince kardeşlerim,

Ordugâhtaki soylulara selamlarımı iletin;
Benim adıma onlara günaydın deyin
Ve gecikmeden çadırıma gelmelerini söyleyin.

GLOUCESTER

Emredersiniz majesteleri.

ERPINGHAM

Majesteleri, size eşlik etmemi ister misiniz?

KRAL HENRY

Hayır, sevgili şövalyem.
Kardeşlerimle İngiliz soylularına git;
Ben biraz yüreğimle hesaplaşacağım,
Bu yüzden yanımda kimseyi istemiyorum.

ERPINGHAM

Cennetin efendisi kutsasın seni soylu Harry!
(*Kral hariç herkes çıkar.*)

KRAL HENRY

Teşekkürler yaşlı yürek! Sözlerin ruhuma neşe kattı.
(*Pistol girer.*)

PISTOL

Qui vous là?¹

KRAL HENRY

Bir dost.

PISTOL

Söyle bakalım: Subay mısınız?
Yoksa sıradan, normal, alelaide halktan biri misin?

KRAL HENRY

Ast rütbeli bir subayım.

PISTOL

Piyade misin?

KRAL HENRY

Evet. Sen kimsin?

PISTOL

Ben de kral gibi bir beyefendiyim.

1 Kim var orada? (Fr.)

KRAL HENRY

Öyleyse kraldan bile daha iyisin.

PISTOL

Kral harika biridir, altın kalplidir,
Hayat doludur, soylu bir ailenin evladıdır,
Çok iyi anası babası, demir gibi yumrukları vardır;
Ben onun kirli ayakkabılarını bile öperim,
O mükemmel adamı bütün yüreğimle seviyorum.
Adın ne senin?

KRAL HENRY

Harry le Roy.

PISTOL

Le Roy! Cornwalllı ismi; sen Cornwalllı mısın?

KRAL HENRY

Hayır Galliyim.

PISTOL

Fluellen'ı tanır mısın?

KRAL HENRY

Evet.

PISTOL

Söyle ona, Aziz Davy Günü'nde²
Pırasasını kafasında paralayacağım.³

KRAL HENRY

Asıl o gün sen şapkana hançerini takma çünkü hançerin-
le kafanı kırabilir.

PISTOL

Onunla arkadaş mısın?

KRAL HENRY

Aynı zamanda da akrabasıyım.

PISTOL

Öyleyse nah bu da sana!

2 Saint David: Gallerin koruyucu azizi.

3 Pırasa Galler'in simgesidir. Galliler Saksonlara karşı kazandıkları zafer kutlamalarının bir parçası olarak şapkalarına pırasa takarlar.

KRAL HENRY

Teşekkür ederim. Tanrı'ya emanet ol!

PISTOL

Adım Pistol.

(Çıkar.)

KRAL HENRY

Adın hiddetine yakışıyor.

(Fluellen ve Gower girer.)

GOWER

Yüzbaşı Fluellen!

FLUELLEN

İsa aşkına alçak sesle konuşun! Antik savaş kurallarının ve kanunlarının uygulanmaması şayanı hayret bir durum. Bir zahmet Pompeius Magnus'un savaşlarını inceleyin, sizi temin ederim Pompeius'un ordugâhında ne gevezelik ne de abuk sabuk konuşmalar olduğunu görürsünüz. O zamanların savaş kurallarının, törelerinin, düzeninin, yöntemlerinin ve adabının bambaşka olduğunu göreceğinize sizi temin ederim.

GOWER

İyi ama düşman da yüksek sesle konuşuyor; bütün gece onları dinledik.

FLUELLEN

Düşman salağın, aptalın ve çalçene şaşkının dik âlâsı ise, sizce bizim de salağın, aptalın ve çalçene şaşkının dik âlâsı olmamız doğru mudur? Elinizi vicdanınıza koyup söyleyin.

GOWER

Daha alçak sesle konuşacağım.

FLUELLEN

Öyle yapmanız için size yalvarıyorum ve rica ediyorum.
(Gower ve Fluellen çıkar.)

KRAL HENRY

Biraz tuhaf olmakla birlikte,

Bu Galli çok düşünceli ve yiğit.

(Üç asker, John Bates, Alexander Court ve Michael Williams girer.)

COURT

Kardeşim John Bates, şu uzakta görülen şey şafağın ışıkları mı?

BATES

Galiba ama günün ağarmasını heyecanla beklemek için bir nedenimiz yok.

WILLIAMS

Günün ağardığını görüyoruz ama güneşin battığını asla göremeyeceğimizi düşünüyorum. Kim var orada?

KRAL HENRY

Bir dost.

WILLIAMS

Komutanın kim?

KRAL HENRY

Sir Thomas Erpingham.

WILLIAMS

Çok mükemmel bir komutan, iyi kalpli bir beyefendidir.

Rica ederim söyleyin, durumumuz hakkında ne diyor?

KRAL HENRY

Karaya vurmuş insanlara benzediğimizi, bir sonraki dalganın bizi alıp götüreceğini düşünüyor.

BATES

Bu düşüncesini krala söyledi mi?

KRAL HENRY

Hayır, zaten söylemesi de doğru olmaz. Şu söyleyeceklerim ise sadece benim düşüncelerim: Bence kral tıpkı benim gibi bir insan. Menekşe bana nasıl kokuyorsa, ona da öyle kokuyor; gökyüzü bana nasıl görünüyorsa, ona da öyle görünüyor. Bütün duyuları insan duyuları; üstündeki kral kıyafetini çıkardığında ortaya sıradan bir insan çıkıyor; gerçi arzuları bizimkilerden daha yüksek-

lere tırmanıyor ama düşüşe geçtiğinde aynı şekilde düşüyor. Bu yüzden, ortada korkulacak bir şey olduğunda, onun korkuları da kuşkusuz bizimkilere benziyor. Ancak kimsenin korktuğunu görmemesi gerektiğini düşünüyor çünkü korktuğu görülürse, tüm ordunun morali bozulur.

BATES

Ne kadar korkusuz görünürse görünsün, ben onun böylesine soğuk bir gecede bile, boğazına kadar Thames'in sularına gömülmüş olmayı yeğleyeceğine inanıyorum; keşke o orada olsaydı, ben de yanında olsaydım, ne pahasına olursa olsun; yeter ki burada olmayalım.

KRAL HENRY

Benim kral hakkındaki düşüncem şöyle: Bence o şu anda başka bir yerde olmayı dilemiyordur, bulunduğu yerden memnundur.

BATES

Öyleyse ben de, keşke burada yalnız başına olsaydı, diyorum; böylece kesinlikle fidye ödemesi gerekirdi, bir sürü zavallı insanın hayatı da kurtulurdu.

KRAL HENRY

Bence burada yalnız olmasını dileyecek kadar ondan nefret etmiyorsunuz; başkalarının ne düşündüğünü öğrenmek için böyle konuşuyorsunuz. Kendi payıma ben, en çok kralın yanında ölmeyi tercih ederim çünkü gerekçesi haklı, davası onurlu bir dava.

WILLIAMS

Biz o kadarını bilmiyoruz.

BATES

Doğru; bilmemiz de gerekmiyor, çünkü kralın tebaası olduğumuzu biliyorsak, bize gerekeni bilmemiz yeterli olmalı. Eğer kral davasında haklı değilse, bizim ona sadık olma yükümlülüğümüz bizi günaha girmekten kurtaracaktır.

WILLIAMS

Eğer kral davasında haksızsa, kralın kefareti çok ağır olacak demektir; savaşta kesilen onca bacak, kol ve kafa kıyamet gününde toplanıp, “Hepimiz falanca yerde öldük,” diye haykırarak; kimi küfredecek, kimi doktor diye bağırarak, kimi arkalarında bıraktıkları biçare karılarını çağırarak, kimi borçlu gittiğini, kimi vakitsizce çocuklarından ayrıldığını söyleyecek. Korkarım savaşta ölenler arasında iyi bir şekilde ölen pek yoktur; tek düşünceleri kan dökmek iken, insanlar nasıl dine yaraşır bir şekilde ölebilir ki? Eğer bu insanlar dinimize yakışmayan bir şekilde ölürlerse, bunun günahı onları bu savaşa sokan kralın boynuna olacaktır çünkü kullarının krala itaat etmemesi düşünülemez.

KRAL HENRY

Yani sizin kuralınıza göre, babanın ticaret yapmaya yol-ladığı oğul deniz kazasında bir günahkâr olarak ölmüşse, günahı onu gönderen babasına yazılmalı veya efendisinin emriyle bir yere para götüren bir uşak soyguncuların saldırısına uğrasa ve günahlarının kefareтини ödemedен ölse, size göre, uşağın cehennemde yanmasına efendisinin işi yol açmıştır. Bu doğru değil; kral askerlerinin, baba oğlunun, efendi de uşağının ölümünden sorumlu tutulamaz; çünkü onlara bir görev verdiklerinde onların ölmelerini amaçlamamışlardır. Ayrıca, gerekçesi ne kadar haklı olursa olsun, sorunun çözümü gelip savaşa dayandı mı, bunu, hepsi de günahsız askerlerle yapabilecek bir kral yoktur. Belki askerlerden bazıları tasarlayarak adam öldürmüşlerdir; bazıları evlenme vaadiyle bakireleri kandırmışlardır; bazıları da barış zamanında işledikleri soygun ve hırsızlık suçu nedeniyle kanundan kaçmak için savaşa katılmışlardır. Şimdi bu insanlar yasaları atlatıp ülkelerinde cezalandırılmaktan kurtulmuş olabilirler ama Tanrı’dan kaçabilecek kanatları yoktur. Savaş onun

celladıdır; savaş onun intikamıdır. Yani barış zamanında kralın yasalarını ihlal edenler, kralın savaşında, bu suçlarından dolayı cezalandırılmaktadırlar. İdam edileceklerinden korkup kaçarlar ama güvende olmaya çabalarken ölürlər. Eğer hazırlıksız ölmüşlerse, lanetlenmeleri kralın suçu değildir, tıpkı şu anda cezalandırıldıkları günahlarından dolayı suçlu olmadığı gibi. Her kul krala itaat etmekle yükümlüdür ama her kul kendi ruhundan sorumludur. Dolayısıyla, savaşa giden her asker, ölüm döşegindeki her insan gibi bütün günahlarından arındıktan sonra ölürse, o zaman ölüm onun yararınadır; yok eğer ölmezse, kendisini ölüme hazırlamak için harcadığı zaman güzel değerlendirilmiş demektir. Tanrı kendisi için ölmeye hazır kişinin savaştan sağ çıkmasını sağlamışsa, bunu o insanın kendi yüceliğini görmesi ve başka insanlara kendilerini ölüme nasıl hazırlamaları gerektiğini göstermesi için yaptığını düşünmek yanlış olmaz.

WILLIAMS

Şurası kesin ki günahkâr ölen her insanın günahı kendi boynunadır; onların günahlarından kral sorumlu değildir.

BATES

Kralın benim günahlarımdan sorumlu tutulmasını istemem ama yine de onun için bütün benliğimle savaşmaya kararlıyım.

KRAL HENRY

Kralın, esir düşerse kendisi için fidye ödenmesini istemediğini söylediğini kulaklarımla duydum.

WILLIAMS

İstekli savaşmamız için öyle demiştir; ayrıca biz boğazlandıktan sonra, onun için fidye ödense hangimiz bilebiliriz ki?

KRAL HENRY

Eğer yaşar da böyle bir şeye şahit olursam, bir daha asla ona inanmam.

WILLIAMS

Onunla o zaman hesaplaşacaksın ha? Bir kulun krala kızması aynen oyuncak silahla adam öldürülebileceğini düşünmeye benzer; yelpazeyle güneşi soğutmaya çalış daha iyi. Bir daha ona inanmayacaksın ha! Boş konuşuyorsun.

KRAL HENRY

Çok ileri gittin. Zaman uygun olsaydı haddini bildirirdim.

WILLIAMS

Öyleyse alacağım olsun; hayatta kalırsan hesaplaşırız.

KRAL HENRY

Kabul.

WILLIAMS

Seni nasıl tanıyacağım?

KRAL HENRY

Üstündeki herhangi bir şeyi ver; onu şapkama takacağım. Eğer ona sahip çıkmaya cesaret edebilirsen, o zaman kozumuzu paylaşıyoruz.

WILLIAMS

Al, sana eldivenimi veriyorum. Sen de bana kendi eldivenini ver.

KRAL HENRY

Al.

WILLIAMS

Ben de bunu şapkama takacağım ve yarından sonra yanıma gelip, “Bu benimdir,” deme cesaretini gösterebilirsen, şu elim üzerine yemin ederim ki, tokadım kulağında patlayacak.

KRAL HENRY

Hayatta kalır ve onu görürsem, sana meydan okuyacağım.

WILLIAMS

Karşıma çıkacağına darağacına çık daha iyi.

KRAL HENRY

Seni kralın yanında bile görsem, sana meydan okuyacağım.

WILLIAMS

Sözünü unutma; hoşça kal.

BATES

Arkadaş olun aptal İngilizler, arkadaş olun; zaten savaşacak yeterince Fransız var; kolayca görürsünüz saymasını biliyorsanız eğer.

KRAL HENRY

Fransızlar bire yirmi koyup bizi yeneceklerine dair bahse girebilir, çünkü kelle hesabı yapınca orduları bizimkinden yirmi kat büyük; ama Fransız kellesi koparmak İngiltere’de suç değil ve yarın kral epeyce kelle koparacak.

(Askerler çıkar.)

Krala yükleyelim! Hayatlarımızı, ruhlarımızı, Borçlarımızı, tasalı karılarımızı, Çocuklarımızı ve günahlarımızı kralın sırtına yükleyelim! Hepsini biz omuzlamalıyız. Ah, ne zor bir durum! Krallık, görkemin ikiz kardeşidir ve kendi karın ağrısından Başka hiçbir şey hissetmeyen her budalanın eleştirisine açıktır.

Krallar sıradan insanların keyfini sürdükleri
Sonsuz iç huzurdan yoksundur!
Peki şatafat dışında krallarda olup da
Sıradan insanlarda olmayan ne vardır?
Ey şatafat denen ilah, sen nasıl bir şeysin?
Sen nasıl bir tanrısın ki,
Sana tapınanlardan daha çok acı çekiyorsun?
Senin getirin nedir? Ne kazandırırısın sen?
Ah şatafat, göster bana gerçek değerini!
Neden herkes sana tapınıyor?
Sen başkalarında huşu ve korku uyandıran

Makam, unvan ve gösteriŝten başka nedin ki?
İnsanlar senden korkar
Ama sen, senden korkanlardan daha az mutlusun.
Senin içtiğın iksir, tatlı biat ŝurubundan ziyade
Dalkavukluk zehri değıl mi?
Ah yüce yücelik, bir hasta ol da,
O ŝatafatından seni iyileŝtirmesini iste bakalım!
Sanır mısın ki seni kavuran hummanın ateşi
Dalkavukların boş sözleriyle söner?
Diz çökmelerle, yerlere eğilmelerle geçer mi sence?
Dilenciden önünde diz çökmesini isteyebilen sen,
Ondan sağılığını da isteyebilir misin?
Hayır yapamazsın, bir kralın huzuruyla
Böylesine oynayan boş rüya.
Ben bir kralım ve seni tanıyorum;
Biliyorum ki kutsal yağ, asa, küre, kraliyet tacı,
Altın ve inci bezeli kaftan, kral adından önce gelen
Uzun ve abartılı unvanlar, kralın oturduğı taht
Ve bu dünyanın yüksek kıyılarını döven
Görkem dalgaları, bunların hepsi,
Ey üç kat muhteşem şatafat,
Bunların hepsi haşmetli yatağında olsa bile,
Kral, alnının teriyle kazandığı ekmeğı yiyerek
Tok bir karın ve huzurlu bir kafayla
Dinlenmeye çekilen sıradan bir insan kadar
Deliksiz bir uyku çekemez. Cehennemın çocuğı
Hiçbir zaman gecenin korkunç karanlığında uyanmaz;
Tersine, bir uşak gibi sabahtan akŝama kadar güneşin
altında terler
Ve bütün gece cennette uyur. Ertesi gün,
Ŗafakla kalkar ve Hyperion'ın atına binmesine
yardım eder;
Bu böylece yıllar boyu, mezara girene kadar sürer.
Günlerini çalışarak, gecelerini uyuyarak geçiren bu insan,

Kraldan çok daha iyi durumdadır, sadece şatafatı yoktur.
Bu sefil ülkedeki huzurun keyfini sürer;
Ama onun kalın kafası, ülkenin huzurunu korumak için
Kralın ne kadar uykusuz kaldığını hiç bilmez bile.

(Erpingham girer.)

ERPINGHAM

Majesteleri, soylularınız sizi merak ediyor,
Ordugâhta sizi arıyorlar.

KRAL HENRY

İyi şövalye,
Onları çadırıma topla,
Sizinle orada buluşuruz.

ERPINGHAM

Emredersiniz majesteleri.

KRAL HENRY

Ey savaş tanrısı! Çelik gibi yap askerlerimin yüreğini;
İçlerine korku girmesin; sayı sayma yeteneklerini körelt
Ki kalabalık düşman cesaretlerini kırmassın.
Bugün değil Tanrım, bugün aklına gelmesin,
Babamın tacı ele geçirmek için işlediği suçlar!
Daha yeni taşıdım Richard'ın naaşını yeni bir mezara;⁴
Katledilirken vücudundan akan kandan
Daha fazla pişmanlık gözyaşı döktüm üstüne.
Her yıl beş yüz fakire sadaka veriyorum
Günde iki kez buruşuk ellerini Tanrı'ya kaldırıp
Kanının dökülmesini affetmesi için dualar etsinler diye;
Ayrıca iki kilise yaptırdım,
Rahipler Richard'ın ruhu için ilahiler okuyorlar.
Başka şeyler de yapacağım;
Ne yaparsam yapayım yeterli olmadığını biliyorum;
Yine de pişmanım ve bağışlanmak için yalvarıyorum.
(Gloucester girer.)

4 II. Richard, Henry'nin babasını sürgüne gönderdiğinde Henry'ye çok iyi davranmış ve aralarında çok büyük bir dostluk başlamıştır.

GLOUCESTER

Majesteleri!

KRAL HENRY

Kardeşim Gloucester'ın sesi!

Evet, niye geldiğini biliyorum, gidelim haydi;

Gün bekliyor, dostlarım bekliyor, her şey bekliyor beni.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(*Dauphin, Orleans, Rambures ve diğerleri girer.*)

ORLEANS

Güneş zırhlarımızı parlatmaya başladı; kalkın lordlarım!

DAUPHIN

Montez à cheval! ⁵ Atım! Uşak! Lacquais! ⁶ Ha!

ORLEANS

Ah, cesur yürek!

DAUPHIN

Via! les eaux et la terre! ⁷

ORLEANS

Rien puis? l'air et le feu! ⁸

DAUPHIN

Ciel! ⁹ Kuzen Orleans.

(*Constable girer.*)

Haydi komutan!

CONSTABLE

Dinleyin, atlarımız nasıl da sabırsızlıkla kişniyor!

DAUPHIN

Atlayalım sırtlarına, delelim böğürlerini mahmuzlarımızla

Ki ateşli kanları İngilizlerin gözüne fışkırsın

Ve söndürsün cesaretlerini!

⁵ Atlara! (Fr.)

⁶ Seyis! (Fr.)

⁷ Haydi! Suda ve karada dörttnala! (Fr.)

⁸ Bu kadarlık mı? Havada ve ateşte de koşmaz mı? (Fr.)

⁹ Cennette bile koşar! (Fr.)

RAMBURES

Ne yani, gözlerinden atlarımızın kanları mı damlasın?
Gerçek gözyaşlarını nasıl görürüz o zaman?
(Haberci girer.)

HABERCİ

Fransa'nın lordları, İngilizler savaş nizamı aldı.

CONSTABLE

Atlara, yiğit prensler! Derhâl atlayın atlara!
Yeter ki bir görünün şu karşıdaki biçare ve
bitkin orduya;

Sergilediğiniz muhteşem manzara
Hemen bütün ruhlarını uçurup yok edecek,
Geriye sadece insan görünümlü kabukları kalacak.
Burada hepimize yetecek kadar iş yok;
Onların hastalıklı damarlarında,
Kahraman Fransızların bugün ellerine alacağı
Ama eğlence bulamayıp tekrar kınlarına sokacakları
Kısa kılıçlarının tamamına
Bulaşacak kadar bile kan yok.
Sadece nefeslerimizi suratlarına üflesek bile
Cesaretimizin buharı onları yere sermeye yeter.
Lordlarım, kim ne derse desin şurası kesin ki,
Saflarımız arasında işsiz güçsüz dolaşan
Seyislerimizle köylülerimiz bile
Böylesine zavallı bir düşmanı
Savaş meydanından kovalamaya yeter;
Biz de şu tepenin eteğinde durup
Boş boş olanları seyrederek.
Ama onurumuz buna izin vermez.
Ne diyebilirim ki?
Haydi, göstereceğimiz azıcık bir çabayla,
her şey hallolacak.

Öyleyse çalınsın borular, herkes binsin atlara;
İlerleyişimiz öylesine dehşet salacak ki yüreklerine,

İngilizler korkuyla diz çöküp, teslim olacaklar bize.

(Grandpre girer.)

GRANDPRE

Fransız soyluları, ne bekliyorsunuz?

Can derdindeki şu canlı cenazeler

Sabah ışığında savaş meydanına hiç yakışmıyor;

Lime lime olmuş sancaklarını

Fransa'nın havası bile şiddetle sarısmaya yetiyor.

Bu sefil orduda yüce Mars, bir zavallı gibi

Paslı bir miğferin siperliğinden ürkekçe bakıyor.

Askerler ellerinde meşaleler, atlarında şamdan

gibi oturuyorlar;

Kadidi çıkmış atlarının başları eğilmiş,

Derileri buruşmuş, böğürleri sarkmış,

Feri kaçmış gözlerinden cerahat sızmış,

Çiğnedikleri ot yüzünden solgun ağızlarındaki

Gemin rengi atmış, öylece kımıldamadan duruyorlar.

Cellatları olacak iğrenç kargalar tepelerinde dönüyor,

Vaktin gelmesini sabırsızlıkla bekliyorlar.

Kelimeler yetersiz kalır böylesine cansız bir orduyu

Canlı bir şekilde tarif etmek için.

CONSTABLE

Dualarını ettiler; artık ölümü bekliyorlar.

DAUPHIN

Yoksa önce onlara yemek, temiz kıyafetler,

Aç atlarına saman yollasak da,

Ondan sonra mı savaşısak?

CONSTABLE

Sancaktarımı bekliyordum.

Haydi savaş meydanına!

Bir borazancıdan sancağını alıp onu kullanırım.

Haydi, haydi gidiyoruz!

Güneş yükseldi, günü boşa harcıyoruz.

(Çıkarlar.)

3. Sahne
(İngiliz Ordugâhı.)

(Askerleriyle birlikte Gloucester, Bedford, Exeter,
Erpingham girerler; yanlarında Salisbury ve
Westmoreland vardır.)

GLOUCESTER

Kral nerede?

BEDFORD

Düşman ordusuna bakmaya gitti.

WESTMORELAND

Altmış bin askerleri var.

EXETER

Bu beşe bir demek; üstelik hepsi de dinç.

SALISBURY

Tanrı bizimle olsun! Bu ürkütücü bir oran.

Prensler, Tanrı hepinizi korusun; ben askerlerimin yanına
gidiyorum.

Eğer bundan sonraki görüşmemiz cennette olacaksa,
Soylu Lord Bedford, Sevgili Lord Gloucester,
Saygıdeğer Lord Exeter ve iyi yürekli akrabam¹⁰
Savaşçılar, hepiniz hoşça kalın!

BEDFORD

Elveda soylu Salisbury, şans bugün senden yana olsun!

EXETER

Güle güle lordum. Kahramanca savaş bugün;
Ama böyle söylemekle sana haksızlık ediyorum
Çünkü zaten yiğitlik timsalisin.

(Salisbury çıkar.)

BEDFORD

İyi yürekli olduğu kadar, yiğittir de;
Her iki özellikte de tam bir prens gibidir.
(Kral Henry girer.)

10 Westmoreland'in küçük oğlu ile Salisbury'nin kızı evliydi.

WESTMORELAND

Ah, keşke bugün İngiltere’de hiç iş yapmadan oturanların
Sadece on bini şimdi burada olsaydı!

KRAL HENRY

Bunu isteyen kim?

Kuzenim Westmoreland mi? Hayır, sevgili kuzenim;
Bugün burada ölürsek, ülkemiz az kayıp vermiş olur;
Eğer yaşarsak, şu anda burada ne kadar az insan varsa,
Kazanacağımız onur o kadar büyük olur.

Tanrı aşkına! Rica ediyorum, tek bir asker dahi isteme.
Yemin ederim ki, paraya düşkün değilimdir;

Kim benim paramla karnını doyurmuş umursamam;
Adamlarım giysilerini giyse dert etmem;

Bu tür maddi şeylerin gözümde yeri yoktur;
Ama onur konusunda kıskanç olmak günahsa,
Ben dünyanın en günahkâr insanıyım.

Hayır kuzen, tek bir adam dahi isteme İngiltere’den.

Tanrı adına yemin ederim ki, savaşı kaybetmek pahasına,
Fazladan tek bir kişinin bile,

Kazanacağım onurdan pay almasını istemem.

Lütfen tek bir adam dahi isteme!

Hatta askerlerim arasında savaşacak yüreği olmayan varsa,
Gidebileceklerini duyur Westmoreland.

Bu kişilerin güvenli bir şekilde gitmeleri sağlanacak,
Ceplerine yolculuk için gerekli para da konacak;

Bizimle ölüme gitmeye korkanların yanında

ölmek istemeyiz.

Bugün Crispian Yortusu; bugünü çıkarıp,

Ülkeye salimen dönenler,

Bugünün adı anıldığında, oturdukları yerden kalkacaklar,

Crispian adını duyduklarında ayağa fırlayacaklar.

Bugünü görüp de uzun yıllar yaşayıp yaşlananlar

Her yıl arife gecesi komşularına ziyafet verecek,

“Yarın Aziz Crispian Yortusu,” diyecek,

Arkasından gömleğinin kollarını sıyırıp,
Yaralarını gösterecek,
“Bu yaraları Crispin Yortusunda aldım,” diyecek.
Yaşlılar unutkan olur; her şeyi unutacaklar
Ama o gün ne harikalar yarattıklarını,
Mazur görülebilir abartmalarla hatırlayacaklar.
İşte o zaman artık evde herkesin bildiği adlarımız,
Kral Harry, Bedford, Exeter,
Warwick, Talbot, Salisbury ve Gloucester
Şarap kadehleri kalkarken bir kez daha anılacak.
O iyi insanlar bu hikâyeyi oğullarına anlatacaklar
Ve bugünden kıyamete kadar, adlarımızın anılmadığı
Tek bir Crispin Crispian Yortusu olmayacak.
Bir avucuz, bir avuç talihli silah kardeşiyiz;
Çünkü bugün benimle birlikte kanını dökecek herkes
Kardeşim olacak; soyu ne kadar mütavazı olursa olsun,
Bugün hepsine soyluluk kazandıracak;
Ve bugün İngiltere’de yataklarında yatan soylular,
Burada olmadıkları için kendilerine lanetler yağdıracaklar
Ve Aziz Crispin Yortusundaki bir silah arkadaşımız
Konuşmaya başladığında erkekliklerinden utanacaklar.
(Salisbury tekrar girer.)

SALISBURY

Majesteleri hemen gelin;
Fransızlar savaş nizamı aldılar,
Şimdi üstümüze saldıracaklar.

KRAL HENRY

Zihinlerimiz hazırsa, hepimiz hazırız.

WESTMORELAND

Zihni hazır olmayan yok olsun gitsin!

KRAL HENRY

İngiltere’den destek gelmesini istemiyor musun kuzen?

WESTMORELAND

Tanrı korusun majesteleri, keşke sadece siz ve ben olsak

Ve başka kimseden yardım almadan bu muazzam
savaşta çarpışsak!

KRAL HENRY

Böyle diyerek beş bin askerden vazgeçtin;
Bir asker daha istemendense, bunu daha çok sevdim.
Hepiniz yerlerinizi biliyorsunuz.
Tanrı hepinizi korusun!
(*Borular çalar, Montjoy girer.*)

MONTJOY

Kral Harry, bir kez daha,
Kaçınılmaz mağlubiyetinden önce,
Fidyen konusunda bizimle
Anlaşma yapıp yapmayacağını sormaya geldim.
Çünkü girdaba o kadar yakınsın ki,
Boğulman kaçınılmaz. Ayrıca merhametli başkomutan,
Askerlerine Tanrı'dan af dilemelerini
Hatırlatmanı istiyor ki, bu biçarelerin ruhları,
Savaş meydanına düşüp çürüyecek
Zavallı bedenlerinden huzurla ayrılabilsin.

KRAL HENRY

Kim yolladı seni?

MONTJOY

Fransız Ordusu'nun başkomutanı.

KRAL HENRY

Rica ediyorum önceki cevabımı götür:
Önce beni esir alıp, kemiklerimi sonra satışa çıkarsınlar.
Yüce Tanrının! Neden biz zavallılarla böyle dalga geçiyorlar?
Aslan hayattayken aslanın postunu satan adam,
Aslanı avlayayım derken ölmüş.
Kuşkusuz çoğumuzun bedeni
Kendi ülkemizde mezara girecek;
Mezar taşına da bugün burada yaptıkları
Altın harflerle yazılacak;
Yiğit vücutlarını Fransa'da bırakacaklar ise,

Gübre yığınlarınıza bile gömülseler,
Kahraman olarak ölecekleri için büyük ün kazanacaklar;
Çünkü güneş orada onların üstünde parlayacak,
Şereflerini gökyüzüne çekecek,
Geriye de çürüyerek havanızı bozacak bedenlerini
bırakacak,
Çıkan kötü koku Fransa'da salgına yol açacak.
İşte o zaman İngilizlerin ne denli kahraman olduklarını
hepiniz göreceksiniz;
Öldüklerinde bile, seken kurşun gibi,
İkinci bir felaket dalgası yaratacak,
Yere düşerken öldürecekler.
Şimdi mağrur konuşacağım:
Başkomutana söyle biz buraya savaşımaya geldik;
Güzel kıyafetlerimiz, parıldayan zırhlarımız
Yağmur altında zorlu arazide çamura bulandı;
Bütün orduda tek bir tüy bile kalmadı—
Bu da iyiye işaret, kuş gibi uçup kaçmayacağız—
Zaman bizi çapulcuya çevirdi;
Ama yemin ederim yüreklerimizin durumu harikulade.
Fukara askerlerim bana karanlık bastırmadan
Ya tertemiz kıyafetlere bürüneceklerini,
Ya da Fransız askerlerinin üstlerindeki güzel ve
yeni giysileri alıp
Defterlerini düreceklerini söylüyorlar.
Eğer bunu yaparlarsa ki Tanrı'nın izniyle yapacaklar,
O zaman benim fidyemi hemen toplayacaklardır.
Haberci, artık bir daha zahmete girme;
Bir daha buraya fidye istemek için gelme soylu haberci.
Yemin ederim ki, benden fidye olarak
Şu kemiklerden başka bir şey alamazlar ve eğer kemiklerim
Onları bırakmaya niyetli olduğum şekilde ellerine geçerse,
Pek bir şey kazandırmayacaktır.
Başkomutana böyle söyle.

MONTJOY

Söyleyeceğim Kral Harry. Hoşça kal;
Haberciye bir daha görmeyeceksin.
(Çıkar.)

KRAL HENRY

Korkarım fidye için bir kez daha geleceksin.
(York girer.)

YORK

Majesteleri, öncü birliklerin komutasını
Bana vermeniz için
Huzurunuzda diz çöküp yalvarıyorum.

KRAL HENRY

Verdim yiğit York. Askerler ileri;
Tanrım, kime dilersen ona bahşet zaferi!
(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Savaş meydanı.)

(Borular çalınır. Çarpışma sesleri. Pistol, Fransız askeri ve çocuk girer.)

PISTOL

Teslim ol köpek.

FRANSIZ ASKERİ

Je pense que vous êtes gentilhomme de bonne qualité.¹¹

PISTOL

Qualitie calmie custure me!¹² Sen bir beyefendi misin?
Adın ne? Konuş.

FRANSIZ ASKERİ

O Seigneur Dieu!

11 Görünüşünüzden soylu bir insan olduğunuz anlaşılıyor. (Fr.)

12 Fransızca bilmeyen Pistol, askerin son söylediği sözcüğü tekrar ediyor, arkasından hiçbir anlamı olmayan laflar söylüyor.

PISTOL

O Senyör Dew bir beyefendi olmalı;
Şu sözümü aklından hiç çıkarma O Senyör Dew:
Seni kılıcımla şişleyeceğim O Senyör Dew
Ama bana korkunç miktarda
Fidye verirsen, o zaman başka.

FRANSIZ ASKERİ

Ô, prenez miséricorde! Ayez pitié de moi!¹³

PISTOL

Bir moy yetmez; kırk moy isterim;
Yoksa elimi gırtlığından sokup,
Kanını akıta akıta bağırsaklarını sökeceğim.

FRANSIZ ASKERİ

Est-il impossible d’Echapper la force de ton bras?¹⁴

PISTOL

Bakır ha, köpek!¹⁵
Seni pis, şehvet düşkünü dağ keçisi,
Bana bakır mı teklif ediyorsun?

FRANSIZ ASKERİ

O, pardonnez-moi!¹⁶

PISTOL

Gerçekten mi? Bir ton moy mu eder?
Gel buraya çocuk, şu serseme Fransızca olarak
Adını sor.

ÇOCUK

Écoutez. Comment êtes-vous appelé?¹⁷

FRANSIZ ASKERİ

Monsieur le Fer.

ÇOCUK

Adının Mösyö Fer olduğunu söylüyor.

13 Merhamet edin! Acıyın bana! (Fr.)

14 Güçlü kollarınızdan kurtulmamın imkânı yok mu? (Fr.)

15 Pistol, “Kol” anlamına gelen “bras” sözcüğünün İngilizce “brass” (bakır para) demek olduğunu sanıyor.

16 Bağışlayın canımı! (Fr.)

17 Dinleyin. Adınız ne? (Fr.)

PISTOL

Bay Fer ha! Onu ferleyeceğim, farlayacağım ve fırçalayacağım. Bunu ona aynen Fransızca olarak söyle.

ÇOCUK

Fransızca fer, far ve fırça nasıl denir bilmiyorum.

PISTOL

Söyle ona son duasını etsin, boğazını keseceğim.

FRANSIZ ASKERİ

Que dit-il, monsieur?¹⁸

ÇOCUK

Il me commande à vous dire que vous faites vous prêt, car ce soldat ici est disposé tout à cette heure de couper votre gorge.¹⁹

PISTOL

Owy, cuppele gorge, permafoy.²⁰

Sefil, bana altın vereceksin, hem de çil çil altın

Yoksa seni kılıcım ile doğrarım.

FRANSIZ ASKERİ

O, je vous supplie, pour l'amour de Dieu, me pardonner.

Je suis gentilhomme de bonne maison. Gardez ma vie, et je vous donnerai deux cents écus.²¹

PISTOL

Ne dedi?

ÇOCUK

Hayatınızı bağışlamanız için yalvarıyor; iyi bir aileden geliyormuş ve fide olarak iki yüz altın verecekmiş.

PISTOL

Söyle ona öfkem yatışacak;

Altınları da alacağım.

18 Mösyö ne diyor? (Fr.)

19 Size son duanızı etmenizi söylememi istedi; çünkü bu asker şuracıkta boğazını kesmek istiyor. (Fr.)

20 Evet, yemin ederim boğazını keseceğim. (Fr.)

21 Tanrı aşkına size yalvarıyorum, bağışlayın canımı! Ben iyi bir aileden gelen bir soyluyum; hayatımı bağışlayın size iki yüz ekü vereyim. (Fr.)

FRANSIZ ASKERİ

Petit monsieur, que dit-il?²²

ÇOCUK

Encore qu'il est contre son jurement de pardonner aucun prisonnier; néanmoins, pour les écus que vous lui avez promis, il est content à vous donner la liberté, le franchisement.²³

FRANSIZ ASKERİ

Sur mes genoux je vous donne mille remercîments, et je m'estime heureux que j'ai tombé entre les mains d'un chevalier, je pense, le plus brave, vaillant, et très distingué seigneur d'Angleterre.²⁴

PISTOL

Çocuk, anlat ne dedi.

ÇOCUK

Diz çöküp size binlerce teşekkür sunuyor ve İngiltere'nin en yiğit, en cesur ve en değerli beyefendisinin eline esir düştüğü için kendisini şanslı sayıyor.

PISTOL

Kanını emeyeğime göre, ona merhamet göstereceğim.

Düş peşime!

ÇOCUK

Suivez-vous le grand capitaine.²⁵

(Pistol ve Fransız askeri çıkar.)

Bu kadar yüreksiz birinin hiç böyle böbürlendiğini duymamıştım. Ama anlaşılan, "Boş fıçı çok ses çıkarır," lafı doğru imiş. Bardolph ve Nym şeytan gibi gürleyen ama

22 Küçük bey, ne dedi? (Fr.)

23 Bir kez daha bir tutsağı bırakmasının yeminini bozmak anlamına geldiğini söyledi. Yine de vadettiğiniz altınlar karşılığında özgürlüğünüzü vermeyi kabul ediyor.

24 Diz çöktüm size teşekkür ediyorum. Bir şövalyeye esir düştüğüm için kendimi şanslı hissediyorum. Bence o İngiltere'nin en soylu, en yiğit ve en seçkin beyefendisi. (Fr.)

25 Yüce yüzbaşıyı takip edin. (Fr.)

aslında herkesin pataklayabileceği bu ödlekten on kat daha cesurdular ama ikisi de asıldı. Hırsızlık yapmaya kalkarsa bu da asılır. Ordugâhta malzemeleri bekleyen uşaklarla kalsam iyi olacak; Fransızlar malzemeleri çocuklardan başka koruyan olmadığını öğrenirse onlara kolay av oluruz.

(Çıkar.)

5. Sahne

(Savaş alanında bir başka yer.)

(Constable, Orleans, Bourbon, Dauphin ve Rambures girer.)

CONSTABLE

O diable!²⁶

ORLEANS

O Seigneur! Le jour est perdu! Tout est perdu!²⁷

DAUPHIN

Mort Dieu! Ma vie!²⁸ Her şey mahvoldu, her şey!

Rezalet ve sonsuz utanç

Sorguçlarımıza konmuş, bizimle dalga geçiyor.

Ô méchante Fortune!²⁹

Kaçmayın.

(Borular çalar.)

CONSTABLE

Bütün saflarımız dağıldı.

DAUPHIN

Hiç geçmeyecek bu utanç! Gidip intihar edelim.

Üzerlerine bahis oynadığımız sefiller bunlar mı?

26 Aksi Şeytan! (Fr.)

27 Tanrım! Savaşı kaybettik! Her şeyi kaybettik! (Fr.)

28 Tanrım! (Fr.)

29 Ne kötü kader! (Fr.)

ORLEANS

Fidye istediğimiz kral bu mu?

BOURBON

Utanç, ebedi utanç, başka bir şey değil!

Bari savaşarak ölelim, haydi muharebeye dönelim;

Bourbon'un peşinden gelmeyecek varsa,

Gitsin buradan ve köpeğim kadar aşağılık biri

Güzel kızını kirletirken, sefil bir pezevenk gibi

Elinde şapkası kapıyı tutsun.

CONSTABLE

Bizi mahveden karmaşa, yardım et bize şimdi!

Haydi, hep birlikte savaşıp can verelim.

ORLEANS

Hayatta kalanlarımız İngilizleri alt etmeye yeter;

Hele bir düzeni sağlayalım.

BOURBON

Şeytan alsın düzeni! Ben savaş alanına dönüyorum.

Hemen alsınlar canımı, yoksa bu utancı dindiremeyeceğim.

(Çıkarlar.)

6. Sahne

(Savaş alanında bir başka yer.)

(Borular çalınır. Askerler ve esirlerle birlikte

Kral Henry, Exeter ve diğerleri girer.)

KRAL HENRY

Çok iyi dövüştük yiğit hemşerilerim.

Ama daha bitmedi; Fransızlar hâlâ savaşıyor.

EXETER

York Dükü majestelerine saygılarını gönderdi.

KRAL HENRY

Hayatta mı sevgili amcacığım?

Bir saat içinde üç kez yere düştüğünü gördüm;

Üçünde de kalkıp savaşmaya devam etti.

Miğferinden mahmuzuna her yeri kan içindeydi.

EXETER

O kahraman asker şimdi de o şekilde yerde yatıyor,
Kanıyla toprağı suluyor;

Yanında da soylu Suffolk Kontu yatıyor.

Önce Suffolk öldü; yerde kanlar içinde yatarken,

Her tarafı yaralı York yanına geldi,

Sakalını okşadı, yüzündeki kanlı yaraları öptü

Ve yüksek sesle bağırdı: “Bekle kuzen Suffolk!

Cennet yolunda ruhum ruhuna yoldaşlık edecek;

Bekle sevgili ruh, benimkini bekle, sonra da birlikte uçalım,

Çok iyi çarpıştığımız bu muhteşem savaşta

Şövalyelik andına birlikte sahip çıktığımız gibi!”

Bu sözler üzerine, yanına gittim ve onu rahatlatmaya

çalıştım;

Yüzüme bakıp gülümsedi, elini uzattı,

Cansız bir şekilde elimi tuttu ve “Sevgili lordum,

Kralıma saygılarımı götür,” dedi.

Sonra dönüp yaralı koluyla Suffolk’un boynuna sarıldı

Ve dudaklarından öptü; ölüme giderken

Soylu bir şekilde sona eren aşkı kanla mühürledi.

Bu anın güzelliği gözlerimi yaşarttı;

Akan yaşları durdurmak istedim

Ama içimde o kadar erkeklik kalmamıştı;

Annemin bütün duyguları gözlerimde belirdi

Ve gözyaşı olup aktı.

KRAL HENRY

Seni ayıplamıyorum;

Bu duyduklarım benim de gözlerimi nemlendirdi

Ve eğer bastıramazsam benimkiler de akacak.

(Savaş boruları çalınır.)

Dinle! Yeniden mi savaş borusu çalıyor?

Fransızlar dağılan askerlerini toparlamış;

Madem öyle, herkes aldığı esiri öldürsün!
Emrimi herkese duyur.
(Çıkarlar.)

7. Sahne
(Savaş alanında bir başka yer.)

(Fluellen ve Gower girer.)

FLUELLEN

Malzemelerin başındaki çocukları öldürmüşler! Bu ke-
sinlikle savaş kurallarına aykırıdır; bu yapılabilecek en
korkunç alçaklıktır; elini vicdanına koy ve söyle, öyle
değil mi?

GOWER

Bir tek çocuğu bile sağ bırakmamışlar; savaş kaçakları
korkak sefillerin işi bu katliam; sonra da her şeyi yakıp
kralın çadırında ne var, ne yok almışlar; bunun üzerine
kral da, çok haklı olarak, bütün askerlerine esirlerini öl-
dürmelerini emretmiş. Ah, ne mükemmel bir kral!

FLUELLEN

Doğru; ne de olsa, kral Monmouth'ta doğmuş Yüzbaşı
Gower. İri İskender'in doğduğu şehrin adı neydi?

GOWER

Büyük İskender.

FLUELLEN

Ne yani, "iri" büyük demek değil mi? İster iri, ister bü-
yük olsun, ya da koca veya yüce veya muhteşem, hepsi
aynı kapıya çıkar, sadece farklı şekillerde söyleniyor.

GOWER

Büyük İskender sanırım Makedonya'da doğdu; babası-
nın adı da Makedonya Kralı Philip'ti.

FLUELLEN

Galiba İskender Makedonya'da doğmuştu. Yüzbaşı,

dünya haritasını inceleyecek olursanız Makedonya ile Monmouth'ın birbirine tıpatıp benzediğini göreceksiniz. Makedonya'da bir nehir var, Monmouth'ta da bir nehir var; Monmouth'takinin adı Wye; öbür nehrin adı beynimden çıkmış ama birbirlerine tıpatıp benziyorlar, parmaklarımın birbirine benzediği kadar benziyorlar; ikisinde de somon balığı var. İskender'in hayatını dikkatlice incellerseniz, Monmouth'lu Harry'nin hayatının onunkine aynen benzediğini görürsünüz; her açıdan paralellikler var. Tanrı da siz de bilirsiniz ki, İskender'in öfkesi, gazabı, kızgınlığı, hiddeti, hoşnutsuzluğu, memnuniyetsizliği, infiali çok şiddetliydi; beyni içkiyle dumanlanınca daha da kötü oluyordu; bir gün içki sırasında öfkeleni ve en iyi dostu Kleitos'u öldürdü.

GOWER

Bizim kralımız bu açıdan ona benzemiyor; o hiçbir dostunu öldürmedi.

FLUELLEN

Bakın, ben daha bitirmeden konuya girip lafımı ağızımdan almanız hiç hoş değil. Ben sadece paralellikler, benzerlikler kuruyorum; İskender'in içki âlemi sırasında dostu Kleitos'u öldürmesi gibi, Monmouth'lu Harry de, aklını başına devşirince bol ceketli şişko şövalyeyi kovdu; adam hep şaka, muziplik, espri, nükte yapardı; adını unuttum.

GOWER

Sir John Falstaff.

FLUELLEN

Evet, o. Dedim ya, Monmouth'tan iyi adam çıkar.

GOWER

Majesteleri geliyor.

(Borular çalınır. Kral Henry, Bourbon ve esirler girer; arkalarından Warwick, Gloucester, Exeter ve diğerleri gelmektedir.)

KRAL HENRY

Fransa'ya geldiğim günden
Şu ana kadar hiç öfkelenmemiştim;
Haberci yanına bir borazancı al,
Şu karşı tepedeki süvarilerin yanına git.
Bizimle savaşıacaklarsa söyle aşağı insinler,
Yoksa savaş meydanını terk etsinler;
Onları görmek bize rahatsızlık veriyor.
İkisini de yapmazlarsa, biz oraya gideceğiz
Ve sapanlarla atılan taşlar gibi
Hızla kovalayacağız onları.
Ayrıca elimizdeki bütün esirlerin boğazını keseceğiz;
Ve alacağımız esirlerin tekine bile merhamet
göstermeyeceğiz.

Git onlara aynen böyle söyle.

(*Montjoy girer.*)

EXETER

Majesteleri, Fransızların habercisi geliyor.

GLOUCESTER

Bu kez daha hürmetkâr görünüyor.

KRAL HENRY

Ee bu gelişinin amacı ne haberci?
Fidye olarak kemiklerimi vereceğimi bilmiyor musun?
Yine mi fidye için geldin?

MONTJOY

Hayır yüce kral. Merhamet gösterip,
Bu kanlı savaş meydanında yatan ölülerimizin listesini
yapıp
Onları gömmemize, soylularımızı sıradan askerlerimizden
ayırmamıza

İzin vermenizi rica etmeye geldim;
Çünkü birçok prensimiz –heyhat–
Paralı askerlerin kanına bulanmış yatıyor.
Askerlerimizin vücutları da prenslerin kanında yüzüyor;

Bileklerine kadar kana gömülmüş yaralı atları da
Efendilerine çifte atıyor, onları ikinci kez öldürüyorlar.
Yüce kral, güven içinde savaş alanını araştırmamıza
Ve onların cesetlerini gömmemize izin verin.

KRAL HENRY

Haberci, seninle açık konuşacağım,
Savaşı kazanıp kazanmadığımızı bilmiyorum;
Çünkü birçok süvariniz
Hâlâ savaş meydanında dörtlâle at koşturuyor.

MONTJOY

Zafer sizindir.

KRAL HENRY

Bizim değil Tanrı'nındır, ona şükretmeliyiz!
Karşıdaki kalenin adı ne?

MONTJOY

Agincourt.

KRAL HENRY

Öyleyse, Crispin Crispianus Yortusunda yapılan
Bu savaşa Agincourt adını veriyoruz.

FLUELLEN

Majesteleri, izninizle şunu söylemek istiyorum: Ünlü
büyükbabanız ve büyük amcanız Galler Prensi Kara
Edward, tarih kitaplarından okuduğuma göre burada,
Fransa'da çok cesur bir savaş yapmışlar.

KRAL HENRY

Öyle Fluellen.

FLUELLEN

Majesteleri çok doğru söylüyor; majesteleri hatırlayacak
olursa, Galliler bir pırasa tarlasında, Monmouth berele-
rine pırasa takarak kahramanca savaşmışlardı; siz ma-
jestelerinin de bildiği gibi, pırasa o günden sonra şerefli
bir askerî hizmet nişanı olmuştur. Bu yüzden majesteleri-
nin Aziz Davy Yortusunda şapkasına pırasa takmayı hor
görmeyeceğine inanıyorum.

KRAL HENRY

Şapkama pırasayı gururla takarım;
Sevgili hemşerim, bildiğiniz gibi ben de Galliyim.

FLUELLEN

Wye'in bütün suları bile majestelerinin vücudundaki Gal kanını yıkamaya yetmez, bunu size rahatlıkla söyleyebilirim; Tanrı sizden memnun olduğu sürece, kanınızı kutsayıp korusun.

KRAL HENRY

Teşekkürler sevgili hemşerim.

FLUELLEN

İsa adına, majestelerinin hemşerisiyim, bunu kimin bildiği umurumda değil; bunu bütün dünyaya ilan edeceğim. Siz majesteleri dürüstlükten ayrılmadığınız sürece, Tanrı'ya şükürler olsun, siz majestelerinden utanmam gerekmeyecek.

KRAL HENRY

Tanrı hep öyle kalmamı sağlasın!

(*Williams girer.*)

Habercilerimiz onunla gitsinler;

Bana her iki tarafın ölülerinin kesin sayısını getirin.

Şu adam yanıma gelsin.

(*Haberciler Montjoy ile çıkar.*)

EXETER

Asker, kral seni çağırıyor.

KRAL HENRY

Asker, neden şapkana o eldiveni taktın?

WILLIAMS

İzninizle majesteleri, eğer hayattaysa, bu eldivenin sahibiyle düello edeceğim.

KRAL HENRY

Bu adam bir İngiliz mi?

WILLIAMS

İzninizle majesteleri, bu adam dün bana kabadayılık yapan bir şarlatan; eğer hayattaysa ve bu eldivene sahip

ıkarsa, suratına bir tokat atacağıma yemin ettim; ben eldivenimi onun şapkasında görürsem de, ki hayatta kalırsa şapkasına takacağına dair asker sözü vermişti, onu kafasından alıp suratına arpacağım.

KRAL HENRY

Yüzbaşı Fluellen ne dersiniz, bu asker yeminini yerine getirmeli mi?

FLUELLEN

İzninizle majesteleri, eğer getirmezse, bana göre, korkağın ve alçağın tekidir.

KRAL HENRY

Ama belki de rakibi o kadar soylu bir beyefendidir ki, onun statüsündeki birinin meydan okumasını kabul etmesi uygun kaçmaz.

FLUELLEN

Bu adam, şeytan kadar –Lucifer veya Belzebub kadar– saygıdeğer bir beyefendi olsa bile, andını ve yeminini yerine getirmesi gerekir. Eğer yeminini tutmazsa, bana göre o, Tanrı'nın yarattığı bu dünyayı kara çizmeleriyle arşınlayan en rezil, en alçak, en küstah, en utanmaz adamdır, işte o kadar!

KRAL HENRY

Asker, öyleyse adamlarla karşılaştığında yeminini yerine getir.

WILLIAMS

Öyle yapacağım majesteleri.

KRAL HENRY

Komutanın kim senin?

WILLIAMS

Yüzbaşı Gower majesteleri.

FLUELLEN

Gower iyi bir yüzbaşısıdır, savaşlar hakkında çok okumuştur, bilgisi iyidir.

KRAL HENRY

Asker, bul onu ve yanıma gelmesini söyle.

WILLIAMS

Emredersiniz majesteleri.

(Çıkar.)

KRAL HENRY

Al Fluellen, benim için şu eldiveni şapkana tak.

(*Fluellen'a Williams'ın eldivenini verir.*)

Alençon ile yerde dövüşürken bu eldiveni onun miğferinden almıştım. Kim bu eldivene sahip çıkarsa, bil ki Alençon'un dostu, bizim de düşmanımızdır. Öyle biriyle karşılaşırsan, beni seviyorsan, hemen tutukla.

FLUELLEN

Majesteleri, bir kulun arzulayabileceği en büyük onuru bahsettiniz bana. Bu eldiveni görünce hiddetlenecek çift bacaklı adamı görmeyi çok isterim, işte o kadar. Tanrı lütfedip bana gösterirse, onu bir kez olsun görmeyi çok isterim.

KRAL HENRY

Gower'ı tanıyor musun?

FLUELLEN

Çok iyi dostumdur majesteleri.

KRAL HENRY

Git onu bul ve çadırıma getir.

FLUELLEN

Hemen gidiyorum.

(Çıkar.)

KRAL HENRY

Lord Warwick ve kardeşim Gloucester,

Fluellen'ı takip edin, peşinden ayrılmayın.

Ona verdiğim eldiven yüzünden

Suratına bir tokat yiyebilir.

Eldiven o askerin; anlaşılmaya göre

O eldiveni benim takmam gerekiyordu.

Kuzen Warwick, peşinden ayrılma onun;

Eğer asker ona tokat atarsa,

Ki, dobra tavrından dolayı atacağını düşünüyorum,

Aniden kötü bir durum meydana gelebilir.
Fluellen'ın yiğit olduğunu, hemen öfkелendiğini,
Barut gibi ateş aldığını biliyorum;
Kendisine yapılan şeye hemen karşılık verecektir;
Onu takip et ve aralarında bir tatsızlık çıkmamasını sağla.
Amcam Exeter, siz de benimle geliniz.
(Çıkarlar.)

8. Sahne
(Kralın çadırının önü.)

(Gower ve Williams girer.)

WILLIAMS

Yüzbaşı, eminim sizi şövalye yapmak için çağırıyor.
(Fluellen girer.)

FLUELLEN

Yüzbaşı, Tanrı'nın lütfu üzerinize olsun, hemen kralın yanına gitmenizi rica ediyorum. Başınıza hayal edebileceğinizden daha büyük bir talih kuşu konacak.

WILLIAMS

Bayım, bu eldiveni tanıyor musunuz?

FLUELLEN

Eldiveni tanımak mı? Eldiven eldivendir.

WILLIAMS

Ama ben bunu tanıyorum
(Fluellen'in şapkasındaki eldiveni işaret eder.)
Ve işte meydan okuyorum.
(Fluellen'a vurur.)

FLUELLEN

Tanrı aşkına! Sen bu evrensel dünyadaki, hatta Fransa veya İngiltere'deki en alçak hain kadar hainsin!

GOWER

Bu da ne demek oluyor! Alçak!

WILLIAMS

Yeminimi tutmayacağımı mı sandınız?

FLUELLEN

Çekilin Yüzbaşı Gower; yemin ederim ki, hainliğin bedelini yumruklarımla ödeteceğim.

WILLIAMS

Ben hain değilim.

FLUELLEN

Alçak yalancı. Size majesteleri kral adına emrediyorum; tutuklayın şunu. Bu adam Dük Alençon'un dostudur.

(Warwick ve Gloucester girer.)

WARWICK

Bak hele, durun bakalım! Neler oluyor?

FLUELLEN

Lord Warwick, Tanrı'ya şükürler olsun, iğrenç bir ihanet gün ışığına çıktı. İşte majesteleri geliyor.

(Kral Henry ve Exeter girer.)

KRAL HENRY

Neler oluyor? Sorun nedir?

FLUELLEN

Majesteleri, bu alçak ve hain adam siz majestelerinin Alençon'un miğferinden aldığınız eldivenle yüzüme vurdu.

WILLIAMS

Majesteleri bu eldiven benim; işte bu da öteki teki; eldiveni verdiğim kişi onu şapkasına takacağına söz vermişti; ben de öyle yaparsa ona vuracağımı söylemiştim. Eldivenimi şapkasına takmış olan bu adamla karşılaştım; ben de sözümde durdum.

FLUELLEN

Majesteleri görüyorsunuz, dilerim sözlerim sizi kızdırmaz ama bu adam alçak, rezil, sefil ve aşağılık herifin teki. Umarım siz majesteleri bana verdiğiniz bu eldivenin Alençon'un olduğuna dair benim için gönül rahatlığıyla şahitlik yapar ve teyit edersiniz.

KRAL HENRY

Asker bana eldivenini ver; bak işte diğer teki burada.
Aslında vuracağına yemin ettiğin kişi bendim;
Benimle konuşurken çok ileri gittin.

FLUELLEN

Majesteleri izninizle, eğer bu dünyada divanıharp diye
bir şey varsa bunun bedelini kellesiyle ödesin.

KRAL HENRY

Kendini nasıl affettireceksin?

WILLIAMS

Majesteleri, bütün cürümler kalpten gelir; benim kalbim-
den siz majestelerini öfkeliendirecek hiçbir şey gelmedi.

KRAL HENRY

Sen bizim şahsımıza hakaret ettin.

WILLIAMS

Majesteleri, siz kendiniz olarak gelmemiştiniz; yanıma sı-
radan bir insan gibi geldiniz; geceyi, kıyafetinizi, ne kadar
sıradan görüldüğünüzü bir düşünün. Siz majestelerinin
o kılıktayken katlanmak zorunda kaldığınız şeylerin, size
yalvarırım, benim değil, kendi hatanızdan kaynaklandı-
ğını kabul edin; çünkü eğer siz sandığım gibi sıradan biri
olsaydınız bir suç işlemiş olmazdım. Bu yüzden majeste-
leri, size yalvarıyorum, beni affedin.

KRAL HENRY

Amcamız Exeter, şu eldiveni altınla doldur

Ve bu askere ver; sende kalsın,

Ben meydan okuyana kadar onurla şapkana tak.

Ona altınları verin. Yüzbaşı, siz de onunla barışmalısınız.

FLUELLEN

Gün ve aydınlık adına yemin ederim ki, bu asker sapına
kadar erkek. Durun, alın size on iki peni; sizden rica edi-
yorum, Tanrı'ya hizmet edin ve kavgalardan, dövüşler-
den, çatışmalardan uzak durun; inanın bu sizin için çok
daha iyi olacaktır.

WILLIAMS

Sizin paranıza ihtiyacım yok.

FLUELLEN

Bunu sana iyi niyetle veriyorum; bu parayla ayakkabını tamir ettirebilirsin; haydi ama, niye çekiniyorsun? Ayakkabıların iyi durumda değil. Emin ol para sahte değil, istersen değiştiririm.

(İngiliz haberci girer.)

KRAL HENRY

Haberci, ölüler sayıldı mı?

HABERCI

İşte öldürülen Fransızların sayısı.

KRAL HENRY

Amca, kaç soylu esir almışız?

EXETER

Kralın yeğeni, Orleans Dükü Charles;
Bourbon Dükü John ve Lord Bouciqualt;
Lordların, baronların, şövalyelerin ve beyefendilerin
Toplam sayısı, sıradan askerler hariç tam bin beş yüz.

KRAL HENRY

Bu kâğıtta on bin Fransız'ın savaş meydanında
Ölü olarak yattığı yazıyor;
Bunlar arasında ölü olarak yatan
Prenslerin ve arma sahibi soyluların sayısı yüz yirmi altı;
Bunlara ek olarak, sekiz bin dört yüz şövalye,
Toprak sahibi ve yiğit beyefendi var.
Bunların beş yüzü daha dün şövalye yapılmıştı.
Yani kaybettikleri on bin kişiden
Sadece bin altı yüzü paralı asker.
Geri kalanı prens, baron, lord, şövalye, toprak sahibi
Ve soylu ve seçkin ailelerden gelen beyefendi.
Ölen soylular da şunlar:
Fransız Ordusunun Başkomutanı Charles Delabreth;
Fransız Amiral Chatillon'lu Jacques;

Arbaletçilerin komutanı Lord Rambures;
Kralın başvekilharcı, yiğit Sir Guichard Dauphin;
Alençon Dükü John, Burgonya Dükü'nün kardeşi
Brabant Dükü Anthony ve Bar Dükü Edward;
Kontlardan Grandpré ve Roussi, Faulconbridge ve Foix,
Beaumont ve Marle, Vaudemont ve Lestrale.
Ne çok soylu ölümdе yoldaş olmuş!
Ölen İngilizlerin sayısı neredе?

(Haberci bir başka kâğıt verir.)

York Dükü Edward, Suffolk Kontu,
Sir Richard Ketly, toprak sahibi Davy Gam;
Başka adı tanınmış yok; diğer ölenlerin sayısı
Sadece yirmi beş. Yüce Tanrım, bize el verdin;
Zaferi kendimize değil, senin eline atfediyoruz!
Özel taktiklere başvurmadan yapılan bir savaşta
Bir tarafın bu kadar çok,
Diğer tarafınsa bu kadar az kayıp verdiği
Ne zaman görölmüş?
Kabul et Tanrım, bu zafer sadece sana ait!

EXETER

İnanılır gibi değil!

KRAL HENRY

Haydi, tören alayıyla şu köye girelim;
Bu zaferle böbürlenmenin
Veya sadece Tanrı'ya ait olan övgüyü gasp etmenin
Cezasının idam olduğu askerlere duyurulsun.

FLUELLEN

Majesteleri, affınıza sığınarak ölenlerin sayısını söyleye-
mez miyiz?

KRAL HENRY

Söyleyebilirsiniz yüzbaşı ama Tanrı'nın
Bizim yanımızda savaştığını kabul ederek.

FLUELLEN

Doğru, bize çok yardım etti.

KRAL HENRY

Bir ayin düzenlensin;

“Non nobis” ve “Te Deum” söylensin;

Ölüler törenle toprağa verilsin.

Arkasından Calais’ye gideceğiz. Oradan da İngiltere’ye.

Fransa’dan hiç bu kadar mutlu dönmemiştir

insanlar ülkeye.

(Çıkarlar.)

V. Perde

(Koro girer.)

Olayları bilmeyenleri bilgilendirmeme
İzin verin; bilenlerden ise
Zamandaki atlamalar nedeniyle ve sayılarla olayları
Gerçeğe uygun bir şekilde temsil edemediğimiz için
Bizi affetmelerini rica ediyorum. Şimdi kralı
Calais'ye götürelim. Onu orada hayal edin;
Orada gördükten sonra, düş gücünüzün kanatlarında
Denizi geçirin. İşte İngiltere kıyıları;
Bakın, erkekler, karıları ve oğulları ile kıyıya akın etmiş.
Haykırışları ve alkışları kralın önünde
Bir teşrifatçı gibi koşarak,
Ona yol açan denizin uğultusunu bastırıyor.
Şimdi karaya çıktığını ve törenle
Londra'ya doğru yola koyulduğunu hayal edin.
Düşünce o kadar hızlıdır ki, şimdi onun
Blackheath'te olduğunu hayal edebilirsiniz.
Lordlar ondan, şehre girerken önünde
Savaşta aldığı darbeler yüzünden eğri büğrü olmuş
Kılıcı ve miğferinin taşınmasını isterler;
Ama gururlu ve kibirli olmadığı için,
Kral onları böyle bir şey yapmaktan meneder
Ve zaferin bütün onurunun kendisine değil

Tanrı'ya ait olduğunu söyler.
Şimdi de düşüncelerinizin atölyesinde
Londra halkının sokaklara döküldüğünü hayal edin.
Belediye başkanı ve bütün meclis üyeleri,
Peşlerinde sürüler hâlinde pleb ile
Muzaffer Sezar'ı karşılamaya giden
Romalı senatörler gibi,
Onu karşılamaya çıkmışlar.
Biraz daha mütevazı olmakla birlikte,
Şu benzetme de yapılabilir:
Kraliçemizin generali, İrlanda'daki isyanı
Kılıcıyla bastırmış olarak gelseydi¹
Şehrimizden onu karşılamaya,
Düşünün ne çok insan giderdi!
İşte Harry'yi karşılayanlar
Ondan çok ama çok daha fazladır.
Şimdi de onu Londra'ya getirin;
Çünkü Fransa mağlubiyetin yasını tutarken
İngiltere kralının ülkesinde beklemesi gerekiyor.
İmparatorun Fransa adına geldiğini²
Ve iki ülke arasında barışı tesis etmeye çalıştığını
hayal edin.
Bu zaman ile Harry'nin Fransa'ya tekrar gidişi arasında
Meydana gelen her şeyi atlayın.
Şimdi onu yine Fransa'ya götürmeliyiz;
Ben, arada olanları sizlere anımsattım;
Bu arayış aklınızda tutarak derhâl gidin Fransa'ya
Düşüncelerinizin peşinden bakışlarınızı çevirerek oraya.
(Çıkar.)

1 Essex Kontu Robert Devereux, İrlanda'daki isyanı bastırmak için 27 Mart 1599 tarihinde İngiltere'den ayrılır ama Eylülde yenilgiye uğramış ve gözden düşmüş bir şekilde geri döner.

2 Kutsal Roma İmparatoru Sigismund 1 Mayıs 1416 tarihinde İngiltere'ye gelir.

1. Sahne

(Fransa. İngiliz ordugâhı.)

(Fluellen ve Gower girer.)

GOWER

Haklısın ama bugün neden pırasanı şapkana taktın? Aziz Davy Yortusu geçti.

FLUELLEN

Her şeyin bir nedeni, sebebi, niçini ve nasılı vardır. Yüzbaşı Gower, arkadaşım olarak size anlatayım. Sizin, şahsınızın ve bütün dünyanın beş para etmez olduğunu bildiği o alçak, aşağılık, sefil, iğrenç ve palavracı Pistol, dün elinde ekmek ve tuzla yanıma geldi ve pırasamı yememi söyledi. Kavganın uygun düşmeyeceği bir yerdeydim, ama onunla bir daha karşılaşana kadar pırasam şapkamda takılı dolaşacağım, gördüğüm zaman da ona iki çift lafım olacak.

(Pistol girer.)

GOWER

İşte, hindi gibi kabarmış geliyor.

FLUELLEN

İstediği kadar kabarsın, hindi gibi dolaşsın, hiç önemli değil. Tanrı sizi korusun Sancaktar Pistol! Sizi alçak, aşağılık, adi adam, Tanrı sizi korusun!

PISTOL

Ne! Sen aklını mı kaçırdın?

Sefil, sen ölümüne mi susadın?

Defol buradan! Pırasanın kokusu midemi bulandırır.

FLUELLEN

Bakın, sizi adi, alçak adam; arzularım, isteklerim ve taleplerim doğrultusunda şu pırasayı yemenizi yürekten rica ediyorum; çünkü siz pırasa sevmezsiniz, ne beğenir ne de hoşlanırsınız; ayrıca midenize dokunur, bu yüzden de bunu yemenizi arzu ediyorum.

PISTOL

Kral da istese, kul da istese, hayatta yemem.

FLUELLEN

Al sana kuldan bir tane.

(*Vurur.*)

Adi herif, adam gibi davranıp lütfen şunu yer misiniz?

PISTOL

Alçak, öleceksin.

FLUELLEN

Çok doğru söylediniz adi herif, vadem dolduğunda öleceğim. Bu arada ben sizin hayatta kalmanızı ve kumanyanızı yemenizi arzu ediyorum; işte, bu da sosu.

(*Vurur.*)

Dün bana dağlı dediniz; ben de bugün sizi ovalı yapacağım. Size rica ediyorum yumulun. Pırasayla alay edebiliyorsanız, onu yiyebilirsiniz de.

GOWER

Yüzbaşı, yeter; onu şaşkına çevirdiniz.

FLUELLEN

Ben diyorum ki, ya pırasamı yer ya da dört gün kafasına şaplak yer. Rica ederim bir ısırık alınız; taze yaralarınıza ve kanayan kafanıza iyi gelir.

PISTOL

Yemek zorunda mıyım?

FLUELLEN

Evet, kesinlikle; hem de kuşkusuz, şüphesiz ve sorgusuz sualsiz.

PISTOL

Bu pırasa üzerine yemin ederim ki, intikamım korkunç olacak. Tamam, tamam yiyorum; yemin ederim.

FLUELLEN

Lütfen yiyin. Pırasanıza biraz daha sos ister misiniz? Üstüne yemin edeceğiniz pırasa kalmadı.

PISTOL

Bırak vurmayı, yiyorum işte.

FLUELLEN

Adi herif, sağlığınıza yaramasını yürekten diliyorum. Hayır, rica ederim bir parçasını bile atmayınız; pırasa zarı kafanızdaki yaralara da iyi gelir. Bundan sonra da bir pırasa gördüğünüzde, sizden rica ediyorum, onu alaya alın; hepsi bu kadar.

PISTOL

İyi.

FLUELLEN

Doğru; pırasa iyidir. Bir dakika, alın size kafanızdaki yarayı tedavi etmeniz için bir peni.

PISTOL

Peni mi?

FLUELLEN

Evet, gerçekten ve sahiden alacaksınız da; yoksa cebimde bir pırasa daha var, onu da yersiniz.

PISTOL

Bu peniyi bana intikamı hatırlatsın diye alıyorum.

FLUELLEN

Eğer size bir borcum varsa, borcumu size sopayla ödeyeceğim; keresteci olacaksınız ve benden sopadan başka bir şey alamayacaksınız. Tanrı sizinle olsun, size kol kanat gersin ve kafanızı iyileştirsin.

(Çıkar.)

PISTOL

Bunun hesabını cehennemde vereceksin.

GOWER

Haydi bakalım yallah; siz sahtekârın, korkağın tekisiniz. Bir kahramanlıktan sonra başlayan bir gelenekle alay ediyor, ölen kahramanların anısına takılan bir nişanı küçümsüyorsunuz, sonra da söylediklerinizin arkasında duramıyorsunuz. Bu beyefendiyle dalga geçtiğinizi, onu alaya aldığınızı iki üç kez gördüm. Anadili İngilizce olanlar gibi konuşamadığını görüp İngiliz sopası kullanama-

yacağını sandınız ama yanıldınız. Dilerim bu Galli'den aldığınız ders size İngiliz terbiyesiyle davranmayı öğretir. Sağlıcakla.

(Çıkar).

PISTOL

Kader artık bana kancıklık mı yapıyor?
Doll'umun hastanede frengiden öldüğü haberini aldım.
Gitti en güvendiğim sığınak.
Artık yaşlandım, yediğim sopayla onurum kırıldı.
Ne yapalım, ben de pezevenk olurum;
Arada sırada da yankesiciliğe meylederim.
İngiltere'ye kaçacağım ve orada hırsızlık yapacağım.
Şu yediğim dayaktan açılan yaraları saracağım,
Sonra da Galya Savaşı'nda aldım diye yalan atacağım.
(Çıkar.)

2. Sahne

(*Champagne bölgesi, Troyes.*

Fransız kralının sarayında bir salon.)

(*Bir kapıdan Kral Henry, Exeter, Bedford, Gloucester, Warwick, Westmoreland ve diğer lordlar; diğer kapıdan da Fransa kralı, Kraliçe Isabel, Prenses Katharine, Alice, diğer leydiler, Burgonya Dükü ve refakatindekiler girer.*)

KRAL HENRY

Barış içinde geçsin, barış için yaptığımız bu toplantı!
Kardeşimiz Fransa kralına ve kız kardeşimize
Sağlık ve esenlikler; güzel kuzenimiz
Prenses Katharine'e de neşe ve iyi dileklerimizi sunuyoruz;
Kraliyet ailesinin bir dalı ve üyesi olan,
Sayesinde bu yüce meclisin toplandığı
Burgonya Dükünü de selamlıyoruz;

Ve siz Fransız prens ve soyluları,
Hepinize esenlikler diliyoruz!

FRANSA KRALI

Biz de sizi görmekten çok mutluyuz
Değerli kardeşimiz İngiltere kralı, hoş geldiniz;
Tabii sizler de, İngiliz prensleri.

KRALİÇE ISABEL

Bu güzel günün ve bu hayırlı toplantının sonuçları da,
Gözlerinizi gördüğümüzde sevindiğimiz kadar
Sevindirsin bizleri, kardeşimiz İngiltere kralı.
O gözler ki, bugüne kadar Fransızlara hep,
Basilisk'in ölümcül gözleriyle bakmıştır.
Umuyoruz ki, bu bakışların zehri gücünü kaybetmiştir
Ve bugün bütün acıları ve kavgaları sevgiye dönüştürür.

KRAL HENRY

Bu dileklere âmin demek için buradayız.

KRALİÇE ISABEL

İngiliz soyluları, hepinizi selamlıyorum.

BURGONYA

Yüce Fransa ve İngiltere kralları,
İkinize de eşit sadakat ve sevgiyle bağlıyım!
Siz majestelerini bu yüce mecliste bir araya getirmek için
Her türlü çaba ve girişimde bulunduğumu
Zatıalileriniz çok iyi biliyorsunuz.
Görevimi başarıyla tamamladığıma,
Sizleri karşı karşıya, göz göze getirdiğime göre,
Majesteleri, bu yüce topluluk önünde,
Dünyanın bu en güzel bahçesinde, bereketli Fransa'mızda
Sanatın, bereketin, mutlu doğumların sevgili ebesi olan
Bu zavallı, paramparça olmuş, çırılçıplak kalmış barışın
Güzel yüzünü göstermemesi için nasıl bir engel var,
Diye sorduğumda lütfen bana kızmayın.
Heyhat! Barış uzun zaman önce Fransa'dan kovuldu;
Bütün mahsul yığınlar hâlinde, bırakıldığı yerde çürüyor.

Yüreklerle neşe veren şarabın kaynağı asmalar
Budanmadığı için ölüyor;
Biçimli, düzgün çitler her yana dal budak sardı,
Saçları uzamış mahkûmlara döndü;
Nadasa bırakılan tarlaları delice otu, baldıran, şahtere
kapladı;
Görevi bu yabanılığı sökmek olan çapa pas tutuyor;
Bir zamanlar çuha çiçeği, baldıran ve yonca kaplı ovalar
Biçilmediğinden çoraklaştı, hiçbir şey yetişmiyor,
Güzellikleri ve yararları kalmadı;
Her yeri kuzukulağı, devedikenini ve pıtrak sardı.
Tıpkı asma bahçelerimizin, tarlalarımızın, ovalarımızın,
çitlerimizin
Kendi hâllerine bırakıldıklarında bozulup
yabanileştikleri gibi,
Ailelerimiz, bizler ve çocuklarımız ülkemize itibar
kazandıran
Bilgileri unuttuk veya vakitsizlikten öğrenemiyoruz;
Kan dökmekten başka bir şey düşünmeyen,
Hep küfreden, kötü bakışlı, kaba giyimli,
Doğal olmayan her şeyi yapan vahşilere ya da
askerlere döndük.
Bütün bunları eski hâline getirmek için burada
toplandınız;
Bu yüzden, barışın bu olumsuzlukları ortadan
kaldırmasına,
Bizleri eski özellikleriyle kutsamasına bir engel varsa
Söylemenizi sizlerden rica ediyorum.

KRAL HENRY

Burgonya Dükü, eğer yokluğu, sözünü ettiğiniz
Kusurlara yol açan barışın tesis edilmesini istiyorsanız,
O barışı bizim haklı taleplerimizin hepsini
Eksiksiz kabul ederek satın almalısınız.
Kısaca sıraladığımız koşullarımızın
Ayrıntıları önünüzde duruyor.

BURGONYA

Kral isteklerinizi öğrendi ama henüz bir cevap vermedi.

KRAL HENRY

Öyleyse, biraz önce talep ettiğiniz barış,
Onun cevabına bağlı.

FRANSA KRALI

Maddelere şöyle üstünkörü bir göz attım;
Majesteleri, sizden bir ricam var,
Heyetinizdekilerden birkaç kişiyi
Maddelerin üzerinden bu kez daha dikkatle geçmek
amacıyla,
Bizimle görüşmelerde bulunmak için görevlendirirseniz
Size kararımızı ve cevabımızı bir an önce bildirebiliriz.

KRAL HENRY

Kardeşim, görevlendirmeyi yapacağız. Amcam Exeter,
Kardeşim Clarence ve sizler kardeşim Gloucester,
Warwick ve Huntingdon, kralla gidin;
Yönetiminin çıkarına olacağını düşündüğünüz,
Taleplerimiz arasında olan veya olmayan her şeyde
Değişiklikler ve eklemeler yapmak
Veya onları onaylamak için
Tam yetkilisiniz ve biz de kararlarınızı tasdik edeceğiz.
Güzel kız kardeşimiz, prenslerle gidecek misiniz,
Yoksa burada bizimle mi kalacaksınız?

KRALİÇE ISABEL

Lütufkâr kardeşimiz, ben de onlarla gideceğim.
Maddeler görüşülürken tartışma ayrıntılarda kilitlenirse,
Bir kadının sesi işe yarayabilir.

KRAL HENRY

Ama kuzenimiz Katharine, burada bizimle kalsın;
O bizim taleplerimizin en başında yer alıyor,
Barış görüşmesinin birinci maddesini oluşturuyor.

KRALİÇE ISABEL

Arzu ediyorsa kalabilir.

(Kral Henry, Katharine ve Alice hariç herkes çıkar.)

KRAL HENRY

Güzeller güzeli Katharine,
Lütfedip bir askere, bir leydiye hitap edecek,
Onun yumuşak kalbine aşkını anlatacak
Sözler öğretir misiniz?

KATHARINE

Majesteleri, benimle alay edersiniz; İngiltere'nizi konuş-
masını bilmiyorum.

KRAL HENRY

Ah güzel Katharine! Eğer beni Fransız yüreğinizle sever-
seniz, sevginizi bozuk İngilizcenizle anlatmanızı dinle-
mek beni çok memnun edecektir. Benim gibi birini seve-
bilir misiniz Kate?

KATHARINE

Pardonnez-moi, "benim gibi" ne demek bilmiyorum.

KRAL HENRY

Melekler sizin gibidir Kate,
Siz de melek gibisiniz.

KATHARINE

Que dit-il? Que je suis semblable à les anges?³

ALICE

Oui, vraiment, sauf votre Grâce, ainsi dit-il.⁴

KRAL HENRY

Öyle dedim sevgili Katharine,
Tekrar söylemekten de utanmam.

KATHARINE

Ô bon Dieu! Les langues des hommes sont pleines de
tromperies.⁵

KRAL HENRY

Ne dedi, güzel kadın?
Erkeğin ağzından çıkan her söz yalan mıymış?

3 Ne diyor? Meleklerle benzediğimi mi söylüyor? (Fr.)

4 Evet, majestelerinin affına sığınarak öyle diyor. (Fr.)

5 Ah Tanrım! Erkeğin ağzından çıkan her söz yalandır. (Fr.)

ALICE

Oui; Erkeklerin ağzından çıkan yalanmıştır her sözler; demiştir Prenses böyle.

KRAL HENRY

Prenses tıpkı İngiliz kadınları gibi. Kate, tam senin anlayabileceğin dille aşkı ilan ediyorum; daha iyi İngilizce bilmediğine seviniyorum; bilseydin beni bir kral olarak çok sıradan bulur, tarlamı satıp bir taş satın aldığımı sanırdın. Süslü sözlerle aşktan söz etmesini bilmiyorum; yavan bir şekilde, “Seni seviyorum,” diyebiliyorum. Eğer, “Gerçekten mi?” diyerek beni daha fazla konuşturmaya zorlarsanız dilim dolaşır, ne diyeceğimi bilemem. Cevabınızı verin; rica ediyorum verin, el sıkışıp pazarlığı bitirelim. Ne dersiniz leydim?

KATHARINE

Sauf votre honneur,⁶ ben anlamak iyi.

KRAL HENRY

Kate, eğer şiirler yazmamı, sizin için dans etmemi isterseniz hapı yuttum demektir, çünkü ne şiir yazmak için kelime dağarcığım yeterli, ne de vezinden anlarım; dansa gelince, bedenen güçlü olmama rağmen adımlarımı müzikle uyumlu atamam. Birdirbir oynayarak veya üstümde zırhla at sırtına atlayarak bir leydinin kalbini kazanmam mümkünse, belki böbürlendiğimi söyleyeceksiniz ama kendime kolayca bir eş bulabilirim. Yumuruk yumruğa dövüşerek veya şaha kaldırdığım atımın sırtına bir maymun gibi tutunarak bir leydinin kalbini kazanabileceksem hemen yaparım. Ama Kate, Tanrı şahidimdir ki, ne aptal âşıklar gibi bakabilirim ne tatlı sözler yumurtlayabilirim, ne de kurnaz yeminler edebilirim; sadece, o da ancak istenirse, dobra dobra aşk yemini içerim ve asla, istendi diye yeminimi bozmam. Kate, eğer böyle bir adamı, suratı güneşte yandığında bile daha

6 Affınıza sığınarak majesteleri. (Fr.)

fazla çirkinleşemeyecek, aynaya, aynada gördüğü aksini beğendiği için bakmayan birini sevebileceksen, o zaman bırak gözlerin beni olduğumdan daha yakışıklı göster-sin sana. Basit bir asker olarak sesleniyorum sana: Eğer beni böyle sevebileceksen evlen benimle, ama seveme-yeceksen, sana öleceğim dersem doğru söylemiş olurum ama yemin ederim ki, aşkımdan değil; yine de seni sevi-yorum. Sevgili Kate bu hayatta, sade ve sahtelikten uzak bir sadakati olan bir adamla evlenmelisin, çünkü başka kadınlarla flörtleşme yeteneği olmadığından mecburen sana sadık kalır; türlü diller döküp kadınların gönülle-rini fethedebilen erkekler, kadınları terk etmek için de her zaman o yeteneklerini kullanırlar. Çok konuşan boş konuşur; müsamere şiiri de şiirdir. Güzel bacak çarpılır, dik sırt bükülür, siyah sakala ak düşer, gür saçlı kafa kel olur, güzel yüz buruşur, parlak gözler donuklaşır. Ama Kate, iyi bir yürek güneş ve aya benzer; daha doğrusu, ay gibi değil de, güneş gibidir, çünkü pırıl pırıl parlar, hiç değişmez, yolundan hiç çıkmaz. Böyle biriyle evlenmek istiyorsan, benimle evlen; benimle evlenirsen, bir asker-le evlenirsin; bir askerle evlenirsen bir kralla evlenirsin. Ne cevap veriyorsun aşkıma? Yalvarırım güzelim, güzel şeyler söyle bana.

KATHARINE

Fransa'nın düşmanını sevebilmem mümkün mü?

KRAL HENRY

Hayır, Fransa'nın düşmanını sevebilmen mümkün değil Kate, ama beni sevince Fransa'nın dostunu sevmiş ola-caksın çünkü ben Fransa'yı o kadar seviyorum ki, onun tek bir köyünden bile vazgeçmem: Hepsi benim olacak. Kate, Fransa benim olunca, ben de senin olunca, Fransa senin olur, sen de benim olursun.

KATHARINE

Bunu anlayamadım.

KRAL HENRY

Anlayamadın mı Kate? Sana Fransızca olarak anlatayım ama sözlerim dilimde kocasının boynuna sarılmış, onu bir türlü bırakmayan yeni evli bir kadın gibi duracak. Je quand sur le possession de France, et quand vous avez le possession de moi –bir dakika, nasıl deniyordu? Aziz Denis yardım et bana!– donc vôtre est France, et vous êtes mienne. Kate, benim için bir krallık fethetmek, bu kadar Fransızca konuşmaktan daha kolay. Seni güldürmek dışında, bir daha asla aşkıma sana Fransızca olarak söylemeyeceğim.

KATHARINE

Sauf votre honneur, le français que vous parlez, il est meilleur que l'anglais le quel je parle.⁷

KRAL HENRY

Hayır, değil Kate, ama senin benim dilimi, benim de senin dilini iyi niyetle ama kötü bir gramerle konuşmamız birbirine çok benziyor. Kate, şu kadar İngilizceyi anlayabilir misin? Beni sevebilir misin?

KATHARINE

Bunu söyleyemem.

KRAL HENRY

Komşuların söyleyebilir mi Kate? Onlara sorayım. Haydi, beni sevdiğini biliyorum; akşam olup, odana çekildiğinde nedimene hakkımda sorular soracaksın ve biliyorum ki Kate, bütün kalbinle sevdiğin özelliklerimi ona kötüleyeceksin. Ama sevgili Kate, beni alaya alırken aman göster çünkü ben seni amansızca seviyorum. Kate, eğer bir gün benim olursan, ki benim olacağına inanıyorum, seni savaşarak elde edeceğim; bu da senin iyi askerler doğuracağını gösteriyor. Sen ve ben Aziz Denis ile

⁷ Majesteleri, haddim olmayarak, sizin Fransızcaınız benim İngilizcemden daha iyi. (Fr.)

Aziz George Yortuları arasında, Konstantinopolis'e gidip Türk'ü sakalından yakalayacak yarı Fransız, yarı İngiliz bir erkek evlat peydahlayamaz mıyız?⁸ Ne dersin, güzel fleur-de-lys?⁹

KATHARINE

Bilemem.

KRAL HENRY

Doğru, bunu ancak gelecekte bilebilirsin ama şimdi söz verebilirsin. Böyle bir evladın Fransız yarısını oluşturmak için çaba göstereceğine bana söz ver Kate; İngiliz yarısı için de bir kral ve bekâr bir erkeğin sözünü kabul et. Nedir cevabın, la plus belle Katherine du monde, mon très cher et divin déesse?¹⁰

KATHARINE

Majestelerinin Fransızcası; Fransa'daki en sage demoiselle'i¹¹ bile kandıracak kadar fausse¹².

KRAL HENRY

Lanet olsun bozuk Fransızcama. Kate, şerefim üzerine yemin ederim ki dosdoğru bir İngilizceyle seni seviyorum. Beni sevdiğine aynı şey üzerine yemin etmeye cesaret edemiyorum, ama damarlarımdaki kan beni sevdiğini söyleyerek bana iltifat ediyor; hem de görünüşümün zavallı olmasına ve bir leydinin kalbini yumuşatma gücü olmamasına rağmen. Lanet olsun babamın ihtirasına! Beni peydahlarken akli iç savaştaymış. Bu yüzden haşın ve sert bir görünüşüm var ve kadınlara kur yapmaya kalktığımda onları korkutuyorum. Ama Kate, emin ol ki yaşımla ilerledikçe gözüne daha güzel görüneceğim; tek tesellim, güzelliği bozan yaşlılığın yüzümü daha fazla çirkinleştiremeyeceği. Eğer beni

8 Anakronizm: Henry 1422 yılında ölmüştür.

9 Zambak. (Fr.)

10 Güzeller güzeli Katharine, değerli sevgilim, tanrıçam. (Fr.)

11 Ağırbaşlı genç hanımı. (Fr.)

12 Hem sahteci hem yalan yanlış anlamında.

alırsan, en kötü hâlimle alacaksın; beni aldıktan sonra her gün daha güzelleşeceğim. Bu yüzden söyle bana güzeller güzeli Katharine, benimle evlenecek misin? Bırak şu genç kız utangaçlığını; bir imparatoriçe edasıyla kalbinden geçenleri söyle; tut elimi ve “İngiltere Kralı Harry, ben seninim,” de. Kulaklarım bu sözlerinle kutsanır kutsanmaz ben de sana şöyle sesleneceğim: “İngiltere senin, İrlanda senin, Fransa senin, Henry Plantagenet senin.” Gerçi bunları onun önünde söylüyorum ama krallarla dost olmasa bile, onun dostların en kralı olduğunu göreceksin. Haydi, bozuk müzik gibi sesinle cevabını ver, çünkü sesin kulağa müzik gibi geliyor, İngilizcen ise bozuk. Bu yüzden, kraliçelerin kraliçesi Katharine, bozuk İngilizcenle kalbini aç bana. Benimle evlenecek misin?

KATHARINE

Eğer roi mon père¹³ memnun olacaksa.

KRAL HENRY

Memnun olacak Kate; çok memnun olacak Kate.

KATHARINE

O zaman ben de isterim.

KRAL HENRY

Öyleyse elini öpüyor ve sana kraliçem diyorum.

KATHARINE

Laissez, mon seigneur, laissez, laissez! Ma foi, je ne veux point que vous abaissiez votre grandeur en baisant la main d'une –Notre Seigneur!– indigne serviteur. Excusez-moi, je vous supplie, mon très puissant eigneur.¹⁴

KRAL HENRY

Öyleyse ben de seni dudaklarından öperim.

¹³ Kral babam (Fr.)

¹⁴ Hayır efendim. Durun, durun. Tanrım, size layık olmayan hizmetkârınızın elini öperek alçalmanızı hiç istemem. Beni affedin, size yalvarıyorum yüce majesteleri. (Fr.)

KATHARINE

Les dames et demoiselles pour être baisées devant leur nocés, il n'est pas la coutume de France.¹⁵

KRAL HENRY

Madam çevirmen, ne dedi?

ALICE

Bu bir âdet değil, pour les Fransız leydileri –baiser en Anglish ne demekti, aklıma gelmedi.

KRAL HENRY

Öpmek.

ALICE

Majesteleri entendre bettre que moi.¹⁶

KRAL HENRY

Evlenmeden önce öpüşmek Fransız leydilerinin âdeti değildir mi demek istiyor?

ALICE

Oui, vraiment.¹⁷

KRAL HENRY

Ah Kate! Büyük kralların önünde gelenekler diz çöker. Sevgili Kate, bir ülkenin gelenekleri bizi tutsak alamaz. Gelenekleri biz oluştururuz Kate. Makamımızın bize sağladığı özgürlük bütün kusur bulma meraklılarının ağzını kapatacaktır; tıpkı ülkenizin geleneklerine uyup benden bir öpücüğü esirgediğiniz için benim sizinkini kapatacağım gibi. Bu yüzden, itirazsız ve arzuyla.

(Öper.)

Kate, dudaklarınız büyü; dudaklarınızın tek bir tatlı dokunuşu bütün Fransız heyetinin konuşmalarından daha etkili; İngiltere Kralı Harry'yi bir düzine hükümdardan daha çabuk ikna etme kudreti var onlarda. Babanız geliyor.

15 Fransa'da matmazel ve madamların evlenmeden önce öpüşmeleri âdetten değildir.

16 Majesteleri benden daha iyi anlıyor. (Fr.)

17 Evet, kesinlikle. (Fr.)

(Fransa kralı, kraliçe, Fransız lordlar, Burgonya, Westmoreland, Exeter ve İngiliz lordlar girer.)

BURGONYA

Tanrı majestelerini korusun! Soylu kuzenim, prensesimi-
ze İngilizce mi öğretiyorsunuz?

KRAL HENRY

Sevgili kuzenim, ona kendisini ne kadar çok sevdiğimi
öğretmeye çalışıyorum ki, bu da güzel İngilizcedir.

BURGONYA

Çok yetenekli değil mi?

KRAL HENRY

Kuzen, bizim dilimiz kulağa biraz kaba gelir, ben de yu-
muşak tabiatlı değilim. Yani iltifat etmek sesime de, yü-
reğime de yakışmadığından, içindeki aşk perisini büyü
yaparak gerçek hâliyle ortaya çıkaramıyorum.

BURGONYA

Eğer cüretimi bağışlarsanız bunu nasıl yapabileceğinizi
anlatayım. Büyü yapmak istiyorsanız bir daire çizmeli-
siniz. Onun içindeki aşkı gerçek hâliyle ortaya çıkarmak
istiyorsanız, ilham perisinin çırlıçıplak ve gözü bağlı ol-
ması gerekir. Bu durumda, bakire bir genç kız olan ve
utanınca hemen yüzü kızaran prensesi, gözü bağlı, çıplak
bir genç erkeği görünce yüzü kızarıyor diye eleştirebilir
misiniz? Bir bakireden çok şey istiyorsunuz lordum.¹⁸

KRAL HENRY

Ama yine de bakireler her zaman gözlerini kapatıp ken-
dilerini teslim ederler; çünkü âşık erkek ihtiraslıdır ve
zorla istediğini elde eder.

BURGONYA

Lordum ne yaptıklarını görmediklerine göre, onları suç-
layamayız.

¹⁸ Henry, "içindeki aşk perisini çıkarmak istiyorum," derken "conjure" söz-
cüğünü kullanır. Genellikle şeytan/cin çağırmak/çıkarmak bağlamında kul-
lanılan bu sözcük Burgonya'ya kelime oyunu yapma fırsatı veriyor. Şeytan
çağırırken ortaya bir daire çizilir ve büyü işlemi orada yapılmış.

KRAL HENRY

Öyleyse sevgili lordum, kuzeninize gözlerini kapatmaya razı olmasını söyleyin.

BURGONYA

Lordum, ne demek olduğunu ona öğretirseniz, rıza göstermesi için ona göz kırparak işaret edeceğim; çünkü iyi beslenmiş ve özenle yetiştirilmiş bakireler, gözleri olduğu hâlde görmeyen ağustosböceklerine benzer. Daha önce kendilerine bakmanıza bile izin vermezken, o zaman okşamanıza ses çıkarmazlar.

KRAL HENRY

Bu teziniz beni sıcak yazla kısıtlıyor; böceği, yani kuzeninizi yazın sonunda yakalayabileceğim; tabii onun da kör olması lazım.

BURGONYA

Aşk da öyledir lordum, sevmeye başlamadan önce kör olmak gerekir.

KRAL HENRY

Çok doğru; bu yüzden bazılarınız körlüğüm için aşka şükranlarınızı sunabilirsiniz, çünkü önümde duran güzel bir Fransız kızı yüzünden bir sürü güzel Fransız şehrini göremiyorum.

FRANSA KRALI

Haklısınız lordum, siz onlara öyle bir gözle bakıyorsunuz ki, şehirleri birer kız gibi görüyorsunuz; çünkü şehirlerin hepsi savaşın ele geçiremediği bakire duvarlarla çevrili.

KRAL HENRY

Kate karım olacak mı?

FRANSA KRALI

Eğer isterseniz.

KRAL HENRY

Sözünü ettiğiniz bakire şehirleri beraberinde getirdiği sürece istiyorum. Böylelikle onlarla aramda bir engel olarak duran bakire, arzuma kavuşmamı sağlayacak.

FRANSA KRALI

Bütün mantıklı koşullarınızı kabul ettik.

KRAL HENRY

Bu doğru mu lordlarım?

WESTMORELAND

Kral bütün koşulları kabul etti;

Önem sırasına göre ve belirtildikleri şekilde,

En başta kızını, arkasından diğer her şeyi verdi.

EXETER

Sadece, siz majesteleri, Fransa kralının size arazi veya unvan ihsan etme konusu gündeme geldiğinde şahsınıza Fransızca olarak, “Notre tres cher fils Henri, Roi d’Angleterre, Heritier de France”; Latince olarak da, “Praeclarissimus filius noster Henricus, Rex Angliae, et Haeres Franciae,” diye hitap edilmesini istemiştiniz.¹⁹ İşte bu maddeye rıza göstermiyor.

FRANSA KRALI

Kardeşim, aslında kesin bir dille reddetmedim;
Israr ediyorsanız razı olacağım.

KRAL HENRY

Öyleyse, sizden dostluk ve müttefiklik adına,
Bu maddeyi de diğerleri gibi kabul etmenizi
Sonra da kızınızı bana vermenizi rica ediyorum.

FRANSA KRALI

Sevgili oğlum, al kızımı ve onun kanından
Bana torunlar ver ki, birbirleriyle savaş hâlindeki,
Beyaz kıyıları birbirlerinin mutluluğuna
Kıskançlıkla bakan Fransa ve İngiltere krallıkları,
Nefretlerini unutsunlar ve bu kutlu evlilik
Güzel kalplerine iyi komşuluk duyguları ve
Hristiyan ahengi soksun
Ve savaş uzatmasın kan damlayan kılıcını bir daha
İngiltere ile güzel Fransa arasına.

19 “Fransa veliahdı, İngiltere kralı, çok sevgili oğlumuz Henri”; Latincesi de aynı anlamda.

HEPSİ BİRDEN

Âmin.

KRAL HENRY

Öyleyse hoş geldin Kate; hepiniz tanığım olun
Onu kraliçem olarak öptüğüme.

(*Borular çalınır.*)

KRALİÇE ISABEL

Bütün evlilikleri kutsayan Tanrı,
Kalplerinizi bir, ülkelerinizi bir kılsın!
Karı ve koca iki kişi olan sizleri sevgide tek kılsın;
Krallıklarınız arasında öyle bir birliktelik olsun ki,
Kutsal evlilik yatağını sıklıkla bozan
Gizli dolaplar ve iğrenç kıskançlıklar,
Bu iki ülkenin ittifakının arasına girmesin,
Ayırmasın onları birbirinden;
İngilizler Fransız, Fransızlar da İngiliz olarak
Kucaklasınlar birbirlerini! Tanrı söylüyor bunu. Âmin!

HEPSİ BİRDEN

Âmin.

KRAL HENRY

Düğünümüzün hazırlıklarına başlayalım.
Lord Burgonya, o gün siz ve diğer bütün lordlar
Anlaşmamızın garantisi olarak bağlılık andı içersiniz.
Sonra ben sana, sen de bana bağlılık yemini ederiz Kate.
Dileriz Tanrı'dan kalıcı ve başarılı olur yeminlerimiz!

(*Borular çalınır. Herkes çıkar.*)

Epilog

(Koro girer.)

KORO

Merhametinize sığınan yazarımız
Kaba ve yetersiz kalemıyla buraya kadar getirdi hikâyeyi.
Daracık bir yere yüce insanları koydu,
Görkemli yaşamlarından kesitleri gelişigüzel seçti.
İngiltere'nin yıldızı kısa ama muhteşem bir hayat yaşadı.
Kader Tanrıçası kılıcının yanındaydı;
O sayede dünyanın en güzel bahçesini fethetti
Ve oğlunu oraya hükümdar olarak bıraktı.
Altıncı Henry daha kundaktayken, Fransa ve İngiltere'nin
Krallık tacını giyerek, bu kralın ardından tahta çıktı.
Devletin yönetimine o kadar çok insan müdahale etti ki,
Fransa kaybedildi, İngiltere'de iç savaş başladı.
Bu hikâye sahnemizde birçok kereler oynandı;
İnsafı yaklaşın onların hatırına,
Burada size anlattıklarımıza.

(Çıkar.)

Tarihsel Kişilere İlişkin Birkaç Not

V. HENRY: 1387 yılında Monmouth'ta doğdu. IV. Henry'nin en büyük oğludur. Oxford, Queens College'da üniversite eğitimi aldığı düşünülmektedir. Babası sürgündeyken Kral II. Richard onu himayesine aldı. Babasının krallığı sırasında Galler bölgesindeki isyancılara karşı seferler düzenledi. 1413 yılında tahta çıktığında Fransa'daki bazı bölgelerin İngiltere'ye verilmesini talep etti ve bu amaçla Fransa'ya üç kez sefer düzenledi. 1415 yılında düzenlenen birinci sefer Agincourt zaferi ile sonuçlandı. İkinci seferin sonunda, 1420 yılında Troyes Anlaşması imzalandı, Henry Katharine'le evlendi ve Fransa tacının vârisi oldu. 1422 yılında düzenlenen üçüncü sefer Henry'nin Bois de Vincennes'de dizanteriden ölmesiyle sonuçlandı.

GLOUCESTER DÜKÜ: 1391 yılında doğdu; IV. Henry'nin dördüncü ve en küçük oğludur. Agincourt'da Alençon tarafından öldürülmek üzere iken ağabeyi V. Henry tarafından kurtarıldı. Troyes'daki görüşmelerde hazır bulundu. 1447 yılında zindanda öldü.

BEDFORD DÜKÜ: John Lancaster; 1390 yılında doğdu; IV. Henry'nin üçüncü oğludur. İlk Fransa seferi sırasında İngiltere'de kral naibi olarak kaldı, ama ikinci sefer sırasında

Henry'ye destek birlikleri götürdü. Son derece yetenekli ve karakterli bir askerdir. 1435 yılında Rouen'da öldü.

EXETER DÜKÜ: Thomas Beaufort; John Gaunt'un (IV. Henry'nin babası, V. Henry'nin büyükbabası) Catherine Swynford'dan olan en küçük oğludur. 1410 yılında başvekil (*Chancellor*) oldu; V. Henry'nin tahta çıkmasından sonra Fransa'ya elçi olarak gitti. Harfleur'ün alınmasından sonra Harfleur valisi oldu. Agincourt'da savaştığına dair kesin kanıtlar bulunmamaktadır. 1416 yılında Exeter Dükü unvanı aldı; 1420 yılında Troyes Anlaşmasının imza töreninde hazır bulundu. 1427 yılında Greenwich'te öldü.

YORK DÜKÜ: Aumerle Dükü. Tahminî doğum tarihi 1373. York Dükü Edmund'un (John Gaunt'un erkek kardeşi; IV. Henry'nin kuzeni) en büyük oğlu, Cambridge Kontu Richard'ın kardeşidir. Agincourt'da öldü.

SALISBURY KONTU: Thomas Montacute. 1388 yılında doğdu. Salisbury Kontu John Montacute'un en büyük oğludur. V. Henry tarafından Fransızlarla görüşmelerde bulunması için görevlendirildi, Agincourt Savaşı'nda hazır bulundu. Çok yetenekli bir komutan ve popüler bir liderdi. 1428 yılında Orleans kuşatmasında öldürüldü.

WESTMORELAND KONTU: Ralph Neville, 1364 yılında doğdu; Westmoreland Kontu John'un oğludur. Kral II. Richard ve Percylere karşı Bolingbroke'u (daha sonra IV. Henry) destekledi. Henry'nin Fransa seferleri sırasında ülkeyi dış saldırılardan korumak için İngiltere'de kaldı; 1425 yılında öldü.

WARWICK KONTU: Richard Beauchamp; 1381 yılında doğdu. Henry ile Harfleur'e gitti ve daha sonra esirlerle ve ganimetle İngiltere'ye döndü. Troyes'daki görüşmeler-

de hazır bulundu. Henry'nin ölümünden sonra bebek VI. Henry onun velayetine verildi. 1439 yılında Rouen'da öldü.

CANTERBURY BAŞPİSKOPOSU: Henry Chichele, 1362 yılında doğdu. 1408'de St David's Piskoposu oldu; 1413 yılında Henry tarafından Fransa'ya elçi olarak gönderildi. Bir yıl sonra Canterbury Başpiskoposluğuna terfi etti. 1443 yılında öldü.

ELY PİSKOPOSU: John Fordham, 1382'de Durham Piskoposluğuna atandı. 1388'de Ely Piskoposluğuna atandı ve 1435 yılında orada öldü.

CAMBRIDGE KONTU: İlk adı Richard. York Dükü Edmund'un ikinci oğlu. 1414 yılında V. Henry tarafından Cambridge kontluğuna getirildi. 1415 yılında March kontunu tahta çıkarma girişimlerinde bulundu ancak komplo anlaşıldı ve idam edildi.

LORD SCROOP: 1376 yılında doğdu. Bir süre maliye bakanlığı yaptı ama V. Henry'nin tahta çıkmasından sonra Fransa'ya elçi olarak gönderildi. 1415 yılında idam edildi.

SIR THOMAS GREY: Westmoreland Kontu'nun damadıdır. 1415 yılında idam edildi.

SIR THOMAS ERPINGHAM: 1357 yılında doğdu. Seçkin bir askerdir; Agincourt'da muharebe hattını düzenledi ve saldırı emrini verdi. 1428 yılında öldü.

VI. CHARLES: Fransa kralı; 1368 yılında doğdu. Aklını yitirdi ve bu durum Burgonya ve Orleans dukeleri arasında güç kavgasına yol açtı. Ne Agincourt'da, ne de Troyes'da vardı. 1422 yılında öldü.

LEWIS DAUPHIN: VI. Charles'ın en büyük oğlu. Agincourt'da yoktu. 1415 yılında öldü.

BURGONYA DÜKÜ: III. perde 5. sahnede ve IV. perde 8. sahnede sözü edilen Burgonya Dükü 1371 yılında doğan ve 1419 yılında öldürülen Korkusuz John'dur. III. perde 5. sahnede ve V. perde 2. sahnede "*Charolois*" unvanıyla adından söz edilen oğlu İyi Yürekli Philip, Agincourt'da savaştı. Babasının, Charles Dauphin'in teşviki üzerine öldürülmesinden sonra İngilizleri destekledi ve Troyes Anlaşmasının imzalanmasını sağladı. 1467 yılında öldü.

ORLEANS DÜKÜ: İlk adı Charles; VI. Charles'ın yeğeni. 1391 yılında öldü. 1406 yılında İngiliz Kralı II. Richard'ın dul karısı Isabella ile evlendi. Agincourt'da esir alındı ve İngiltere'de 25 yıl esir olarak yaşadı. Fidyesi 1440 yılında ödendi; 1465 yılında öldü.

BOURBON DÜKÜ: İlk adı John; VI. Charles'ın dayısı. Agincourt'da esir alındı; 1433 yılında İngiltere'de öldü.

BRETANYA DÜKÜ: John V de Montfort; Navarre Kralı Charles'ın oğlu ve Henry'nin üvey kardeşi (annesi IV. Henry'nin ikinci karısıdır). Agincourt'da savaştı; 1442 yılında öldü.

FRANSA BAŞKOMUTANI (CONSTABLE): Charles de la Bret. Navarre Kralı Charles'ın oğlu ve Henry'nin üvey kardeşi (annesi IV. Henry'nin ikinci karısıdır). Agincourt'da Fransız ordusuna komuta etti ve savaş sırasında öldü.

LORD GRANDPRÉ: Agincourt'da öldürülen bir Fransız soylusu.

LORD RAMBURES: Arbaletçi komutanı. Agincourt'da öldü.

ISABEL, FRANSA KRALIÇESİ: Bavyera Dükü II. Stephan'ın kızı; 1370 yılında doğdu. Troyes Anlaşması görüşmelerinde yer aldı. 1435 yılında sefalet içinde öldü.

KATHARINE: VI. Charles'ın kızı; 1401 yılında doğdu. V. Henry ile evlenerek İngiltere kraliçesi (1420-1422) unvanını aldı ve bir erkek evlat doğurdu (VI. Henry). V. Henry'nin ölümünden sonra Owen Tudor ile evlendi; bu evliliği dolayısıyla VIII. Henry'nin büyükannesidir.

William Shakespeare (1564-1616): Oyunlarında ve şürlerinde insanlık durumlarını dile getiriş gücüyle yaklaşık 400 yıldır bütün dünya okur ve seyircilerini etkilemeyi sürdüren efsanevi yazar, tarihi oyunlarında özellikle Holinshead'in 1577'de yayınlanan Chronicles adlı eserinden yararlanır. Shakespeare, Kral V. Henry'de Yüzyıl Savaşları esnasında İngiltere tarihinde önemli bir yer tutan Agincourt Savaşı'nı ve sonrasını konu eder. Özellikle yazarın usta kalemıyla işlenmiş vatanseverlik motifi ve V. Henry'nin günümüzde dahi ezbere bilinen monologlarıyla Kral V. Henry, Shakespeare'in en beğenilen tarihi oyunlarından biridir.

W. SHAKESPEARE - BÜTÜN ESERLERİ: 25

Hamut Çalışkan (1953): Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nden İngiliz Dili ve Edebiyatı doktoru unvanını aldıktan sonra akademik çalışmalarını 2008 yılına kadar Bilkent Üniversitesi'nde sürdürdü. İngiliz Edebiyatı üzerine çeşitli araştırma ve incelemeleri vardır. İngiliz edebiyatının önemli isimlerinden Marlowe, Webster, Shakespeare ve Stoppard'dan yaptığı yirminin üzerindeki oyun çevirisinin yanı sıra, tarih ve siyaset felsefesi konusunda da çevirileri bulunmaktadır. İl. Richard (William Shakespeare) ve Ak Şeytan (John Webster) çevirileri ile Kazım Taşkent Klasik Yapıtlar Dizisi Çeviri Ödülü'nü iki kez kazanmıştır.

9 786053 608813

KDV dahil fiyatı
11 TL

